

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Rapport

R13:1975

TEKNISKA HOGSKOLAN I LUND
SEKTIONEN FOR VAG- OCH VATTEN
BIBLIOTEKET

**Sociala aspekter
på bostadssanering**

Linnéa Gillwik

Bygghforskningen

Sociala aspekter på bostadssanering

Linnéa Gillwik

År 1970 genomfördes en undersökning i det äldsta beståndet av flerfamiljshus (byggda före 1921) i Stockholm, Göteborg, Malmö, Norrköping, Helsingborg, Borås, Gävle och Sundsvall. Resultaten publicerades i Bygghorsknings rapport R13:1975 "Att bo i gamla bostäder". Avsikten var att belysa sambanden mellan fysiska bostadsegenskaper och de boendes socio-ekonomiska förhållanden. Materialet har vidare bearbetats och i denna rapport är ambitionen att på ett överskådligt sätt belysa olika sociala aspekter på bostadsituationen för boende som kommer att beröras av saneringsåtgärder. Rapporten avser att belysa något om arten av de problem som kan beröras vid en "social inventering" inför det kommunala saneringsprogrammet.

De boendes värdering av bostadskvaliteten

Vid bostadsräkningarna klassificeras lägenheter efter utrustning, såsom vatten, avlopp, cv, wc, bad eller dusch m fl detaljer. Vid sådan standardklassificering av bostadsbeståndet beaktas ej funktionsduglighet, ljusförhållanden, bullerisolering m. m. De boende värderar vatten, avlopp, cv och eget wc högst men de lägger också stor vikt vid förvaringsutrymmen i bostaden, underhåll och ljusförhållanden. Mindre vikt lägger de vid hiss, balkong, sopnedkast, fasadens utseende samt frys och tvättmaskin i lägenheten.

I undersökningen har ett försök gjorts att klassificera de äldre bostäderna enligt de boendes värderingar. Därvid har beaktats utrustning, underhåll och funktionsduglighet. Det visar sig då, att lägenheter, som enligt gängse klassificeringsmetod brukar statistikföras som moderna, enligt de boendes värderingar ibland kan vara att betrakta som mycket dåliga på grund av t. ex. bristande funktionsduglighet. Å andra sidan kan bostäder som saknar viss modern utrustning vara att betrakta som bra bostäder enligt de boende på grund av att t. ex. underhållsstandarden är hög.

Enligt klassificering efter utrustning fördelar sig de äldre undersökta bostäderna (byggda före 1921) med 33 % på moderna bostäder, 26 % på halvmoder-

TAB. 1. Utrustning, funktionsduglighet och underhållsstandard.

Kval. grupp enl FoB	Underhåll a)	Andel lgh. %			
		Funktionsduglighet b)			
		I	II	III	S:a
1	A	13	67	20	100
	B	14	59	27	100
2	A	51	40	9	100
	B	—	49	51	100
3	A	15	60	25	100
	B	6	52	42	100
4	A	15	43	42	100
	B	3	42	55	100
5	A	5	48	47	100
	B	1	30	69	100
6	A	—	25	75	100
	B	1	16	83	100
7	A	—	46	54	100
	B	—	17	83	100
Totalt	A	13	56	31	100
	B	6	43	51	100

a) A = tillfredsställande B = ej tillfredsställande
b) I = god; II = nöjaktig; III = dålig

na och 41 % på omoderna. Av de moderna har endast 8 %, eller 3 % av samtliga, god funktionsduglighet och hög underhållsstandard. Av de omoderna lägenheterna har ca 20 %, eller 7 % av samtliga, god eller nöjaktig funktionsduglighet och hög underhållsstandard.

De gamla bostadsmiljöerna

De gamla bostadsmiljöernas nackdelar för de boende består främst i att friytorna är små och föga ändamålsenligt utformade samt att trafiksituationen är otillfredsställande. Trivsamt gård är en högt värderad miljöegenskap bland de boende. I de undersökta äldre miljöerna understiger friytan/lägenhet 10 m² för 45 % av de boende. Någon form av lek-anordning för barnen (sandlåda) förekommer på endast 6 % av gårdarna. I 42 % av husen har barnen tillgång till småbarnslekplats inom 200 m, men i 80 % av fallen måste barnen passera motortrafikerad gata för att nå lekplatsen. 27 % av husen är belägna invid gator, där trafikintensiteten någon gång under dygnet överstiger 600 motorfordon/timme. Trafikbullrets nivå utomhus har beräknats överstiga 55 dB(A) för 85 % av husen under någon timme på dygnet. Serviceförsörjningen är god för de boende i de äldre flerfamiljshusen. Livsme-

Bygghorsknings Sammanfattningar

R13:1975

Nyckelord:

bostadsmiljö, bostadskvalitet, bostads-sanering, boendevärdering, sociologi

Rapport R13:1975 hänför sig till forskningsanslag E 623 från Statens råd för byggnadsforskning till Linnéa Gillwik.

UDK 301:728
333.326
69.059.35
SfB A
ISBN 91-540-2413-7

Sammanfattning av:

Gillwik, L., 1975, *Sociala aspekter på bostadssanering*. (Statens råd för byggnadsforskning) Stockholm. Rapport R13:1975, 179 s., ill. 28 kr.

Rapporten är skriven på svenska med svensk och engelsk sammanfattning.

Distribution:

Svensk Byggtjänst,
Box 1403, 111 84 Stockholm
Telefon 08-24 28 60

Grupp: samhällsplanering

delsbutik, butiker för specialvaror och större köpcentra finns inom gångavstånd. Avståndet till kollektiva transportmedel är korta. Inom korta avstånd finns också utbud av social och kulturell service.

Den sociala miljön präglas av viss ensidighet då det gäller hushållssammansättningen.

Andelarna äldre boende och ensamstående är i jämförelse med genomsnittet i bostadsbeståndet (och nya områden i synnerhet) mycket höga. Andelen barnhushåll är låg. En annan social aspekt på de äldre bostadsområdena är, att en stor del av de boende upplever otrygghet i sitt område. Denna andel kan anses vara högre än i moderna bostadsområden. I de äldre bostadsområden som är belägna intill tätorternas centra är kriminellt beteende mer frekvent än i övriga områden.

De äldre bostadsområdena är funktionellt integrerade, dvs. de används för varierande funktioner: för boende och för arbete, för kommersiella och kulturella verksamheter. En variationsrik arkitektonisk utformning speglar det kulturhistoriska skeendet. Enligt detta sätt att se framstår de äldre bostadsområdena som stimulerande miljöer.

Prisbildningen och hushållsstrukturen

Årspriset per m² bly (inkl uppvärmningskostnader) inom det undersökta äldre bostadsbeståndet 1970 varierar kraftigt kring medelvärdet 47 kr. Priser ≤ 20 kr har noterats (2 %) lika väl som ≥ 100 kr (3 %). Priserna följer dock endast i ringa grad bostadens kvalitet. Uppvärmningskostnaderna kan i lägenheter utan cv vara höga, t. ex. drygt 16 kr/m² i lägenheter om 1 rok.

Genomsnittspriset för de äldre bostäderna är lågt jämfört med vad som vid undersökningstillfället gällde för nyproducerade bostäder. Då priserna i det äldre beståndet inte i högre grad är relaterade till kvaliteten, kan det sägas, att en viss del av det äldre bostadsbeståndet består av billiga och bra lägenheter medan en annan del består av dyra och dåliga bostäder. Årspriset för t.ex. moderna lägenheter med 4 rok i detta äldre bestånd var kr 4.898 medan årspriset för helt omoderna lägenheter med 4 rok var kr 4.065. De bostäder som kan betecknas som "billiga och bra" utgörs av lägenheter med modern utrustning, god eller nöjaktig funktionsduglighet och/eller hög underhållsstandard. 21 % av de undersökta lägenheterna faller i denna kategori. Till gruppen "dyra och dåliga" lägenheter kan räknas de omoderna lägenheter som har låg funktionsduglighet och/eller otillfredsställande underhållsstandard. 32 % av lägenheterna faller i denna kategori.

Den grupp hushåll som enligt ovan skulle kunna anses bo "dyrt och dåligt" består till större del av låginkomsttagare än den grupp som skulle kunna anses bo "billigt och bra". Detta förhållande kan inte i första hand förklaras av prisrestriktioner. Av hushållen som bor "dyrt och dåligt" hade 32 % en disponibel hushållsinkomst 1969 understigande 10.000 kr, mot 12 % av hushållen som bor "billigt och bra". Av hushållen i den senare gruppen hade 29 % en disponibel hushållsinkomst överstigande 30.000 kr mot 7 % i den andra gruppen. Vidare var sjukligheten något högre i den grupp som bor "dyrt och dåligt". Sociala svårigheter förekom i väsentligt högre grad inom denna grupp än i den grupp som kan anses bo "billigt och bra".

Betalningsförmågan

I undersökningen har visats några exempel på beräkning av hushållens förmåga att betala för förbättringsåtgärder. Andelen hushåll i undersökningen som i första hand kan anses vara i behov av bostadsförbättringar är 70 % (= hushåll som ej har modern lägenhet och/eller är trångbodda). Andelen är givetvis större om hänsyn också tas till funktionsduglighet och underhållsstandard.

Hushållens kostnadsutrymme för bostadskonsumtion har framräknats på så sätt, att ett skäligen belopp för "livets nödortof" frångävs hushållens disponibla inkomst. Olika beräkningsexempel har gjorts med avseende på huruvida detta utrymme är tillräckligt för bostadsförbättringar enligt olika upprustningsalternativ. Om bostäderna förutsätts upprustas till approximativt lägsta godtagbara standard, kan 33 % av alla hushåll beräknas sakna betalningsförmåga, även om de är villiga att i övrigt leva med mycket låg standard ifråga om annan konsumtion. Av grupperna makar med 3 eller flera barn samt ensamstående med barn kan flertalet beräknas sakna betalningsförmåga. Enpersonshushållen saknar betalningsförmåga i dubbelt så stor utsträckning som makar

eller eljest sammanboende par. Om en något mer genomgripande sanering förutsättes, kan det beräknas att närmare 40 % av alla hushåll saknar betalningsförmåga. Även i detta fall är det barnhushållen och de ensamstående som kommer i det svåraste läget. Bland de hushåll som enligt detta beräkningsexempel kan anses sakna betalningsförmåga är bostadsföreståndaren i 40–50 % av fallen sjuklig. Bland enpersonshushållen (exkl. pensionärer) är 13 % arbetslösa. 10 % av de hushåll som saknar betalningsförmåga står under samhällelig övervakning (nykterhetsnämnd, barnavårdsnämnd).

Rätt att bo kvar och rätt att bo bra

Flertalet hushåll (64 %) önskar bo kvar i de gamla lägenheterna. Även i de sämsta bostäderna önskar majoriteten bo kvar (52 %). I nyproducerade bostadsområden har man funnit betydligt högre flyttningsbenägenhet. De hushåll i det äldre bostadsbeståndet, vilka önskar flytta, anger som främsta skäl bostadens låga standard. I nya områden har man funnit att orsaker till flyttningsönskan inte sällan anges vara läge och miljö. Sådana orsaker anges praktiskt taget inte alls i det äldre bostadsbeståndet.

Att flertalet hushåll önskar bo kvar i det äldre bostadsbeståndet kan inte tolkas som uttryck för att hushållen är nöjda med den låga lägenhetsstandard. Undersökningen visar tvärtom, att intresset för bostadsförbättringar är mycket stort. Många hushåll uttrycker vilja att betala mer för förbättringar än de kan beräknas ha förmåga till. De mest frekventa önskemålen berör installation av modern utrustning, utbyte av utrustning samt lägenhetsunderhåll. De boende har också själva i mycket stor utsträckning med egna medel och eget arbete förbättrat sina lägenheter. Detta gäller såväl ifråga om installation av utrustning som underhåll av lägenheten.

Undersökningen belyser något av den konflikt som består i att de boendes önskan om kvarboende är förenad med önskan att bo bättre samtidigt som betalningsförmågan brister.

TAB. 2. *Betalningsförmåga vid måttlig upprustning*

Hushållsgrupp	Saknar betalningsförmåga, %
Enpers.hushåll	35
Endast makar	18
Makar + 1 barn	31
Makar + 2 barn	35
Makar + 3 barn	99
1 vuxen + 1 barn	50
Övriga:	
enpers.hushåll	42
makar	20
Samtliga	33

TAB. 3. *Flyttningsvilja*

Boende i:	%	Däruv på grund av:				Sumvilliga	
		Lägenhetens pris	storl. kval. miljö	Läge	Annat		
Äldre bostäder	36	2	20	49	3	26	100
Jämförelseområden (nyprod) a)							
omr 1	48	8	10	—	64	18	100
omr 2	51	16	7	—	58	19	100
omr 3	54	12	4	—	74	10	100
omr 4	49	13	6	—	54	27	100

a) Nyproducerade områden med flerfamiljshus. Källa: L. Gillwik: Bostadsområdets utformning och de boende. SOU 1974:18, bil. 12.

The social aspects of modernisation schemes

Linnéa Gillwik

Swedish Council for Building Research Summaries

R13:1975

A survey was conducted in 1970 covering the oldest sector of the stock of flats (erected prior to 1921) in Stockholm, Gothenburg, Malmö, Norrköping, Helsingborg, Borås, Gävle and Sundsvall. The results were published in report R1:1972 from the National Swedish Building Research entitled "Att bo i gamla bostäder" (Old housing). The purpose was to illustrate the correlations between physical qualities of housing and the socio-economic circumstances of tenants. The material has since been analysed and the aim of the present report is to illustrate different social aspects of the housing environment from the point of view of tenants who will be affected by modernisation measures. It is hoped that the report will throw some light on the nature of the problems that can be encountered in the course of a "social inventory" undertaken prior to launching the municipal modernisation programme.

The value placed by the occupants on dwelling quality

Housing censuses classify dwellings on the basis of the equipment standard such as water, drainage, central heating, WC, bathroom or shower room, etc. In conjunction with this dwelling standard classification of the housing stock, no consideration is given to serviceability, light conditions, noise insulation, etc. The occupants place the most value on water, drainage, central heating and their own WC, but they also regard storage space in the dwelling, maintenance standards and light conditions as very important. They place less importance on lifts, balconies, refuse chutes, the appearance of the facade, or the provision of a deepfreeze and washing machine inside the dwelling.

An attempt has been made in this investigation to classify the older stock of housing on the basis of the value judgments made by the occupants. Consideration has been given to equipment, maintenance and serviceability. It is found that flats which are usually entered in statistics as modern on the basis of the current classification method, may, on the basis of the value judgments of the occupants, at times have to be regarded as very unsatisfactory, due, for instance, to a low degree of serviceability. On the other hand, dwellings which lack certain modern equipment

may be regarded as good dwellings by the occupants, for instance because the standard of maintenance is high.

TAB. 1. Equipment, serviceability and standard of equipment.

Standard group according to housing censuses	Main-tenance a)	Proportion of flats, % Serviceability b)			
		I	II	III	Total
1	A	13	67	20	100
	B	14	59	27	100
2	A	51	40	9	100
	B	—	49	51	100
3	A	15	60	25	100
	B	6	52	42	100
4	A	15	43	42	100
	B	3	42	55	100
5	A	5	48	47	100
	B	1	30	69	100
6	A	—	25	75	100
	B	1	16	83	100
7	A	—	46	54	100
	B	—	17	83	100
Totals	A	13	56	31	100
	B	6	43	51	100

a) A = satisfactory; B = unsatisfactory
b) I = good; II = satisfactory; III = poor

On the basis of classification according to equipment, the studied older (pre-1921) dwellings can be broken down into 33 % modern dwellings, 26 % semi-modern and 41 % outdated ones. Of the modern dwellings, it is only 8 %, or 3 % of all, which have good serviceability and a high standard of maintenance. Of the outdated dwellings, the serviceability of about 20 %, or 7 % of all, is good or satisfactory and their standard of maintenance is high.

The old housing environments

The drawbacks of the old housing environments from the point of view of the occupants are mainly that the free spaces are small and their design very inappropriate, and that the traffic situation is unsatisfactory. The occupants regard a pleasant courtyard as an important environmental asset. In the older environments which have been studied, the free space per dwelling is less than 10 m² for 45 % of the occupants. It is only 6 % of the courtyards which have some form of play facilities (sand box) for children. In 42 % of the houses the children have access to a play area for small children within 200 m, but in 80 % of these cases the children must cross streets carrying motor traffic in order to get to the play

Key words:

residential environment, quality of housing, urban renewal, user evaluation, sociology

Report R13:1975 refers to Research Grant E 623 from the Swedish Council for Building Research to Linnéa Gillwik.

UDC 301.728
333.326
69.059.35
SfB A
ISBN 91-540-2413-7

Summary of:

Gillwik, L, 1975, *Sociala aspekter på bostadssanering*. The social aspects of modernisation schemes. (Statens råd för byggnadsforskning) Stockholm. Report R13:1975, 179 p., ill. Skr. 28.

The report is in Swedish with summaries in Swedish and English.

Distribution:

Svensk Byggtjänst,
Box 1403, S-111 84 Stockholm
Sweden

area. 27 % of the houses are situated along streets on which the intensity of traffic, at some time during the day, exceeds 600 vehicles/per hour. It has been calculated that the level of traffic noise indoors exceeds 55 dB(A) in 85 % of the houses during an hour or two over the day. The provision of service is good for those living in the older blocks of flats. Food shops, shops for specialist goods and larger shopping centres are within walking distance, and the distances to public transport are short. Social and cultural service is also available within a short distance.

As regards the composition of the households, the social environment is characterised by a certain amount of bias. In comparison with the average in the housing stock (and particularly the new areas), the proportions of old people and people living on their own are very high. The proportion of households with children is low. Another social aspect of these older housing areas is that a large proportion of the occupants do not feel safe in their area. This proportion may be considered to be higher than in modern housing areas. In the older housing areas which are situated near the central parts of the urban areas, the frequency of criminal behaviour is higher than in other areas.

The older housing areas are functionally integrated, i.e. they are used for a variety of functions, such as housing and work, commercial and cultural activities.

Price pattern and household structure

The annual cost per m² of floor space (incl. heating costs) varied considerably in 1970 about the average figure of Skr. 47 in the older housing stock which has been studied. Costs below Skr. 20 have been noted (2 %) as well as costs in excess of Skr. 100 (3 %). However, the costs bear only a slight relationship to the quality of the dwelling. In dwellings without central heating, heating costs may be high, e.g. over Skr. 16 per m² in flats of 1 room + kitchen.

Compared with costs applicable for new dwellings at the time of the investigation, the average cost of the older dwellings is low. Since costs in the old stock do not bear a very great relationship to quality, it may be said that a certain proportion of the old housing stock consists of good and cheap dwellings while another proportion consists of poor and expensive dwellings. For instance, the annual cost of modern dwellings of 4 rooms + kitchen was Skr. 4898 in the old stock, while the annual cost for quite outdated dwellings of 4 rooms + kitchen was Skr. 4065. The dwellings which may be designated "good and cheap" are flats with modern equipment, good or satisfactory serviceability and/or a high standard of maintenance. Of the flats investigated, 21 % are in this category. The outdated flats which have a low degree of serviceability and/or an unsatisfactory stan-

dard of maintenance can be classified in the group of "poor and expensive" dwellings. Of the dwellings, 32 % are in this category.

The group of households which, according to the above, may be regarded as living "poorly and expensively" contains a larger proportion of people on low incomes than the group regarded as living "well and cheaply". This state of affairs cannot, at first sight, be explained by price restrictions. Of the households living poorly and expensively, 32 % had a disposable income less than Skr. 10,000 in 1969, as against 12 % of the households living well and cheaply. Of the households in the latter group, 29 % had a disposable household income in excess of Skr. 30,000, as against 7 % in the other group. The incidence of sickness was also somewhat higher in the first group. There was a considerably higher proportion of social maladjustment among this group than among those who can be considered to be living well and cheaply.

The capacity to pay

The investigation included some examples of the calculated capacity of households to pay for improvement measures. The proportion of households in the investigation which can primarily be regarded to be in need of improvements to their dwellings is 70 % (these are households which do not have a modern flat and/or are overcrowded). The proportion is naturally higher if serviceability and standard of maintenance are also taken into account.

The cost margin of the households available for housing consumption has been calculated by deducting a reasonable sum for "necessities" from the disposable income of the household. Various calculations have been made to see whether this margin is sufficient for housing improvements according to different alternative schemes. If it is assumed that the dwellings will be improved approximately to the lowest acceptable standard, then 33 % of all households can be taken not to have the capacity to pay, even though in other respects they are prepared to have a very low standard as regards other consumption. In the groups consisting of husband and wife with 3 or more children, or people

TAB. 2. Capacity to pay in the case of moderate modernisation measures.

Household-group	Percentage without capacity to pay
Single-person hh	35
Only husband & wife	18
Couple + 1 child	31
Couple + 2 children	35
Couple + 3 children	99
1 adult + 1 child	50
Others:	
single-person hh	42
married couples	20
All groups	33

on their own with children, most can be taken not to have the capacity to pay. There are twice as many households consisting of one person which cannot pay as married or cohabiting couples. If it is envisaged that modernisation measures of a somewhat more comprehensive character will be undertaken, then the calculations show that almost 40 % of the households are unable to pay. In this case also, it is the households with children and people on their own which are in the most difficult situation. Among the households which, on the basis of this calculation, do not have the capacity to pay, the head of the household is in poor health in 40–50 % of the cases. Among the single-person households (excl. retired people), 13 % are out of work. 10 % of the households without the capacity to pay are under public supervision (temperance committee, child care committee).

The right to stay in the same house and the right to have good housing

Most of the households (64 %) wish to remain in their old dwellings. Even in the worst dwellings, the majority wishes to remain (52 %). In newly produced housing areas, the willingness to move has been found to be considerably higher. The chief reason which the households in the old housing stock give for wishing to move is the low standard of the dwelling. In new areas the reasons for wishing to move have in many cases been given as location and environment. These reasons are given hardly at all in the older housing stock.

The fact that most households wish to remain in the old housing stock cannot be interpreted as an expression of the satisfaction of the households with their low housing standard. On the contrary, the investigation shows that the interest in housing improvements is very great. Many households say that they are prepared to pay more for improvements than they can afford according to the calculations. The most common wish concerns installation of modern equipment, replacement of equipment and maintenance of the flat. The occupants have also very considerably improved their flats using their own money and own labour. This applies both to installation of equipment and maintenance of the flat.

TAB. 3. The willingness to move.

People housed in	% willing to move	Reasons given by these					Total
		Cost	Size of the flat	Qual	Loca-tion, env.	Other	
Old dwellings	36	2	20	49	3	26	100
Comparison areas (new produced) ^{a)}							
area 1	48	8	10	—	64	18	100
area 2	51	16	7	—	58	19	100
area 3	54	12	4	—	74	10	100
area 4	49	13	6	—	54	27	100

a) New produced areas comprising blocks of flats. Source: Gillwik, L. The design of housing areas and the inhabitants. SOU 1974:18, App. 12.

Rapport R13:1975

SOCIALA ASPEKTER PÅ BOSTADSSANERING

av Linnéa Gillwik

Denna rapport hänför sig till forskningsanslag B 623 från
Statens råd för byggnadsforskning till Linnéa Gillwik.

Statens råd för byggnadsforskning, Stockholm
ISBN 91-540-2413-7

LiberTryck Stockholm 1975

INNEHÅLL

1	INLEDNING	4
1.1	Utredningsuppdraget	4
1.2	Syftet med denna rapport	5
1.3	Fortsatt forskning	6
2	GAMLA BOSTÄDER OCH MODERNA KRAV	7
2.1	Moderna krav på en bostad	7
2.2	Vilka krav fyller de gamla bostäderna?	10
3	MILJÖER MED MÖJLIGHETER	19
3.1	Vilka krav bör ställas på boendemiljön?	19
3.2	Är gamla bostadsområden goda boendemiljöer?	22
4	DYRT OCH DÅLIGT ELLER BILLIGT OCH BRA?	31
4.1	Vad kostar de gamla bostäderna?	31
4.2	Hyressplittring	35
4.3	Både dyrt och dåligt och billigt och bra	35
5	VAD FÅR SANERINGEN KOSTA?	37
5.1	Hushåll med otillfredsställande bostadsstandard	37
5.2	Hushållens disponibla inkomst och betalningsförmåga	39
6	RÄTTEN ATT BO KVAR OCH RÄTTEN ATT BO BRA	57
6.1	Viljan att bo kvar	57
6.2	Viljan att bo bra	60
6.3	Konflikt	63
7	SAMMANFATTNING AV RESULTATEN	64
7.1	Bostadskvalitet	64
7.2	Boendemiljö	65
7.3	Prisbilden	68
7.4	Hushållens betalningsförmåga	69
7.5	Kvarboende	72
8	UNDERSÖKNINGSMETOD	74
8.1	Undersökningsområden	74
8.2	Urval av hus och lägenheter	75
8.3	Mätmetoder	76
8.4	Resultatens tillförlitlighet	76
	LITTERATURREFERENSER	82
	BILAGA 1: BEARBETNING AV STOCKHOLMSMATERIALET	83
	BILAGA 2: TABELLER	99

1 INLEDNING

1.1 Utredningsuppdraget

Denna rapport avser anslag E 623 från Statens råd för byggnadsforskning. Uppdraget initierades vid ingången av år 1970, då den statliga Saneringsutredningen påbörjat sitt arbete. Vid tidpunkten förelåg ett behov av en sociologisk belysning av boendeförhållandena i det äldre bostadsbeståndet.

Den första rapporten från detta projekt publicerades i april 1971. Rapporten redovisade de första resultaten från en undersökning av boendet i flerfamiljshus byggda före år 1921 i åtta av landets största kommuner (Stockholm, Göteborg, Malmö, Helsingborg, Borås, Norrköping, Gävle och Sundsvall). I denna rapport beskrevs bostads- och miljöstandard i relation till de boendes sociala situation.

Materialet bearbetades vidare och ingick i sammandrag som bilaga 12 till Saneringsutredningens betänkande Sanering II, SOU 1971:65.

Fortsatt bearbetning och analys av materialet gjordes och vid ingången av år 1972 publicerades arbetet i Byggnadsforskningens rapport R1:1972, "Att bo i gamla bostäder". Samtidigt inlämnades till Byggnadsforskningen arbetsmaterial ("Att planera bostadssanering") som då tagits fram för en kommande rapport.

Av anslaget avsattes även ett reseanslag (R 9:13) för studiebesök i Storbritannien. En rapport från besöket inlämnades till Statens råd för byggnadsforskning hösten 1971, "Bostadssanering i den brittiska samhällsplaneringen".

Med medgivande från Statens råd för byggnadsforskning har det i detta projekt insamlade datamaterialet för Stockholms kommun bearbetats vid Stockholms fastighetskontor. Rapport från denna bearbetning bilägges (bilaga 1). Som bilaga 2 lägges ett antal tabeller, vilka redovisar resultatet av en bearbetning av datamaterialet, fördelat på de i undersökningen ingående åtta olika kommunerna.

Den nu publicerade rapporten "Sociala aspekter på bostads-sanering", utgör slutrapport från projektet, vilket härmed är avslutat inom anslagets ram.

1.2 Syftet med denna rapport

I tidigare rapporter har visats den rådande situationen i det äldre bostadsbeståndet. Aspekter på bostadens och miljöns kvaliteter i relation till de boendes sociala och ekonomiska förhållanden har visats. Vidare har redovisats de boendes upplevelse av bostadssituationen och deras önskemål om åtgärder av olika slag. Det har konstaterats samband mellan brister i fysisk verklighet och små resurser i olika avseende hos de boende. Förslumningsprocessens uppkomst, fortskridande och konsekvenser för de boende har diskuterats.

Ambitionen i denna rapport har varit att något belysa de problem av social art som kan uppstå vid den kommunala saneringsplaneringen. Rapporten vill belysa, att en byggnadsteknisk inventering inte är ett tillräckligt underlag för kommunala saneringsprogram, integrerade i ett totalt bostadsförsörjningsprogram; förutsatt att kommunen arbetar mot bestämda bostadssociala mål. I det praktiska fallet kan kännedomen om de sociala problemen ge möjligheter till samplanering av saneringsverksamhet med andra samhällsinsatser såsom stödåtgärder för olika boendegrupper.

Vidare berörs vid sanering en rad olika boendegrupper:

- a) de som bor i området före saneringen
- b) de som kommer att bo i området efter saneringen
- c) de som evakueras från området vid sanering
- d) boende i övriga områden inom bostadsförsörjningsområdet

Dessa grupper är givetvis inte ömsesidigt uteslutande; dvs samma hushåll kan förekomma i olika grupper alltefter saneringsåtgärdens art.

Behovet av samplanerade stödåtgärder och saneringsåtgärdernas verkningar för olika boendegrupper kan belysas med ett exempel från Storbritannien. I den tidigare nämnda rapporten "Bostadssanering i den brittiska samhällsplaneringen"

omnämns vissa resultat av tidigare saneringsverksamhet i Sheffield. Vid totalsanering av nedslitna innerstadsområden hade de boende förflyttats gruppvis till vissa nyproducerade förortsområden. Dessa blev från början präglade av befolkningskategorisering och social problematik och framstod som föga attraktiva områden för resursstarkare boendegrupper.

Föreliggande rapport vill belysa något om arten av de problem som kan beröras vid en "social inventering" inför det kommunala saneringsprogrammet. Framställningen bygger på de data som insamlades vid den ovannämnda undersökningen av det äldre beståndet av flerfamiljshus i åtta kommuner. Undersökningsmetoderna har utförligt beskrivits i tidigare rapporter, varför i denna rapport endast ges en kortfattad metodbeskrivning (kapitel 8).

1.3 Fortsatt forskning

I detta projekt har insamlats en mängd data om såväl de privata lägenheterna som miljön utanför dessa. I den statliga Boendeutredningens regi har en miljöundersökning genomförts i åtta moderna bostadsområden i Göteborgsregionen¹. En jämförelse mellan dessa båda undersökningar visar, att väsentligt skilda förutsättningar i miljön för de boendes behov kan föreligga mellan gammal och modern bebyggelse. Det har i undersökningarna konstaterats, att utformningen av miljön kan ha betydelse för befolkningsstrukturen, kontakterna mellan de boende, känslan av samhörighet med bostadsområdet, de boendes utomhusaktiviteter samt boendetrivseln. De båda undersökningarna ger möjlighet till jämförande analys av boendemiljöns verkningar för de boende i områden av olika ålder. Som komplettering till en sådan analys har en undersökning planerats, med syfte att belysa miljöförhållanden i bebyggelse som ifråga om ålder ligger mellan de två undersökningarna, dvs flerfamiljshus byggda under 1930- och 1940-talen. Resultaten från detta planerade forskningsprojekt beräknas föreligga vid mitten av år 1975.

---

¹L.Gillwik: Bostadsområdets utformning och de boende. Stockholm 1974. Solidarisk bostadspolitik SOU 1974:18 bil. 12.

2 GAMLA BOSTÄDER OCH MODERNA KRAV

2.1 Moderna krav på en bostad

Begreppet "modern bostad" är inpräglad i det allmänna medvetandet på ett tämligen entydigt sätt. Innebörden i begreppet har knappast förändrats under det senaste decenniet: med modern bostad avses en bostad som är försedd med olika utrustningsdetaljer, såsom vatten, avlopp, wc, centralvärme, bad eller dusch osv. I folk- och bostadsräkningarna 1960, 1965 och 1970 mäts graden av modernitet efter förekomst av utrustningsdetaljer enligt följande:

Kvalitetsgrupp		1960	1965	1970	
modern	1	va+av+wc+cv+ eget bad/ dusch + mod.spis + kylskåp	va+av+wc+cv+ eget bad/ dusch + el- eller gasspis med ugn + kylskåp	va+av+wc+cv+ eget bad/ dusch + byggda 1956 eller senare	
	2	va+av+wc+cv+ eget bad/ dusch	va+av+wc+cv+ eget bad/ dusch	va+av+wc+cv+ eget bad/ dusch byggda före 1956 (inkl. lägenheter för vilka uppgifter om byggnadsår saknas)	
halvmodern	3	va+av+wc+cv	va+av+wc+cv	va+av+wc+cv	
omodern	}	4	va+av+wc	va+av+wc	va+av+wc
		5	va+av+cv	va+av+cv	va+av+cv
		6	va+av	va+av	va+av
		7	saknar va och/eller av	saknar va och/eller av	saknar va och/eller av

I TAB. 2.1 visas lägenhetsbeståndets procentuella fördelning på kvalitetsgrupper åren 1960, 1965 och 1970.

TABELL 2.1 Lägenhetsbeståndet, fördelat efter kvalitet enligt FoB olika år.

Kvalitetsgrupp	Procentuell andel lägenheter		
	1960	1965	1970
1 + 2	51	65	77
3	12	11	10
4 - 6	24	17	9
7	10	6	3
Uppgift saknas	1	1	1
Summa	100	100	100
Totalt antal lägenheter, tusental	2 675	2 875	3 181

Kvalitetsgrupperingen bygger på värderingar - explicita, men inte nödvändigtvis de boendes värderingar. Man bor således (1965) i en bostad ur högre kvalitetsgrupp om man endast har vatten + avlopp + wc än om man endast har vatten + avlopp + centralvärme - oavsett om man föredrar centralvärme före wc. Orsaken till att lägenheters kvalitet uttrycks i de ovan nämnda variablerna beror sannolikt på att dessa är lätta att definiera och statistikföra. Det är däremot inte självklart, att de boende värderar sin lägenhet ens i första hand efter utrustningsstandarden. Olika hushållsgrupper kan vidare tänkas ha skilda värderingar, vilket framgår av TAB. 2.2.

Genomsnittligt värderar de boende i undersökningen utrustningsdetaljer som vatten och avlopp, wc och centralvärme högst. Garderobutrymmen anses dock av vissa hushåll minst lika viktigt som el- eller gasspis med ugn eller centralvärme. Ljus och sol i lägenheten anses lika viktigt som kylskåp. Utrustningsdetaljen frys värderas tämligen lågt. Lägenhetsunderhållet anses av alla boendegrupper betydligt viktigare än sådant som t.ex. balkong, sopnedkast, tvättmaskin, hiss och frys.

Det är uppenbart, att om man på ett någorlunda rättvisande sätt vill mäta en bostads "modernitet" - eller hellre "stan-

TABELL 2.2 De boendes värdering av olika bostadsegenskaper
(1 = högst värderad egenskap).

Bostadsegenskap	Rangordning			
	Hushåll utan barn (exkl. pensio- närer)	Hushåll med barn	Pensio- när- hushåll	Samt- liga
Vatten, avlopp	1	1	1	1
Wc	2	2	2	2
Centralvärme	5	5	3	3
El- eller gas- spis med ugn	3	3	4	3
Garderob	4	4	5	4
Bad/dusch	6	6	8	5
Kylskåp	7	7	6	5
Ljus, sol i lägenheten	7	8	7	6
Underhåll	8	9	9	7
Förvaringsutrymme på vind	9	11	11	8
Förvaringsutrymme i källare	11	12	13	10
Vårdad fasad	10	12	12	9
Hiss	15	16	10	11
Tvättmaskin	12	10	16	12
Balkong	13	14	14	13
Sopnedkast	14	15	15	14
Frys	16	13	17	15

dard" - måste man ta hänsyn till en rad bostadskomponenter utöver utrustningsdetaljerna. I undersökningen har ett försök gjorts att mäta standarden i bostaden och byggnaden med avseende på

utrustningsdetaljer:	vatten och avlopp
	wc
	centralvärme
	bad/dusch
	spis
	kylskåp
	frys
	tvättutrustning
	balkong
	hiss
	sopförvaring

utrustningsdetaljers funktionsduglighet

underhåll

yttre och inre utrym-	förvaring
men för:	matlagning
	sömn
	arbete
	umgänge

dagsljusförhållanden och solighet

utsiktsförhållanden

skydd mot drag

skydd mot insyn

I det äldre bostadsbeståndet är ofta skillnader i underhåll och i utrustningens funktionsduglighet markanta. Om inte kvalitetsmätningen av de äldre bostäderna skall bli missvisande måste därför hänsyn tas åtminstone till dessa aspekter förutom till förekomst av utrustning.

2.2 Vilka krav fyller de gamla bostäderna?

Om kvaliteten i de undersökta lägenheterna mäts enligt skalan i folk- och bostadsräkningarna, fördelar sig lägenheterna på kvalitetsgrupper enligt följande.

<u>Kvalitetsgrupp</u>	<u>Andel lägenheter</u>
1	31
2	2
3	26
4	18
5	8
6	14
7	<u>1</u>
Summa	100

I föregående rapport från undersökningen presenterades ett försök att i indexvärden uttrycka en bostads kvalitet. Indexvärdet för en lägenhet framräknades på så sätt, att alla ovan nämnda bostadsegenskaper mättes och åsattes ett poängvärde. Poängvärdena vägdes därefter samman till ett enhetligt mått på "bostadskvaliteten" som uttrycktes i indexvärden löpande från 0 till 100. Indexvärdet 100 erhöles endast om högsta kvalitet uppmätts på samtliga bostadsegenskaper. De vikter som användes vid sammanvägningen av poängvärdena framräknades med ledning av de boendes värdering av de olika bostadsegenskaperna. För en närmare redogörelse för beräkningsmetoden hänvisas till den föregående rapporten. Indexberäkningen var ett första försök att inlemma en mängd bostadsegenskaper i ett enhetligt mått. Avsikten var att väcka intresse för alternativa metoder för kvalitetsmätning. Metodens brister kan hänföras bl.a. till

- a) värderingen av bostadsegenskaper
- b) utbytbarheten av bostadsegenskaper
- c) värderingseffekter vid ackumulering av bostadskvaliteter
- d) operationell tolkning av indexvärdet

a) Värdering av bostadsegenskaper

Olika boendegrupper värderar bostadsegenskaperna på olika sätt och även olika i skilda situationer. Det kan diskuteras vems värdering som bör gälla. Ett i planeringssammanhang användbart mått på bostadskvaliteten måste dock på något sätt vara förankrat i de boendes värderingar.

b) Utbytbarheten av bostadsegenskaper

Indexberäkningen innebär, att god kvalitet i ett avseende kan uppväga dålig kvalitet i annat avseende. Bostadsegenskaper kan givetvis inte utan vidare antagas vara substituerbara. I verkligheten synes dock frågan om substituerbarheten inte bli aktuell alltför ofta.

c) Värderingseffekter vid ackumulering av bostadskvaliteter

Tillskott i kvalitet kan antagas vara av större värde ju lägre ner på kvalitetsskalan man befinner sig. Beräkningsmetoden tar inte hänsyn till detta.

d) Operationell tolkning av indexvärdet

Indexvärdet uttrycker endast lägenhetens total kvalitet i förhållande till högsta möjliga kvalitet. Ett visst indexvärde säger inget om kvaliteten på de skilda bostadsegenskaperna var för sig.

De undersökta lägenheterna fördelade sig efter indexvärde enligt följande

Indexvärde ^a	Lägenheter	
	Antal	Procent
90 - 100	-	-
80 - 89	1 153	1
70 - 79	11 483	11
60 - 69	33 409	31
50 - 59	30 025	28
40 - 49	22 173	21
30 - 39	6 749	6
20 - 29	1 425	1
10 - 19	266	0
0 - 9	-	-
Totalt	106 683	100

^aHögsta möjliga kvalitet = 100

Bland de tyngst vägande bostadsegenskaperna återfinns förekomsten av utrustning, utrustningens kondition och underhållsstandarden. Man kan därför förvänta sig en viss överens-

stämme mellan indexklassificeringen och klassificeringen efter utrustningsstandard. I TAB. 2.3 jämförs resultaten av de två klassificeringsmetoderna.

De moderna lägenheterna - kvalitetsgrupp 1 och 2 - faller visserligen till större delen på indexskalans övre del, men även många av de sämst utrustade lägenheterna når höga indexvärden. Det är därför av intresse att se, vilka bostadsegenskaper som "drar ner" kvaliteten bland de lägenheter som har modern utrustning, resp. "lyfter upp" kvaliteten i de lägenheter som saknar många utrustningsdetaljer.

En av de väsentliga bostadsegenskaperna är lägenhetsunderhållet. Om de olika kvalitetsgrupperna uppdelas efter det inre ytskiktets (dvs. tapeter, målning, golv) kondition får man en mer nyanserad bild av standarden i det äldre bostadsbeståndet, vilket framgår av TAB. 2.4.

Totalt sett är 54 % av de äldre lägenheterna i undersökningen i ej tillfredsställande kondition, då det gäller det inre ytskiktet. Av lägenheterna i kvalitetsgrupp 1 är 55 % i tillfredsställande kondition men inte så ringa andel av lägenheterna som saknar modern utrustning har vid den byggnadstekniska undersökningen bedömts vara i tillfredsställande kondition (36 % av lägenheter i kvalitetsgrupp 7).

Utrustningens funktionsduglighet kan variera högst avsevärt inom det äldre bostadsbeståndet. I somliga lägenheter kan gammal utrustning ha utbytt under årens lopp, ny utrustning kan ha installerats eller den ursprungliga utrustningen kan fortfarande vara i bruk. Sanitetsutrustningen kan statistiskt sett klassificeras som "modern" utrustning - t.ex. wc - även om den är föråldrad och nedsliten. En ytterligare nyansering av de äldre bostädernas kvalitet erhålles om man sammanför utrustningens funktionsduglighet med förekomst av utrustning samt lägenhetens underhållsstandard.

TABELL 2.3 Lägenheter fördelade efter utrustningskvalitet och kvalitetsindex.

Utrustnings- kvalitet enligt FoB	Antal lägen- heter	Andel lägenheter med index					Summa
		≥ 80	79- 60	59- 40	39- 20	< 20	
1	34 517	3	77	20	-	-	100
2	2 611	-	58	27	15	-	100
3	29 657	0	36	55	9	-	100
4	20 350	-	32	65	2	0	100
5	9 307	-	14	68	18	-	100
6	15 085	-	5	74	20	1	100
7	1 218	-	3	60	35	2	100
Totalt	112 745	1	42	49	8	0	100

TABELL 2.4 Lägenheter fördelade efter kvalitetsgrupp och underhållsstandard.

Utrustnings- kvalitet enligt FoB	Andel lägenheter		
	Underhållsstandard ^a		
	A	B	Summa
1	55	45	100
2	27	73	100
3	51	49	100
4	46	54	100
5	40	60	100
6	21	79	100
7	36	64	100
Totalt	46	54	100

^a A = tillfredsställande kondition
B = ej tillfredsställande kondition

Det är, såsom TAB. 2.5 visar, få av de omoderna lägenheter-
na som bedömts ha god funktionsduglighet i de här aktuella
avseendena, men även bland de i utrustningshänseende moderna
lägenheterna är andelen med dålig funktionsduglighet tämlig-
gen stor.

TABELL 2.5 Lägenheter fördelade efter kvalitetsgrupp, un-
derhållsstandard samt utrustningens funktions-
duglighet

Utrustnings- kvalitet enligt FoB Underhålls- standard		Andel lägenheter			
		Utrustningens funktionsduglighet ^a			
		I	II	III	Summa
1	A	13	67	20	100
	B	14	59	27	100
2	A	51	40	9	100
	B	-	49	51	100
3	A	15	60	25	100
	B	6	52	42	100
4	A	15	43	42	100
	B	3	42	55	100
5	A	5	48	47	100
	B	1	30	69	100
6	A	-	25	75	100
	B	1	16	83	100
7	A	-	46	54	100
	B	-	17	83	100
Totalt A		13	56	31	100
B		6	43	51	100

^a I: god kondition
II: nöjaktig kondition
III: dålig kondition

Här avses konditions-genomsnittet å utrustning för mat-
tillredning, matförvaring, köksrengöring, klädtvätt,
personlig hygien, avträde och avfall.

Genom att i kvalitetsbedömningen införa två variabler förutom förekomst av utrustning erhålls enligt TAB. 2.5 42 olika kvalitetsgrupper. I tabellen är dessa grupper inte ordnade i någon standardföljd. Givetvis kan man införa någon värdering och därefter rangordna de olika klasserna.

Följande värdering införes: förekomst av statistiskt sett modern utrustning är viktigare än utrustningens funktionsduglighet som i sin tur är viktigare än underhållsstandard. Om kvalitetsgrupperna (efter utrustningsstandard) sammanslås till tre större grupper (moderna lägenheter = 1 + 2, halvmoderna = 3 och omoderna = 4 - 7) erhålls rangordnade kvalitetsklasser:

Klass	Utrustning	Funktionsduglighet	Underhåll
1	modern	I	A
2	modern	II	A
3	modern	III	A
4	modern	I	B
5	modern	II	B
6	modern	III	B
7	halvmodern	I	A
8	halvmodern	II	A
9	halvmodern	III	A
10	halvmodern	I	B
11	halvmodern	II	B
12	halvmodern	III	B
13	omodern	I	A
14	omodern	II	A
15	omodern	III	A
16	omodern	I	B
17	omodern	II	B
18	omodern	III	B

De undersökta lägenheterna fördelar sig på dessa 18 klasser enligt följande.

<u>Klass</u>	<u>Antal lägenheter</u>	<u>Procent</u>
1	2 872	3
2	12 806	12
3	3 808	4
4	2 040	2
5	9 982	9
6	5 111	5
7	2 210	2
8	8 887	8
9	3 732	3
10	808	1
11	7 359	7
12	5 799	5
13	1 557	1
14	6 529	6
15	8 110	7
16	537	0
17	7 952	7
18	<u>19 666</u>	<u>18</u>
Summa	109 765 ^a	100

^aUndersökningen avser totalt 112 745 lägenheter. Här redovisas endast de lägenheter för vilka alla de aktuella uppgifterna kunnat inhämtas.

I klassificeringen kan givetvis ytterligare kvalitetsaspekter införas, t.ex. ljusförhållanden, buller etc. Ur planeringssynpunkt synes dock variablerna förekomst av utrustning, funktionsduglighet och underhåll vara de mest användbara, eftersom dessa bostadsegenskaper direkt kan påverkas genom bostadssanering.

Valet av saneringsmetod kan givetvis inte avgöras enbart med ledning av bostädernas kvalitet. Frånsett miljömässiga och kulturhistoriska förhållanden kräver valet av saneringsåtgärd en byggnadsteknisk undersökning i varje enskilt fall. Därvid kan husets grundförhållanden vara utslagsgivande. En grund i mycket dålig kondition kan måhända motivera rivning, även om lägenheterna är välutrustade och underhållna. TAB. 2.6 ger en uppfattning om grundförhållandena i det äldre bostadsbeståndet.

TABELL 2.6 Lägenheter fördelade efter utrustningskvalitet och kondition å husets grund.

Utrustn.- kvalitet enligt FoB	Kondition å grund					
	Mycket dålig	Dålig	Nöj- aktig	God	Mycket god	Summa
<u>Abs. tal</u>						
1+2	108	2 788	6 659	27 043	-	36 598
3	352	2 289	6 644	19 604	-	28 889
4-7	811	9 876	18 317	15 629	-	44 633
Totalt	1 271	14 953	31 620	62 276	-	110 120
<u>Procent</u>						
1+2	0	8	18	74	-	100
3	1	8	23	68	-	100
4-7	2	22	41	35	-	100
Totalt	1	14	28	57	-	100

15 % av de äldre lägenheterna återfinns i hus med dåliga grundförhållanden. Vissa av dessa har klassificerats som "moderna" med anledning av förekomsten av utrustning. Å andra sidan är en stor del av de halv- och omoderna lägenheterna belägna i hus med goda grundförhållanden¹.

¹ Angående byggnadsteknisk bedömning av saneringsfastigheter hänvisas till S.E. Bjerking: Projekt Fastighetsdata. Uppsala 1971.

3 MILJÖER MED MÖJLIGHETER

3.1 Vilka krav bör ställas på boendemiljön?

Då det gäller omgivningen kring den privata bostaden finns inte entydiga kvalitetskriterier på samma sätt som när det gäller inre privat bostad. I rapport nr 24/1972 "Bostadens grannskap" från Statens planverk föreslås vissa rekommendationer för planering av bostadsomgivningen. De föreslagna rekommendationerna synes mest tillämpbara vid nyproduktion av flerfamiljshus i större projekt på exploateringsmark. Vidare betonar planverket starkt förslagets karaktär av rekommendationer, dvs. vad som rekommenderas kan inte ses som generella normer utan de lokala förutsättningarna bör enligt planverket tillvaratas. Rekommendationerna har ibland god underbyggnad i tidigare forskning, t.ex. vad gäller avståndet till barnens lekplatser. I andra avseenden kan bilden vara mer oklar. I den tidigare nämnda undersökningen av moderna bostadsområden i Göteborg har t ex visats, att lekytornas storlek och utrustning samt utformning av övrig mark har viss betydelse för barnens lekbeteende och vuxnas utevistelse samt för upplevelsen av och trivseln i området. Emellertid var det svårt att på ett entydigt sätt precisera effekterna av utomhusytornas utformning.

För analysen i denna undersökning definieras boendemiljön enligt följande. Med boendemiljö menas såväl lägenhet som omgivning utanför denna. Omgivningen avgränsas till att omfatta allt som finns inom de boendes räckvidd. Räckvidden är det område som kan nås av de boende utan särskilda hjälpmedel. Räckvidden kan således mätas som gångavstånd då det gäller t.ex. vissa servicefunktioner. Verksamheter som svårigen kan fungera om de inte nås till fots tillhör alltså boendemiljön. Med räckvidd menas också det område som de boende förmår överblicka upplevelsemässigt, dvs. det område som de boende själva betraktar som sitt bostadsområde och känner sig hemma i.

För att överhuvudtaget göra det möjligt att diskutera huruvida boendemiljön är bra eller dålig i äldre bostadsområden har följande indelning använts:

1. Miljöns form   utformning av
bostäder
bostadshus (hustyper, husgruppering
täthet, rymlighet)
fria ytor (lekplatser, planteringar,
naturmark, övriga ytor)
trafikföring (vägar, parkering)
2. Verksamheter   lägenhets- och fastighetsservice
social service
kulturell service
kommersiell service
kommunikationer till och från området
arbetsplatser i området
organiserade boendeaktiviteter
3. Social miljö   hushållssammansättning
samspel mellan de boende
områdesegenskaper oberoende av de boende

Krav på bostadens omgivning kan inte diskuteras utan att värderingar ligger till grund. I undersökningen har endast studerats några få aspekter på de boendes värderingar. Av TAB. 3.1 framgår, att en "trivsam gård" värderas högre av alla hushåll än "parkeringsmöjligheter". Naturligt nog värderar barnhushållen "lekplatser" högre än övriga hushåll.

Underlaget för en kravformulering, byggd på de boendes egna värderingar är otillräckligt, såväl då det gäller den inbördes relationen mellan olika omgivningsegenskaper som då det gäller kvaliteten på enskilda egenskaper. I brist på sådant underlag införes i det följande värderingar byggda på sannolika effekter för de boende av olika egenskaper hos miljön.

TABELL 3.1 De boendes värdering av vissa omgivningsegenskaper (1 = högst värderad egenskap)

Omgivnings- egenskap	Rangordning för			
	Hushåll utan barn (exkl. pens.)	Hushåll med barn	Pensionärs- hushåll	Samtliga
Parkerings- möjligheter	2	3	3	3
Lekplatser	3	1	2	2
Trivsam gård	1	2	1	1

Då det gäller verksamheter införs värderingen, att de boendes nytta är större om verksamheterna är belägna nära bostaden än om de är belägna långt bort. Då det visats (bl.a. Gustafson-Gillwik) att ett gångavstånd av 400-500 m synes vara vad de boende maximalt accepterar, kan verksamheter utanför detta avstånd anses vara av ringa nytta för de boende.

Då det gäller miljöns form och social miljö är det mer komplicerat att påvisa effekter för de boende. I den tidigare nämnda undersökningen i Göteborg har emellertid visats, att miljöns form ifråga om hustyper kan ha en segregrande effekt. Höga hus synes upplevas mindre positivt än låga och hushåll med hög grad av valfrihet tenderar undvika höga hus. Detta gäller emellertid modern bebyggelse. Vidare har samma undersökning jämfört andra (t.ex. Dahlström, Landström) visat, att höga hus hindrar kontakter mellan de boende mer än låga hus. Som visats i Göteborgsundersökningen kan hög kontaktfrekvens ha samband med god trivsel och hemkänsla och ge förutsättningar för social omsorg inom ett bostadsområde. I samma undersökning har också visats, att hög kontaktfrekvens kan ge positiva attityder mellan grannar och minska känslan av isolering hos de boende.

Miljöns form ifråga om fria ytor synes också kunna ha vissa effekter för de boende. Förskolbarnens aktionsradie understiger 100 m från den egna entrén, varför ytor lämpade för lek bör ligga inom denna radie (Sandels-Wohlin).

Vidare kan krav på lekmiljön byggas på värderingar grundade på forskning om lekens betydelse för barnet. Den centrala förutsättningen för barnens utveckling är erfarenhet av omgivningen, av mänskliga relationer, föremål, händelser. Erfarenhet får barnet genom sina sinnen, genom hela sin kropp, genom att aktivt pröva verkligheten och bearbeta intryck och upplevelser i leken. I den skapande leken prövas olika material, i rörelseleken prövas och uppövas den egna kroppen, i symbolleken prövas och bearbetas upplevelser av och känslor inför sociala relationer, i gruppleken övas förmå-

gan att samverka med andra (Piaget). Eftersom de små barnens aktionsradie understiger 100 m, är det i bostadens allra närmaste omgivning, som förutsättningar för leken måste finnas. Förutsättningen för uteleken är en verklighet rik på möjligheter till erfarenheter av mänskliga relationer, händelser och föremål. Av denna värdering följer sålunda även, att en allsidig social miljö är en god förutsättning för barnens utveckling.

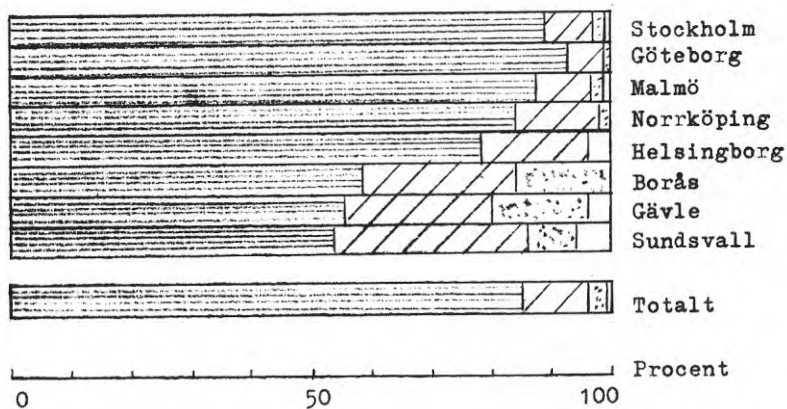
3.2 Är gamla bostadsområden goda boendemiljöer?

Den äldre bebyggelsens centrala läge medför, att de flesta boende inom korta avstånd kan nå ett samlat utbud av varor och tjänster, såsom t.ex. varuhus eller köpcentrum, men även servicen på kvartersnivå är god. Gångavstånden för de boende till olika typer av affärer, såsom affärer för livsmedel, beklädnad, inventarier, sport och sjukvård är genomgående mycket korta. 85 % av samtliga hus är belägna i en bostadsmiljö, som erbjuder de boende livsmedelsbutik inom ett gångavstånd av 200 m. Förhållandet är i stort sett detsamma, då det gäller andra affärer, såsom herr- och dam-ekipering, skoaffärer m.m. Ett rikare serviceutbud - i varuhus eller köpcentrum - kan för de boende i 37 % av de äldre husen nås inom 400 m från bostaden. I FIG. 3.1 visas avståndet till den kommersiella servicen för boende i de äldre hus som ingår i undersökningen.

I jämförelse med de avstånd till livsmedelsbutik för boende i några moderna bostadsområden, som visas i FIG. 3.2, är boende i äldre flerfamiljshus bättre ställda i detta servicehänseende. FIG. 3.2 är hämtad ur Statens planverks rapport 25/1973. Figuren har av planverket framtagits efter granskning av särskilt förtjänstfulla planer för modern bebyggelse.

Även transportkommunikationerna är goda för de boende i de äldre bostäderna. I medeltal är avståndet till hållplats för kollektiv linjetrafik 130 m. För att ge en uppfattning om de kollektiva kommunikationsmedlens effektivitet för de boende, har mätningar gjorts av restidens längd till kommunens centrum. Det geografiska avståndet resp. tidsavståndet till kommunens centrum framgår av TAB. 3.2.

Livsmedelsaffär

Varuhus eller köpcentrum

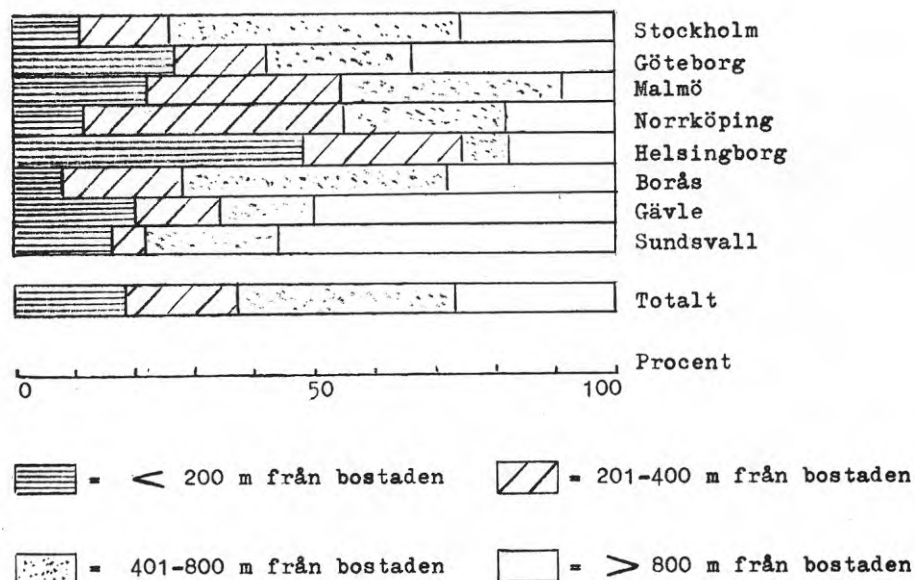

FIG. 3.1 Andel hus med olika gångavstånd till kommersiell service.

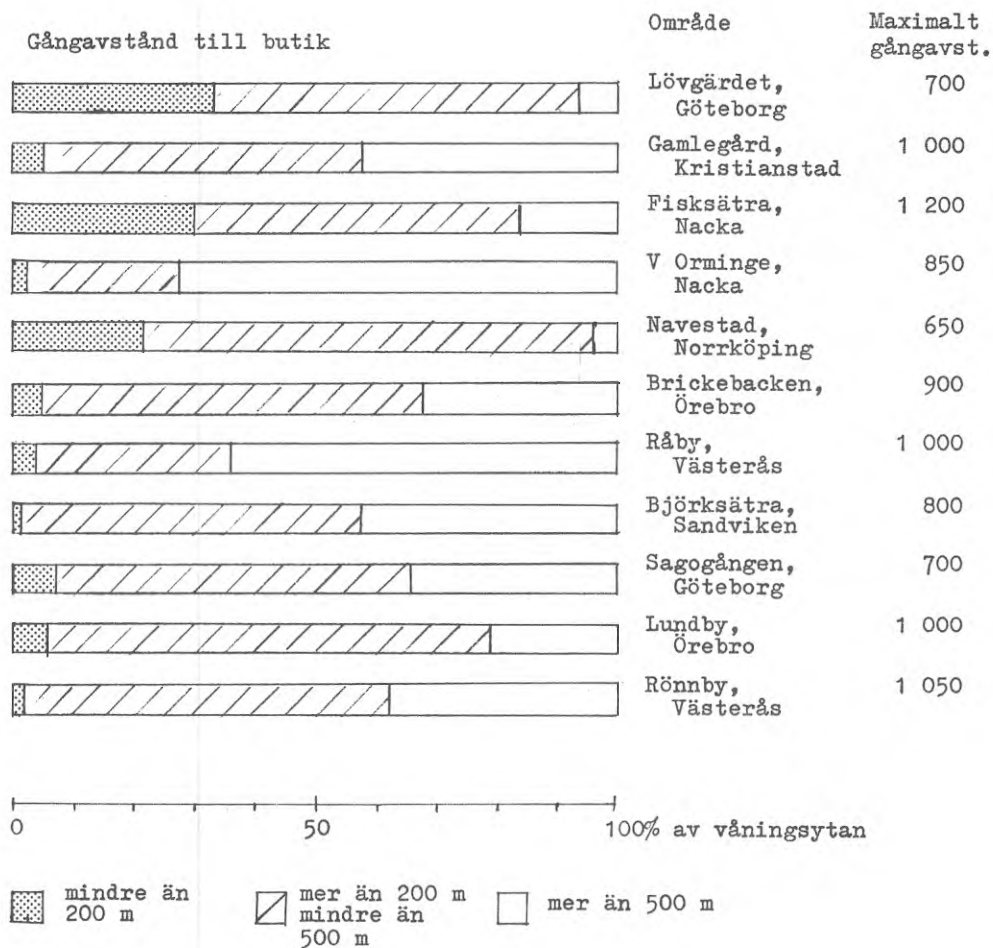

FIG. 3.2 Andel våningsyta med olika gångavstånd till livsmedelsbutik.

TABELL 3.2 Avstånd till kommuncentrum för boende i de undersökta äldre bostäderna.

Kommun	Avstånd	
	geografiskt ^a meter	tidsavstånd ^b minuter
Stockholm	1 945	14
Göteborg	1 580	16
Malmö	1 540	11
Norrköping	1 055	10
Helsingborg	1 772	9
Borås	811	9
Gävle	2 153	10
Sundsvall	1 873	8
Totalt	1 749	13

^a Uppmätt efter närmast framkomliga vägsträckning. Genomsnitt för samtliga hushåll.

^b Inkl. gångtid från bostad till hållplats samt restid till hållplats närmast centrum. Genomsnitt för samtliga boende exkl. hushåll inom gångavstånd (400 m) från centrum.

Tidsavstånden är genomgående korta och helt naturligt något längre i storstäderna än i de övriga städerna. Man kan också konstatera, att det t.ex. går snabbare att förflytta sig per km i Stockholm än i Göteborg.

Även ifråga om andra verksamheter, kommersiella såväl som sociala och kulturella, är boende i det undersökta äldre bostadsbeståndet väl tillgodosedda i jämförelse med vad som dels framgår av rapport 25/1973 från Statens planverk, dels av den tidigare nämnda undersökningen av moderna bostadsområden i Göteborg. I TAB. 3.3 visas avstånden till olika verksamheter för boende i de äldre bostäderna.

En aspekt av bostadsmiljön, där det för de boende i äldre bostäder föreligger stora brister, är möjligheterna till utevistelse. Det är här fråga om brister, när det gäller gårdarnas beskaffenhet, tillgång och utformning av lekplat-

TABELL 3.3 Avstånd till olika verksamheter för boende i de undersökta äldre bostäderna.

Verksamhet	Medelavstånd, meter
Daghem	533
Lekskola	589
Lågstadieskola	474
Mellanstadieskola	480
Högstadieskola	681
Apotek	503
Post	408
Bank	382
Kyrka	571
Biograf	666
Restaurang	353
Kafé, konditori	207
Tvättbutik, självtvätt	329
Kem.tvätt	302

ser, tillgänglighet till idrottsplatser, parker och rekreatiionsområden.

Gårdarna - där 26 % av förskolbarnen dagligen leker, är långtifrån utformade för utelek för barn eller utevistelse för vuxna. Till de allra flesta hus (98 %) hör en friyta å kvartersmarken - en gård. Friytan per lägenhet är genomsnittligt tämligen liten. Friytan per lägenhet understiger 10 m² för boende i 45 % av husen. Planverkets rekommendation i detta avseende (45 - 50 m²) är långtifrån uppfylld. Gårdarna har genomgående en ganska likartad utformning och funktion. 90 % av gårdarna är avgränsade från intilliggande gårdar med murar eller staket. Gårdarna tjänar som uppställningsplats för soptunnor - oftast fritt synliga - och för mattpiskning. Oftast förekommer också förvarings-skjul - mestadels illa underhållna. Lekanordningar förekommer på endast 6 % av gårdarna och "lekanordningen" är då i allmänhet en enstaka sandlåda. Hushållen i 42 % av husen har tillgång till någon form av anordnad småbarnslekplats inom

200 m, men i 80 % av fallen måste barnen för att nå lekplatsen korsa åtminstone en motortrafikerad gata. Endast högst undantagsvis kan planverkets rekommendationer om lekplatser anses någotsånär motsvara verkligheten för de boende i de undersökta äldre bostäderna.

De äldre bostäderna är till stor del koncentrerade till stadskärnorna och därmed utsatta för en stark motortrafik. Bristerna är mycket stora, då det gäller trafiksepareringen. Endast undantagsvis kan barnen nå lekplatserna via trafikseparerade gångvägar. Frånsett de allvarliga olycksrisker som den starka motortrafiken innebär medför den även besvärande bullerstörningar och olägenheter, förorsakade av avgaser. 27 % av de äldre husen är belägna invid gator, där trafikintensiteten under dygnets mest belastade timme är mer än 600 motorfordon per timme. 3 % av husen passeras av mer än 2 000 motorfordon per timme. Storstäderna - särskilt Göteborg - är givetvis mest utsatta för trafikstörningar. 30 % av hushållen anser sig störda av trafikbuller. Detta är en förvånansvärt låg siffra, med tanke på att trafikbullrets nivå kan beräknas överstiga 55 dB(A) för 85 % av de äldre husen under dygnets mest trafikbelastade timme.

Det föreligger ett samband mellan bostadens kvalitet och trafiksituationen. De sämre bostäderna är oftare än de bättre utsatta för starka trafikstörningar. Det kan inte uteslutas, att en "bostadsslum" ibland uppstått just som en konsekvens av den starka trafiken.

I den tidigare relaterade Göteborgsundersökningen har konstaterats att typen av flerfamiljshus kan påverka såväl den socio-ekonomiska strukturen i området som kontakterna mellan de boende. Sannolikt är resultaten inte möjliga att direkt överflytta på den äldre innerstadsbebyggelsen. I denna undersökning har konstaterats, att den mest segregrande faktorn i det äldre beståndet av flerfamiljshus är den inre privata bostadens standard. Att hustypen skulle ha betydelse för hushållssammansättningen har inte kunnat konstateras. Enligt tidigare rapporter från undersökningen av boende i

äldre bostäder, har det inte heller kunnat konstateras, att boende i äldre flerfamiljshus i ekonomiskt hänseende skiljer sig från övriga boende. Däremot föreligger en skiktning inom det äldre bostadsbeståndet efter bostadens kvalitet. Vidare är de boendes åldersfördelning sned i förhållande till vad som gäller för de undersökta kommunerna som helheter. Andelen hushåll med barn var 15 % jämfört med 33 i riket 1970. I jämförelse med andelen barnhushåll i de nyproducerade moderna områdena i storstadsregionernas periferier framstår skevheten i hushållssammansättning särskilt markant. Så var t.ex. andelen barnhushåll i de undersökta äldre bostäderna i Göteborg 12 % jämfört med mellan 52 % och 89 % i de i den nämnda Göteborgsundersökningen ingående nybyggda bostadsområdena. Orsakerna till snedheten ifråga om hushållssammansättning kan sannolikt närmast sökas i lägenheternas storleksfördelning, trögrörligheten inom det lokala bostadsförsörjningsområdet samt innerstadsmiljöns dåliga förutsättningar för barnens lek, i den meningen att trafiken medför olycksrisker och ytorna för lek är små och dåligt utrustade.

Vad i övrigt gäller den sociala miljön har konstaterats, att genomsnittligt nära vartannat hushåll umgås med grannar i det egna huset eller intilliggande hus. Grannkontakterna var något mer frekventa i låga än i höga hus, något som också konstaterats i Göteborgsundersökningen. Det skall dock påpekas, att det studerade äldre beståndet av flerfamiljshus till större del än det nyproducerade består av låga hus. Endast 6 % av husen har mer än 5 våningar, vilket kan jämföras med andelen hus med mer än 5 våningar i produktionen av flerfamiljshus t.ex. år 1971, vilken var 12 %.

En annan aspekt på den sociala miljön - som inte behöver ha att göra med den boende befolkningen - är brottsfrekvensen inom bostadsområdet. En stor del av det äldre bostadsbeståndet, 41 %, är beläget i distrikt med hög brottslighet enligt uppgifter från polismyndigheterna i de olika kommunerna. Till brott har räknats alla slags brott, som kommit till polismyndighetens kännedom, oavsett art och oavsett om de boende berörts eller ej. Av allt att döma är vissa äldre

bostadsområden utsatta för en betydligt högre brottsfrekvens än andra. I denna undersökning har ett försök till faktoranalys gjorts. En lång rad fysiska och sociala variabler ingick i faktoranalysen. Resultaten blev dock mycket svåra att tolka, varför faktoranalysen inte redovisas i denna rapport. Emellertid visade analysen, att det finns ett klart samband mellan rikt serviceutbud och hög brottsfrekvens. Detta kan möjligen tolkas så, att det är de äldre områdena i centrala lägen som är utsatta för hög brottslighet, oavsett egenskaper hos bebyggelse eller boende.

Det är rimligt att vänta, att områdets brottsfrekvens skulle spegla sig i en känsla av otrygghet hos de boende. Otrygghetskänslan är också mycket utbredd hos de boende i de äldre bostäderna. 32 % av samtliga bostadsföreståndare känner sig otrygga. Det finns dock inte det ringaste samband mellan otrygghetskänsla och faktisk brottslighet i bostadsområdet. Det kan också konstateras, att upplevelsen av otrygghet inte har samband med bostadens standard eller uppmätta kvaliteter i boendemiljön. Det kan därför antagas, att känslan av otrygghet i bostadsområdet är en del av en i vidare bemärkelse upplevd otrygghet, som har att göra med egenskaper hos individen i relation till det övriga samhället. Kvinnorna är mer otrygga än männen och de äldre mer otrygga än de yngre. Av kvinnor över 65 år upplever 56 % otrygghet i bostadsområdet, men endast 19 % av männen under 40 år. Sannolikt är känslan av otrygghet mer utbredd i de äldre bostadsområdena än i ny bebyggelse, även om hänsyn tas till befolkningsstrukturen. En undersökning (Walldén) av modern bebyggelse har visat, att 35-40 % av de kvinnliga pensionärerna känner sig otrygga (mot 56 % i äldre bostäder).

De äldre bostadsområdena är integrerade i den meningen, att de används för varierande funktioner: de är arbetsområden, bostadsområden, områden för kommersiell service och kulturella verksamheter. En variationsrik arkitektonisk utformning speglar det kulturhistoriska skeendet. Alla dessa förutsättningar för en levande stimulerande miljö har visat sig svåra (eller omöjliga) att åstadkomma i modern bebyg-

gelse. Den allvarligaste bristen i de äldre bostadsområdena kan enligt denna undersökning sägas vara den starka trafikgenomströmningen. Andra nackdelar är de tidigare visade bristerna ifråga om friytornas areal, disposition och utrustning. Den tidigare nämnda Göteborgsundersökningen samt andra undersökningar (Mårtensson, Gasslander m fl) tycks peka mot att friytornas fysiska utformning har mindre betydelse för barnens lek än den stimulans som ges av mänskliga relationer och händelser. Även för vuxna kan den stimulansrika äldre innerstadsmiljön vara mer berikande än i funktionellt hänseende sektoriserade moderna ytterstadsområden (Carlestam-Levi). Enligt detta sätt att se framstår de äldre bostadsområdena som miljöer med stora möjligheter att fungera väl för de boendes behov.

4 DYRT OCH DÅLIGT - ELLER BILLIGT OCH BRA?

4.1 Vad kostar de gamla bostäderna?

Det genomsnittliga årspriset¹ 1970 inom det undersökta äldre bostadsbeståndet kan anses ganska lågt, 47 kr/m². Spridningen är dock stor i jämförelse med vad som gäller för rikets bestånd av hyreslägenheter i flerfamiljshus enligt uppgifter om bostadspriser ur den av SCB utförda Bostads- och Hyresundersökningen 1969² (BHU 1969). Av FIG. 4.1 framgår lägenheternas fördelning på pris per m² och år i det undersökta äldre bostadsbeståndet. Om lägenheterna fördelas efter storlek och standard får vi den prisbild, som visas i FIG. 4.2.

I TAB. 4.1 visas bostadspriserna uttryckta i kronor per år.

TABELL 4.1 Genomsnittligt årspris per lägenhet efter utrustningskvalitet i de äldre bostäderna.

Utrustnings- kvalitet enligt FoB	Årspris, kr				
	-1 rok	2 rok	3 rok	4 rok	5+ rok
1+2	2 313	3 308	4 781	4 898	6 783
3	1 850	2 647	3 228	3 717	3 960
4-7	1 690	2 205	3 300	4 065	5 136

Priset varierar föga med kvaliteten. De helt omoderna lägenheterna är ofta t.o.m. dyrare än de halvmoderna. Visserligen kan man finna, att priset/m² och år i viss mån sjunker med kvaliteten om bränslekostnaden frånräknas (se TAB. 4.2).

¹ Inkl. uppvärmning, varmvatten, trappstädning och i förekommande fall räntor och amortering å lån upptagna för inköp av lägenhet.

² SCB:s meddelande Bo 1970:25 och Bo 1971:29.

TABELL 4.2 Årspris/m² bly exkl. bränslekostnad i de äldre bostäderna.

Lägenhets- storlek	Årspris kr/m ² bly exkl. bränsle i kvali- tetsgrupp						
	moderna		halv- moderna	omoderna			
	1	2	3	4	5	6	7
-1 rok	53	71	57	38	45	31	35
2 rok	52	41	46	30	36	25	18
3 rok	54	31	41	31	28	24	26
4 rok	43	32	29	29	29	33	-
5+ rok	42	23	18	22	-	-	-

Uppvärmningskostnaderna i de lägenheter som saknar centralvärme är ofta betydande, t.ex. drygt 16 kr/m² och år i lägenheter om högst 1 rok. Den faktiska bostadskostnaden för de boende inkluderar givetvis uppvärmningskostnader, varför en meningsfull kostnadsanalys måste inkludera uppvärmningskostnader. Även vissa andra kostnader - om de vore lätta att mäta - borde inräknas i priset för de omoderna lägenheterna, om jämförbarheten skall bli helt riktig med moderna lägenheter, t.ex. kostnader för hygien o.dyl.

Den kostnadsbild som visas i FIG. 4.2 jämförs i FIG. 4.3 med kostnaderna i hela rikets bestånd av hyreslägenheter i flerfamiljshus enligt 1969 års BHU.

I FIG. 4.3 betyder kvalitetsgrupp 1 och 2 moderna lägenheter (grupp 1 byggda efter 1955), grupp 3 är halvmoderna och grupp 4 samtliga omoderna. Priserna sjunker kraftigt med kvaliteten från de senast byggda moderna lägenheterna till de halvmoderna. Därefter planas kurvorna mer eller mindre ut eller går åter uppåt; dvs pris och kvalitet har föga med varandra att göra i det äldre bostadsbeståndet. Däremot kan noteras, att minskande lägenhetsstorlek i allmänhet betyder ökande pris/m² i det äldre beståndet men inte i någon större utsträckning i det senast producerade beståndet.

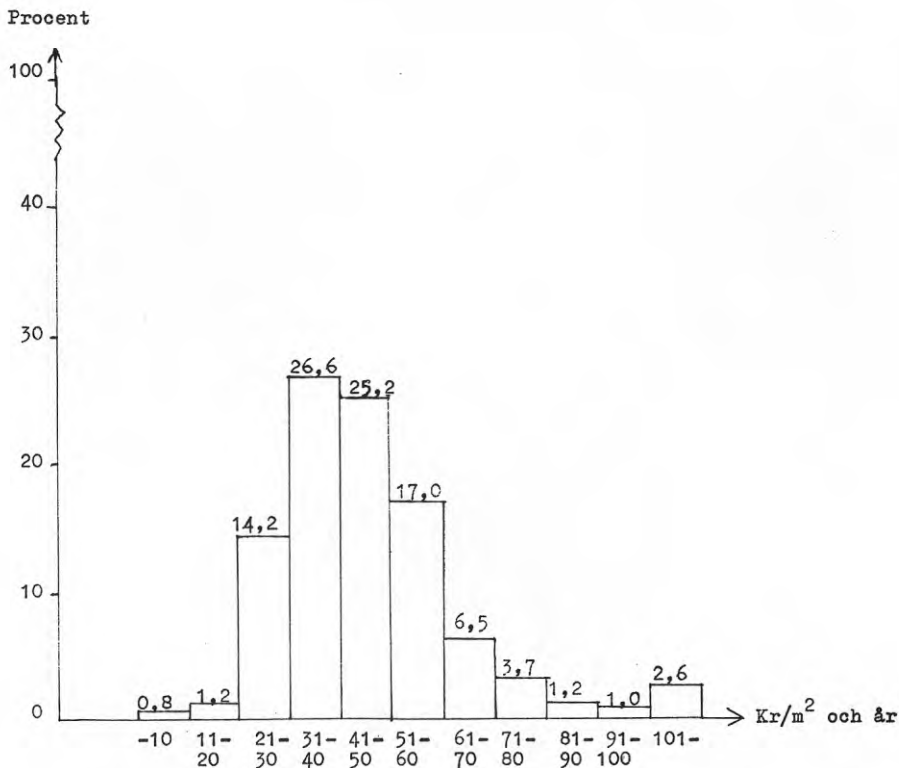

FIG. 4.1 Lägenheter fördelade efter bostadspris per m² och år i de undersökta äldre bostäderna.

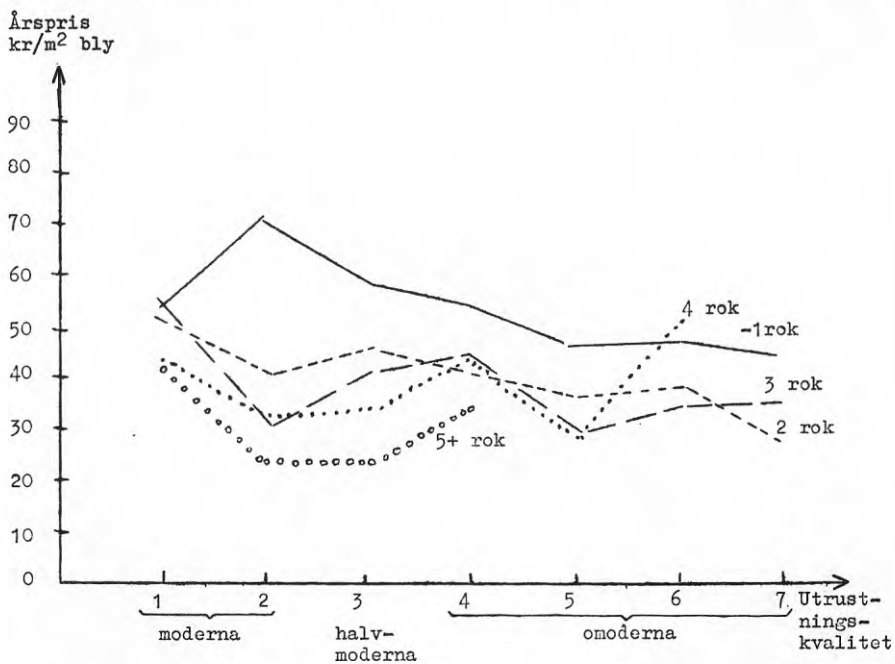

FIG. 4.2 Årspris kr per m² lägenhetsyta i lägenheter av olika storlek och utrustningskvalitet.

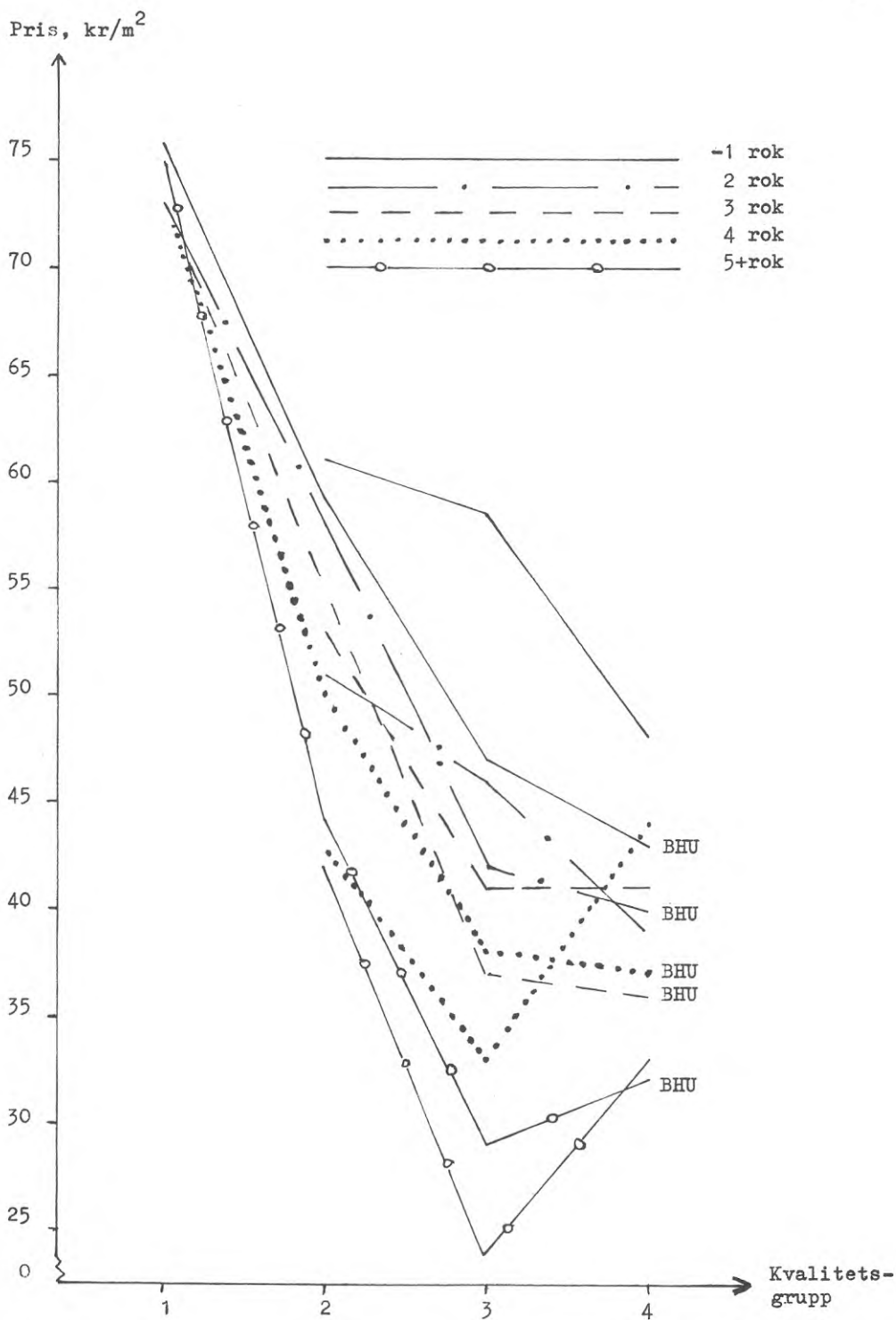

FIG. 4.3 Bostadspris/m² för de undersökta äldre bostäderna samt för hyreslägenheter enligt BHU.

4.2 Hyressplittring

Med hyressplittring kan man mena, att likvärdiga lägenheter betingar olika pris. Den kostnadsbild för det totala undersökningsmaterialet som tidigare visats, kan givetvis tänkas dölja regionala variationer i hyresnivå. Om materialet uppdelas på kommuner visar det sig, att man knappast kan tala om något samband mellan pris och kvalitet i någon av de undersökta kommunerna. Detsamma gäller - i än högre grad - om lägenheterna kvalitetsfördelas enligt den schematiska metod som prövats i denna undersökning¹. Metoden innebär ett försök att gradera bostädernas kvalitet efter ett antal kriterier utöver själva utrustningsstandarderna. Inte heller med en sådan kvalitetsindelning kan således något mer påtagligt samband mellan kvalitet och pris urskiljas.

4.3 Både dyrt och dåligt och billigt och bra

Analysen ovan leder till slutsatsen, att de äldre bostäderna till en del kan karaktäriseras som billiga och bra och till en del som dyra och dåliga.

I jämförelse med å ena sidan det senast producerade beståndet av moderna lägenheter och å andra sidan de bostäder i det äldre beståndet som är av låg kvalitet, skulle de kvalitetsmässigt bästa lägenheterna i det undersökta äldre beståndet kunna kallas billiga och bra. Sådana lägenheter återfinns i kvalitetsgrupperna 1 och 2, speciellt bland dem som också har god funktionsduglighet och är väl underhållna (se TAB 2.5). Dyra och dåliga kan lägenheter i kvalitetsgrupp 4-7 kallas, speciellt de som har låg funktionsduglighet och eftersatt underhåll.

I TAB. 4.3 och 4.4 visas, vilka hushåll som sålunda bor billigt och bra resp. dyrt och dåligt. Av TAB. 4.3 framgår med stor tydlighet, att hushåll som bor dyrt och dåligt också i stor utsträckning har små ekonomiska resurser. 32 % av dessa hushåll hade en disponibel hushållsinkomst understigande 10 000 kr mot 12 % av de hushåll som kan anses bo billigt och bra.

---

¹ Se avsnitt 2.1.

Även i andra avseenden är hushåll, som kan anses bo dyrt och dåligt, sämre ställda än de hushåll, som kan anses bo billigt och bra. Som framgår av TAB. 4.4 är sjukligheten något högre bland dem som bor dyrt och dåligt, men heller inte så låg bland dem som bor billigt och bra, beroende på att andelen äldre boende är stor i båda grupperna. Väsentligt oftare förekommer sociala svårigheter hos den grupp som bor dyrt och dåligt än hos den andra gruppen. Andelen utländska medborgare är väsentligt större bland hushåll, som bor dyrt och dåligt än bland hushåll som bor billigt och bra.

TABELL 4.3 Disponibel hushållsinkomst 1970 för hushåll som bor billigt och bra resp. dyrt och dåligt

Disponibel hushållsinkomst Tkr	Andel av hushåll som bor	
	"billigt och bra"	"dyrt och dåligt"
- 10	12	32
11 - 15	21	25
16 - 20	16	20
21 - 30	22	16
31 - 40	13	5
41 - 50	7	2
51 -	9	0
Summa	100	100

TABELL 4.4 Hushållskaraktäristika för hushåll som bor billigt och bra resp. dyrt och dåligt

Karakteristika	Andel av hushåll som bor	
	"billigt och bra"	"dyrt och dåligt"
Sjuklig bostadsförest.	35	38
Barnasjuklighet	2	3
Rörelsehindrade	13	10
Sociala svårigheter ^a	2	15
Utländsk bostads- förest.	2	16

^a Hushåll där någon medlem varit i kontakt med socialnämnd, nykterhetsnämnd eller barnavårdsnämnd.

5 VAD FÅR SANERINGEN KOSTA?

5.1 Hushåll med otillfredsställande bostadsstandard

Det i prop. 100 år 1967 fastlagda målet att "hela befolkningen skall beredas sunda, rymliga, välplanerade och ändamålsenligt utrustade bostäder av god kvalitet och till skäliga kostnader" måste givetvis även gälla de hushåll som bor i det äldre bostadsbeståndet. Detta innebär, att saneringsverksamheten bör ses som en integrerad del av samhällets bostadsförsörjning.

Tillfredsställande bostadsstandard kan tolkas i termer av rymlighet och utrustningsstandard. I det följande skall med tillfredsställande bostadsstandard för ett hushåll menas, att hushållet disponerar modern lägenhet (utrustningskvalitet 1 + 2) och ej är trångbott enligt norm 2¹.

Andelen hushåll med otillfredsställande bostadsstandard i det äldre bostadsbeståndet jämförs i TAB. 5.1 med motsvarande andel i hela rikets bestånd av lägenheter i flerfamiljshus enligt BHU 1969.

Självfallet är andelen hushåll med otillfredsställande bostadsstandard i utrustningshänseende större i det äldre bostadsbeståndet än i rikets hela bestånd av lägenheter i flerfamiljshus. Andelen trångbodda hushåll är däremot mindre i det äldre beståndet totalt sett, då andelen enpersonshushåll (vilka aldrig räknas som trångbodda) är stor i de äldre bostäderna (45 % i jämförelse med 32 % i rikets bestånd av flerfamiljshus enligt BHU). Andelen trångbodda hushåll visas i TAB. 5.2. Av denna tabell framgår, att alla hushållsgrupper - främst gruppen "övriga" - till högre grad är trångbodda i det undersökta äldre beståndet än i rikets totala bestånd av flerfamiljshus. Den större andelen omoderna lägenheter och för de flesta boende den högre graden av trångboddhet i det äldre beståndet resulterar i att andelen hushåll

¹ Ett hushåll räknas som trångbott om antalet boende i lägenheten överstiger två per bostadsrum, kök och ett rum oräknade. Enpersonshushåll räknas dock aldrig som trångbodda.

TABELL 5.1 Hushåll med otillfredsställande bostadsstandard i de undersökta äldre bostäderna och i flerfamiljshus i riket enligt BHU 1969.

Hushållsgrupp	Hushåll i de äldre undersökta bostäderna				Hushåll i flerfamiljshus i riket enl. BHU 1969	
	Antal hushåll	Ej modern lägenhet	Trångbodda	Ej modern lägenhet o. trångb.	Otillfredsställande bostadsstandard Antal hushåll	Otillfredsställande bostadsstandard, % av hushållsgruppen
Enpersonshushåll	50 637	40 126	-	-	40 126	79
Endast makar	24 782	15 063	5 911	5 160	15 814	64
Makar + 1 barn	7 305	4 449	4 308	3 538	5 219	71
Makar + 2 barn	4 382	2 320	2 051	1 444	2 927	67
Makar + 3+barn	1 430	913	757	607	1 063	74
1 vuxen + 1+barn	5 284	4 006	2 142	1 317	4 831	91
Övriga	18 930	8 746	3 524	3 061	9 209	49
Samtliga	112 750	75 623	18 693	15 127	79 189	70

TABELL 5.2 Andel trångbodda hushåll i det äldre undersökta bostadsbeståndet och i flerfamiljshus i riket enligt BHU 1969.

Hushållsgrupp	Andel trångbodda av resp. hushållsgrupp	
	i äldre bostäder enl. undersökn.	i flerfamiljshus i riket enl. BHU 1969
Enpersonshushåll	-	-
Endast makar	24	17
Makar + 1 barn	59	48
Makar + 2 barn	47	} 42
Makar + 3+barn	53	
1 vuxen + 1+barn	41	39
Övriga	19	35
Samtliga	17	22

med otillfredsställande bostadsstandard blir så hög som totalt 70 % i det äldre beståndet jämfört med 36 % i det totala beståndet av flerfamiljshus.

5.2 Hushållens disponibla inkomst och betalningsförmåga

För att erbjuda invånarna i de äldre bostäderna en tillfredsställande bostadsstandard krävs sålunda en betydande höjning av lägenheternas utrustningskvalitet men även en ökning av utrymmesstandarden, speciellt för barnfamiljerna. Det är därför av största intresse att se i vad mån de boende har förmåga att betala för en tillfredsställande boendestandard.

Sedan 1940-talet har en skälig kostnad för en tillfredsställande bostad ansetts ligga kring 20 % av inkomsten. Det kan givetvis prövas med utgångspunkt från detta schematiska synsätt, huruvida kostnaderna är skäliga i det äldre bostadsbeståndet och huruvida de boende har ekonomiskt utrymme för kostnadsökning. I FIG. 5.1 visas vilken procentandel av den disponibla inkomsten olika hushållsgrupper i olika inkomstlägen betalar för sin bostad.

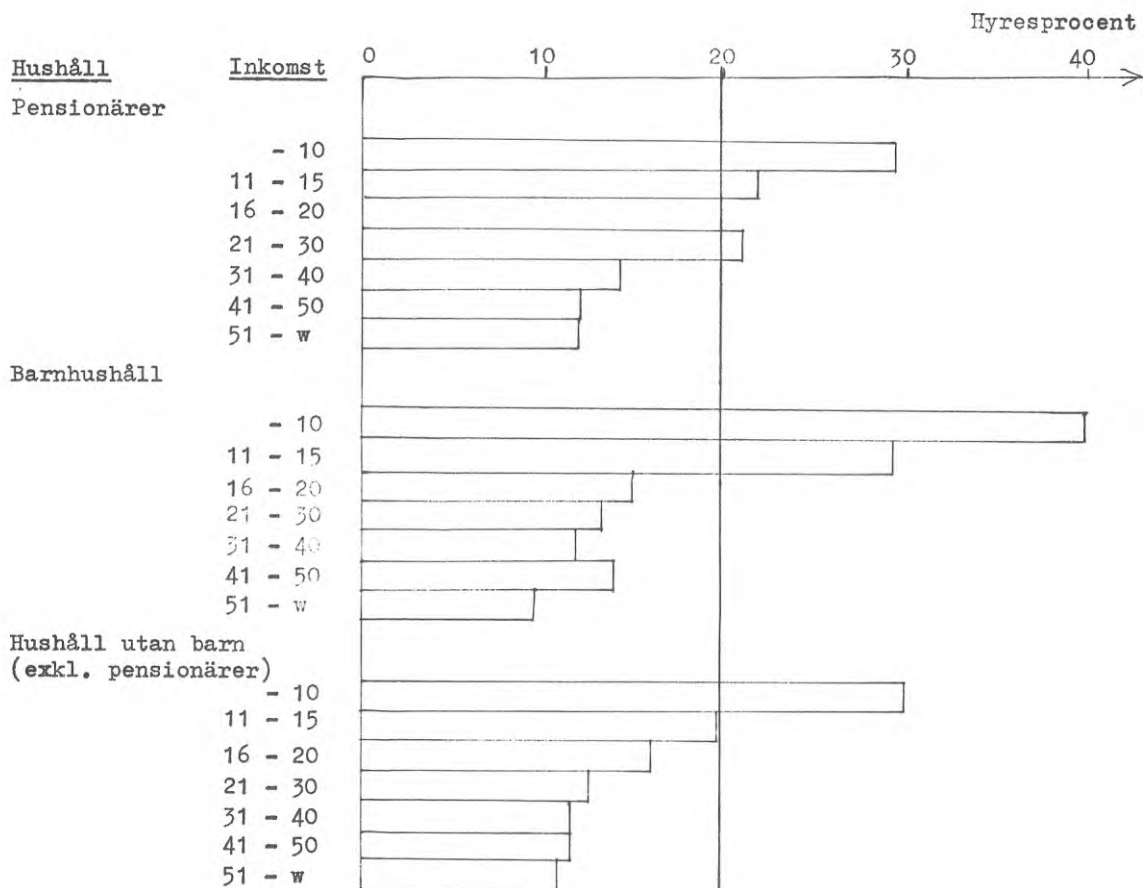

FIG. 5.1 Hushållens hyresprocent i det äldre bostadsbeståndet.

Figuren visar helt enkelt, att hushåll med låg inkomst har en hyresprocent som är många gånger större än hyresprocenten för hushåll med höga inkomster. Vidare visar figuren, att hyresprocenten är högre för barnhushåll med låg inkomst än för övriga hushållsgrupper.

Om man beräknar vilken kostnad/m² som enligt 20 %-regeln är "skälig" vid olika inkomstlägen och jämför med den faktiska kostnaden kan man beräkna utrymmet för kostnadsökning enligt detta synsätt. En sådan beräkning visas i TAB. 5.3.

Enligt detta beräkningssätt, skulle det genomsnittliga utrymmet för kostnadsökning vara 15 kr/m² och år. Av det totala antalet hushåll skulle endast de hushåll som har en disponibel inkomst understigande 10 000 kr/år helt sakna utrymme för kostnadsökning.

Av tabellen framgår inte, om den bostad man betalar för är tillfredsställande eller ej; i varje fall inte ifråga om storlek med hänsyn tagen till antalet hushållsmedlemmar. Den mest allvarliga bristen i detta synsätt är emellertid, att ingen hänsyn tas till inkomstens storlek i absoluta tal och antalet individer som skall leva på denna.

Ett annat och mer realistiskt sätt att beräkna hushållens betalningsförmåga kan vara att jämföra deras faktiska disponibla inkomst med det belopp, som enligt någon beräkning kan anses erforderligt för en någorlunda tillfredsställande levnadsstandard. De belopp som kan anses erforderliga för en tillfredsställande levnadsstandard skall i det följande beräknas utifrån de normer för minimibudget som används av Stockholms socialnämnd, och som gällde vid tidpunkten för denna undersökning. De olika poster och belopp som ingår i minimibudgeten framgår av TAB. 5.4.

I minimibudgeten ingår således ej utgift för bostad. I TAB. 5.5 jämförs den genomsnittliga faktiska disponibla inkomsten för hushåll av olika typ med ett minimibelopp för hushållet beräknad enligt TAB. 5.4.

TABELL 5.3 Utrymme för ökning av bostadskostnaden om denna maximeras till 20 % av disponibel hushållsinkomst

Bostads- kvalitet ^a		Kr/m ² och år i inkomstklass, Tkr							
		-10	11- 15	16- 20	21- 30	31- 40	41- 50	51- To- talt	
≥ 30	Vid hyresprocent 20	19	14	35	37	45	59	69	48
	I utgångsläget	41	27	28	41	46	37	51	44
	Utrymme för ökning	-22	-13	7	-4	-1	22	18	4
79-60	Vid hyresprocent 20	21	36	50	65	67	77	94	53
	I utgångsläget	45	45	48	46	43	46	40	45
	Utrymme för ökning	-24	-9	2	19	24	31	54	8
59-40	Vid hyresprocent 20	43	58	74	94	107	90	251	66
	I utgångsläget	50	47	48	46	45	52	57	48
	Utrymme för ökning	-7	11	26	48	62	38	194	18
< 40	Vid hyresprocent 20	63	85	123	151	175	-	-	93
	I utgångsläget	62	55	52	48	39	-	-	57
	Utrymme för ökning	1	30	71	103	136	-	-	36
Summa	Vid hyresprocent 20	39	52	70	80	83	80	96	62
	I utgångsläget	51	47	48	46	44	47	42	47
	Utrymme för ökning	-12	5	22	34	39	33	54	15

^a Med bostadskvalitet avses här olika indexvärden enligt den beräkningsmetod som omnämnts i avsnitt 2.2.

TABELL 5.4 Minimibudget för ensamstående, makar och barn i olika åldersgrupper samt ungdomar (månadsbelopp)

Utgiftspost	Ensam- stående vuxen	Makar	Barn		Ungdomar
			0-9 år	10-15 år	16-19 år
Mat	280	505	165	215	245
Kläder	50	100	35	50	50
El-ström	15	20	5	5	5
Telefon	20	20	-	-	5
Inventarier	15	20	5	5	10
Resor	10	20	5	10	15
Tvätt, rengöring	15	25	10	10	10
Övr. hushållsutgifter	30	40	5	10	10
Hälsovård	10	10	10	10	10
Tidningar, radio, tv	25	25	-	-	-
Hemförsäkring	5	5	-	-	-
Personlig hygien	15	30	15	15	15
Övr. personl. utgifter	35	55	20	30	35
Studiematerial m.m.	-	-	-	-	10
Summa	525	875	275	360	420

TABELL 5.5 Skillnad mellan hushållens disponibla inkomst och minimibudget

Hushållstyp	Genomsnittlig disp. inkomst per år	Beräknat minimi- belopp (exkl. hy- ra) per år	Skillnad disp. inkomst minimi- belopp
Ensamstående	12 281	6 300	5 981
Endast makar	24 415	10 500	13 915
Makar + 1 barn	26 037	14 820	11 217
Makar + 2 barn	31 074	19 140	11 934
Makar + 3+barn	28 555	23 890	4 665
1 vuxen + 1+barn	16 671	14 080	2 591
Övriga hushåll	22 320	9 255	13 065

Skillnaden mellan hushållens disponibla inkomst och minimibeloppet kan betraktas som hushållens maximala utrymme för bostadskonsumtion. Detta kan betraktas som hushållens betalningsförmåga. Det kan emellertid inte ses som uttryck för hushållens betalningsvilja, då det av TAB. 5.5 inte framgår huruvida hushållen är villiga leva på denna minimibudget eller ej.

Gruppen endast makar är den grupp som synes ha det största utrymmet för bostadskonsumtion. Ensamstående med barn har den lägsta betalningsförmågan, endast 2 591 kr per år.

I TAB. 5.6 jämförs hyresutrymmet med faktisk bostadskostnad 1969. Den grupp som helt och hållet saknar förmåga att betala för bostadsförbättringar är ensamstående med barn. I själva verket lever sådana hushåll redan i utgångsläget på ett belopp understigande minimibudgeten. Det skall påpekas, att i den disponibla inkomsten har inräknats bostadsbidrag till barnfamiljer, bostadstillägg till pensionärer och övriga transfereringar såsom barnbidrag, socialhjälp m.m. Även makar med 3 eller flera barn synes ha små möjligheter betala för bostadsförbättringar.

TABELL 5.6 Utrymme för ökning av bostadskostnaden vid beräknad minimibudget för olika hushållsgrupper.

Hushållsgrupp	Hyres- utrymme	Bostads- kostnad 1969	Utrymme för ökning av bost.kostn.
Enpersonshushåll	5 981	2 277	3 704
Endast makar	13 915	3 328	10 587
Makar + 1 barn	11 217	3 315	7 902
Makar + 2 barn	11 934	4 086	7 848
Makar + 3+barn	4 665	4 335	330
1 vuxen + 1+barn	2 591	3 138	-547
Övriga hushåll	13 065	4 427	8 638

Utrymmet för hyresökning kan jämföras med det belopp de boende själva anser sig kunna acceptera för lägenhetsupp- rustning, TAB. 5.7. Den grupp som redan i utgångsläget måste anses ha stora svårigheter att klara bostadsutgiften, ensamstående med barn, anger dock att de är villiga betala en ökning av ca 730 kr per år för bostadsförbättringar. Sannolikt tyder detta på en stark önskan om ökad bostads- standard. Den likaså betalningssvaga gruppen hushåll med 3 eller flera barn anger också, att de är villiga att betala betydligt mer än de faktiskt sett kan beräknas ha råd till. För övriga hushållsgrupper gäller, att betalningsviljan för bostadsförbättringar så som den kommit till uttryck i intervjusvar, betydligt understiger den beräknade maximala betalningsförmågan.

Om de hushåll som har en otillfredsställande bostadsstandard (enligt TAB. 5.1) skall kunna disponera fullgod bostad kom- mer givetvis många hushålls boendekostnader att öka väsent- ligt. Det är därför av största intresse att se hur stor del av hushållen som med egna inkomster har förmåga att bära beräknade kostnader för fullgod bostad. En beräkning av kostnadsökningen i jämförelse med betalningsförmågan kan ske på flera sätt. I det följande skall några olika beräk- ningsexempel göras.

TABELL 5.7 Faktiskt utrymme för hyresökning och accepterad ökning.

Hushållsgrupp	Faktiskt utrymme för hyresökning	Accepterad ökning
Enpersonshushåll	3 704	515
Endast makar	10 587	453
Makar + 1 barn	7 902	629
Makar + 2 barn	7 848	538
Makar + 3+barn	330	1 310
1 vuxen + 1+barn	-547	729
Övriga hushåll	8 638	566

- Exempel 1 Fullgod bostad definieras som modern bostad och kostnaderna beräknas ligga i nivå med genomsnittskostnaden för moderna bostäder i flerfamiljshus med hyresrätt, byggda före år 1956.
- Exempel 2 Fullgod bostad definieras som modern bostad med utrymme minst enligt trångboddhetsnorm 2. Kostnaderna beräknas ligga i nivå med genomsnittet för moderna bostäder i flerfamiljshus med hyresrätt, byggda efter år 1955.
- Exempel 3 Fullgod bostad definieras som modern bostad med utrymme enligt trångboddhetsnorm 2. Kostnaderna beräknas ligga i nivå med genomsnittet för nyproduktionen av lägenheter med hyresrätt i flerfamiljshus vid undersökningstillfället (1966-68).

Beräkningsexempel 1

Detta exempel förutsätter, att hushållen bibehåller sin nuvarande utrymmesstandard men att modern utrustning installeras, dvs. va/av + cv + wc + bad- eller duschrum. Den kvalitet som då uppnås, antages motsvara genomsnittskvaliteten i hyreslägenheter i rikets bestånd av flerfamiljshus, byggda före år 1956 med motsvarande utrustning.

I detta exempel har sålunda inget utrymmeskrav införts och detta med anledning av att de boende själva till allra största delen synes vara tillfreds med nuvarande utrymme. De boende har tillfrågats, huruvida de önskar flytta och om så är fallet har de boende angivit orsaken till flyttningsönskemålet. Antalet trångbodda hushåll enligt norm 2 i de äldre undersökta bostäderna totalt är 18 693. Av dessa har endast 2 598 hushåll uppgett, att de önskar flytta till större lägenhet. Detta beräkningsexempel innebär således, att de boende i de äldre lägenheterna bor kvar och att bostäderna genomgår en upprustning, som endast berör lägenhetsutrustningen eller - om totalsanering sker - hushållen beredes lägenhet av motsvarande storlek som tidigare i det något äldre beståndet av modernt utrustade bostäder.

Av de hushåll som icke har modernt utrustade bostäder (kvalitetsgrupp 3 - 7) har 26 % angivit, att de önskar flytta till annan bostad med modern standard. Önskemålen om kvalitetsförbättringar i det äldre bostadsbeståndet är sålunda starkare än önskemålen om ökad utrymmesstandard. Under antagande att denna standard kan erbjudas de boende till de kostnader som vid undersökningstillfället gällde för lägenheter med modern utrustning byggda före år 1956, kan man beräkna i vad mån de boende med egen disponibel inkomst kan bära kostnaderna för fullgod bostadsstandard i denna bemärkelse. Till minimibeloppet för varje hushållstyp lägges den genomsnittliga bostadskostnaden för hyreslägenheter med modern utrustning i flerfamiljshus byggda före 1956 enligt BHU 1969¹. Minimibeloppet plus bostadskostnaden bildar det "tak" till vilket de boendes disponibla inkomst måste uppgå för att dessa skall anses ha förmåga att betala fullgod bostad och samtidigt kunna ha en acceptabel levnadsstandard i övrigt. De sålunda framräknade "taken" för olika hushållsgrupper framgår av TAB. 5.8.

I det föregående (TAB. 5.1) har visats att 75 623 hushåll eller 67 % av samtliga ej har fullgod bostad i den bemärkelse som avses i detta räkneexempel (utrustningskvalitet 3 - 7). I TAB. 5.9 visas, hur stor del av dessa hushåll, som med egen disponibel inkomst kan betala den antagna bostadskostnaden för fullgod bostad enligt detta beräknings-exempel.

I FIG. 5.2 jämförs andelen av olika hushållsgrupper, som faller över resp. under "taket".

---

¹ Lägenheter av denna kategori benämnes i BHU kvalitetsgrupp 2.

TABELL 5.8 Beräknade kostnadstak. Exempel 1.

Hushållsgrupp	Minimi- belopp	Kostnadstak för hushåll i				
		-1 rok	2 rok	3 rok	4 rok	5+ rok
Enpersonshushåll	6 300	8 600	9 500	10 300	11 300	13 100
Endast makar	10 500	12 800	13 700	14 500	15 500	17 300
Makar + 1 barn	14 820	17 200	18 100	18 800	19 800	21 700
Makar + 2 barn	19 140	21 500	22 400	23 100	24 200	26 000
Makar + 3+barn	23 890	26 200	27 100	27 900	28 900	30 700
1 vuxen + 1+barn	14 080	16 400	17 300	18 100	19 100	20 900
Övriga hushåll						
Enpersonshushåll	6 730	9 100	10 000	10 700	11 700	13 600
Makar	13 090	15 400	16 300	17 100	18 100	19 900

TABELL 5.9 Andel hushåll över resp. under "kostnadstaket". Beräkningsexempel 1.

Hushållsgrupp	-1 rok		2 rok		3 rok		4 rok		5+ rok		Summa	
	under tak	över tak	under tak	över tak	under tak	över tak	under tak	över tak	under tak	över tak	under tak	över tak
Enpersonshushåll	36	64	37	63	23	77	49	51	-	100	35	65
Endast makar	20	80	14	86	21	79	47	53	-	100	18	82
Makar + 1 barn	37	63	18	82	53	47	43	57	-	-	31	69
Makar + 2 barn	46	54	25	75	42	58	79	21	-	100	35	65
Makar + 3+barn	100	-	100	-	93	7	100	-	-	100	99	1
1 vuxen + 1+barn	67	33	32	68	34	66	100	-	-	-	50	50
Övriga hushåll												
Enpersonshushåll	30	70	57	43	31	69	32	68	28	72	42	58
Makar	8	92	18	82	23	77	69	31	12	88	20	80
Samtliga	35	65	30	70	28	72	64	36	21	79	33	67

Som TAB. 5.9 och FIG. 5.2 visar, når 33 % av samtliga hushåll inte upp till detta "kostnadstak", dvs. de förmår ej med egen disponibel inkomst betala för den måttliga utrustning som förutsatts i detta beräkningsexempel. Knappast några makar med 3 eller flera barn når upp till "kostnadstaket". Gruppen med den största betalningsförmågan är "endast makar". 82 % av dessa förmår betala de beräknade utgifterna för denna måttliga utrustning.

Beräkningsexempel 2

Detta exempel förutsätter, att hushållen beredes bostad med utrymme enligt trångboddhetsnorm 2 samt att lägenhetens standard höjs i nivå med standarden i modernt utrustade hyreslägenheter i rikets flerfamiljshus, producerade under perioden 1956-1968. Detta innebär, att de äldre bostäderna utrustas på ett mer genomgripande sätt än vad som förutsatts i exempel 1. Förutom installation av modern utrustning krävs också att standarden på t.ex. det inre och yttre ytskiktet, fönster, dörrar, inredning, ledningsnät m.m. höjes i nivå med standarden i modernt utrustade flerfamiljshus, byggda under den nämnda perioden.

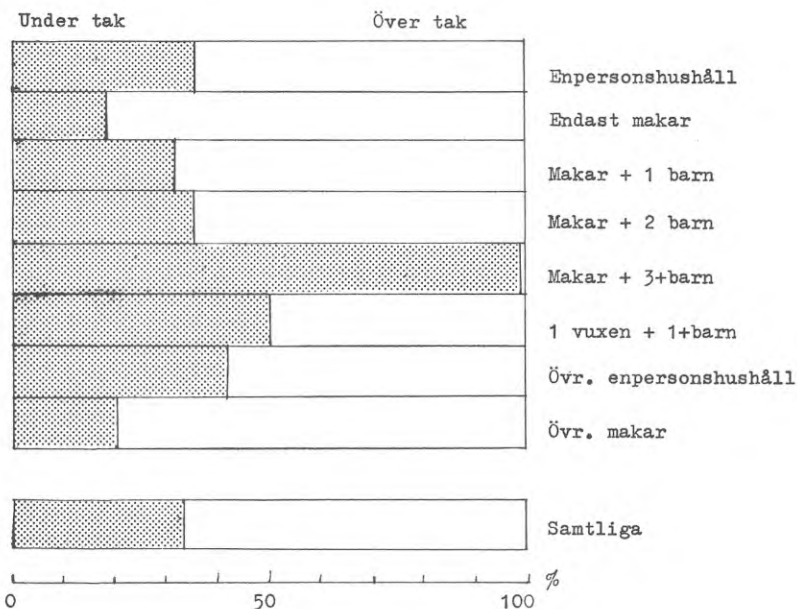

FIG. 5.2 Andel av olika hushållsgrupper över resp. under "kostnadstaket". Beräkningsexempel 1.

Under antagande, att denna standard kan erbjudas de boende till de kostnader som vid undersökningstillfället gällde för modernt utrustade hyreslägenheter i flerfamiljshus, byggda 1956-1968 kan man - i likhet med vad som skett i exempel 1 ovan - beräkna i vad mån de boende med egen disponibel inkomst kan bära kostnaderna för fullgod bostad i denna bemärkelse. I detta beräkningsexempel läggs till minimibeloppet den genomsnittliga bostadskostnaden för moderna hyreslägenheter i flerfamiljshus, byggda 1956-1968¹. Vidare "flyttas" de trångbodda hushållen upp till den utrymmesstandard de lägst skall ha enligt trångboddhetsnorm 2. Liksom exempel 1 innebär exempel 2, att man i princip förutsätter kvarboende efter sanering. Eftersom exempel 2 förutsätter såväl tillfredsställande kvalitet som utrymme, måste givetvis en omflyttning beräknas för de trångbodda hushållens del, men för hushåll med en i förhållande till normen "för hög" utrymmesstandard beräknas ingen omflyttning.

I detta exempel kan "kostnadstaket" beräknas enligt TAB. 5.10. Det förutsätts, att även lägenheter med modern utrustning kommer att beröras av viss upprustning för att standarden skall bli helt jämförbar med produktionen 1956-1968. I TAB. 5.11 visas andelen hushåll som faller över resp. under de beräknade "kostnadstaken" i detta exempel.

Enligt detta beräkningsexempel kommer större andel hushåll att falla under "kostnadstaket" än vad som framräknades i exempel 1. 40 % av alla hushåll i det undersökta äldre beståndet kan ej med egen inkomst bära kostnaderna för denna mer genomgripande upprustning jämte "uppflyttningen" till lägst normerad lägenhetsstorlek. Liksom i det förra beräkningsexemplet blir det enligt detta exempel barnfamiljerna som kommer i det svåraste läget, men inte så ringa del av enpersonshushållen, 43 %, faller under "kostnadstaket" enligt exempel 2.

---

¹ Lägenheter av denna kategori benämnes i BHU kvalitetsgrupp 1.

TABELL 5.10 Beräknade kostnadstak. Exempel 2.

Hushållsgrupp	Minimi- belopp	Kostnadstak för hushåll i				
		-1 rok	2 rok	3 rok	4 rok	5+ rok
Enpersonshushåll	6 300	9 400	10 700	11 900	13 300	15 300
Endast makar	10 500	-	14 900	16 100	17 500	19 500
Makar + 1 barn	14 820	-	-	20 400	21 800	23 800
Makar + 2 barn	19 140	-	-	24 700	26 100	28 100
Makar + 3+barn	23 890	-	-	-	30 800	32 900
1 vuxen + 1+barn	14 080	-	-	19 700	21 000	23 000
Övriga hushåll						
Enpersonshushåll	6 730	-	11 100	12 300	13 700	15 700
Makar	13 090	-	-	18 700	20 000	22 100

TABELL 5.11 Andel hushåll över resp. under "kostnødstaket". Beräkningsexempel 2.

Hushållsgrupp	-1 rok		2 rok		3 rok		4 rok		5+ rok		Summa	
	över tak	över tak	över tak	över tak	över tak	över tak	över tak	över tak	över tak	över tak	över tak	över tak
Enpersonshushåll	44	56	44	56	43	57	53	47	14	86	43	57
Endast makar	-	-	29	71	26	74	19	81	5	95	26	74
Makar + 1 barn	-	-	-	-	45	55	12	88	2	98	38	62
Makar + 2 barn	-	-	-	-	53	47	46	54	15	85	43	57
Makar + 3+barn	-	-	-	-	-	-	84	16	33	67	67	33
1 vuxen + 1+barn	-	-	-	-	80	20	100	-	-	100	79	21
Övriga hushåll												
Enpersonshushåll	-	-	49	51	64	36	43	57	40	60	50	50
Makar	-	-	-	-	33	67	16	84	13	87	22	78
Samtliga	44	56	38	62	48	52	39	61	17	83	40	60

Beräkningsexempel 3

I de föregående beräkningsexemplen har i princip förutsatts att de som nu bor i det äldre beståndet, skall kvarbo efter sanering; dock måste givetvis viss omflyttning ske om de trångboddas utrymmesstandard skall höjas. De föregående exemplen visar emellertid, att en stor del av de hushåll som faller under de beräknade "taken", har en överkonsumtion av utrymme i förhållande till normen. Så är t.ex. andelen av gruppen "endast makar" som har överkonsumtion av utrymme (> 2 rok) 38 %, och av makar med 1 barn (> 3 rok) 20 %.

För att i detta beräkningsexempel möjliggöra en jämförelse med avseende på betalningsförmågan för fullgod bostad mellan hushållen i de äldre bostäderna och hushållen i hela beståndet av flerfamiljshus skall här fullgod bostad definieras som modern bostad med just det utrymme som motsvarar vad som minst fordras för att trångboddhetsnorm 2 skall uppfyllas.

I detta beräkningsexempel lägges till minimibeloppet den genomsnittliga bostadskostnaden för moderna hyreslägenheter i hus byggda 1956-1968 (kvalitetsgrupp 1 enligt BHU). För varje hushållsgrupp beräknas bostadskostnaden för den utrymmesstandard som lägst krävs för att trångboddhetsnorm 2 skall uppfyllas.

I TAB. 5.12 jämförs betalningsförmågan, enligt detta sätt att se, hos hushåll i hela rikets bestånd av flerfamiljshus med betalningsförmågan hos hushåll i de äldre bostäderna. Enligt detta sätt att se, skulle något fler hushåll falla över "kostnadstaket" i de äldre bostäderna än enligt beräkningsexempel 2, där utgiften för bibehållen överkonsumtion av utrymme inräknats i den behövliga inkomsten. Jämför man emellertid med samtliga hushåll i riket i flerfamiljshus finner man, att färre av dessa senare har råd att betala modern bostad i nyproduktionen med normenligt utrymme än vad som beräknats för boende i det äldre beståndet (55 resp.

TABELL 5.12 Andel hushåll över resp. under "kostnadstaket" i de undersökta äldre bostäderna och i flerfamiljshus i riket. Beräkningsexempel 3.

Hushållsgrupp	Det undersökta äldre beståndet		Enligt BHU 1969	
	Andel hushåll		Andel hushåll	
	under tak	över tak	under tak	över tak
Enpersonshushåll	41	59	49	51
Endast makar	25	75	24	76
Makar + 1 barn	35	65	26	74
Makar + 2 barn	43	57	51	49
Makar + 3+barn	67	33	71	29
1 vuxen + 1+barn	79	21	81	19
Övriga hushåll	30	70	61	39
Samtliga	38	62	45	55

65 %)¹. Detta kan emellertid inte direkt tolkas så, att hushållen i det äldre beståndet skulle vara bättre ställda än andra hushåll. Av jämförelsegruppen i hela riket bor redan 64 % med tillfredsställande bostadsstandard (kvalitetsgrupp 1 + 2 samt ej trångbodda), medan det i exemplet förutsatts, att samtliga boende i det äldre beståndet är i behov av bostadsförbättring. Denna senare grupps ekonomiska problem aktualiseras dessutom på ett akut sätt i den praktiska saneringsverksamheten.

Bland de hushåll i det äldre bostadsbeståndet som enligt beräkningsexempel 3 faller under "kostnadstaket" är det inte ovanligt att hushållen har små resurser även i andra avseenden än ekonomiska.

I TAB. 5.13 visas några data om de hushåll i det äldre bostadsbeståndet som inte med egen inkomst kan klara utgiften

¹ Se vidare analys av BHU 1969 i Holm, P. - Gustafsson, J.R.: Inkomst, bostadskostnad och bostadsstandard, SOU 1973:50, bil. 1, samt Gustafsson, J.R.: Efterfrågan och utbud på bostadsmarknaden, Stockholm 1973. Jämförelsematerialet för rikets bestånd av flerfamiljshus är hämtat från dessa bearbetningar.

TABELL 5.13 Karakteristika för hushåll under "kostnadstaket" enligt beräkningsexempel 3.

Hushållsgrupp	Summa hushåll	Därav i %			
		Pensio- närshushåll	Hushåll med sjuklig bf	Hushåll med arb.lös bf	Hushåll under samh. övervakning ^a
Enpersons- hushåll	21 011	49	50	6	5
Endast makar	6 078	64	39	3	4
Makar med barn	5 407	-	38	3	15
Ensamstående med barn	4 181	-	40	-	33
Övriga	5 732	41	40	2	8
Samtliga	42 409	38	44	4	10

^a Nykterhetsnämnd eller barnavårdsnämnd.

för modern bostadsstandard och normenligt utrymmesstandard (till priser som gällde i nyproduktionen i riket vid undersökningstillfället).

Enpersonshushållen består till 49 % av pensionärshushåll och bland "endast makar" är andelen pensionärshushåll 64 %. Övriga boende i dessa grupper har mindre möjligheter få ökade bostadsutgifter täckta med bidrag. Hushåll med sjuklig bostadsföreståndare är totalt 44 % (minst 4 redovisade sjukdomssymptom). Denna andel är särskilt stor bland enpersonshushållen. Arbetslöshet förekommer också oftast i denna grupp. Andelen arbetslösa i denna grupp, om pensionärerna borträknas, är 13 %.

Framställningen i detta kapitel har syftat till att visa olika metoder att beräkna sociala konsekvenser av olika slag vid skilda saneringsåtgärder. För att möjliggöra detta krävs sålunda en "social inventering" av liknande slag som gjorts i denna undersökning. Valen av saneringsåtgärd påverkar således inte enbart bostadsbehovet uttryckt i antalet behövliga lägenheter av olika storlek utan också subventionsbehovet och behovet av kompletterande stödåtgärder.

6 RÄTTEN ATT BO KVAR OCH RÄTTEN ATT BO BRA

6.1 Viljan att bo kvar

Andelen hushåll som önskar flytta i det undersökta äldre bostadsbeståndet är 36 %. Detta kan betraktas som en ganska låg siffra i jämförelse med andelen flyttningsvilliga hushåll i den moderna bebyggelsen med flerfamiljshus som studerats i den tidigare nämnda Göteborgsundersökningen. I dessa nyproducerade områden med flerfamiljshus upplåtna med hyresrätt var andelen flyttningsvilliga hushåll omkring 50 %. I det äldre bostadsbeståndet önskar endast 26 % av pensionärs-hushållen flytta. Däremot är andelen flyttningsvilliga barnhushåll större, 44 %. Av övriga hushåll önskar 38 % flytta. I TAB. 6.1 jämförs andelen flyttningsvilliga hushåll i det äldre beståndet med andelen i nyproducerad bebyggelse med flerfamiljshus i Göteborg.

TABELL 6.1 Flyttningsvilliga hushåll i äldre och i nyproducerad bebyggelse med flerfamiljshus.

Population	Andel flyttn.- villiga hushåll	därav önskar flytta	
		inom 1 år	efter 1 år el. utan tidsangiv.
<u>Hushåll i</u>			
det undersökta äldre beståndet av fler- familjshus	36	31	5
nyprod. områden med flerfamiljshus i Göteborg: ^a			
höghusområde 1	48	24	24
höghusområde 2	51	29	22
låghusområde 1	54	27	27
låghusområde 2	49	21	28

^a Samtliga dessa områden är belägna inom stadsdelen Hjällbo, Angereds församling.

I det äldre bostadsbeståndet synes de flyttningsvilliga hushållen vara benägna flytta snarast möjligt i högre grad än vad som är fallet i de nyproducerade områdena. Orsakerna till flyttningsviljan är också tämligen olika för hushåll i äldre flerfamiljshus och hushåll i de undersökta områdena med flerfamiljshus, vilket framgår av TAB. 6.2.

Omkring hälften av de flyttningsvilliga hushållen i det äldre beståndet önskar flytta på grund av lägenhetens låga standard. Naturligt nog förekommer denna orsak ej i det nyproducerade beståndet. Där är den främsta orsaken till flyttningsviljan att söka i läge och miljö. Mycket få hushåll i det äldre beståndet önskar flytta av orsaker som har att göra med läge och miljö. Vidare är andelen hushåll, som önskar flytta på grund av bostadens pris liten i det äldre beståndet i jämförelse med andelen i nyproducerade områden. I Göteborgsundersökningen har visats, att priset ofta upplevs för högt i förhållande till bostadens upplevda värde och inte enbart i förhållande till betalningsförmågan.

Då bostadens låga standard är den vanligaste flyttningsorsaken i det äldre beståndet, bör man vänta, att hushåll i de kvalitetsmässigt sämre lägenheterna oftare önskar flytta än övriga hushåll. I TAB. 6.3 visas andelen flyttningsvilliga i olika kvalitetsklasser i det äldre beståndet.

Det är mycket riktigt så, att den största andelen flyttningsvilliga hushåll återfinns i de helt omoderna bostäderna, 48 %. Det skall dock påpekas, att inte ens denna andel är större än vad som uppmätts i Göteborgsundersökningen i de nyproducerade flerfamiljshusen. Majoriteten till och med i de sämsta bostäderna önskar trots allt bo kvar.

TABELL 6.2 Flyttningorsaker för hushåll i äldre resp. nyproducerade flerfamiljshus.

Population	Andel hushåll som önskar flytta på grund av						Summa
	för dyrt	lgh för liten	lgh för stor	lgh för omod.	läge och miljö	annat	
Hushåll i							
det undersökta äldre beståndet av flerfamiljshus	2	17	3	49	3	26	100
nyprod. områden med flerfamiljshus i Göteborg:							
höghusområde 1	8	9	1	-	64	18	100
höghusområde 2	16	6	1	-	58	19	100
låghusområde 1	12	4	-	-	74	10	100
låghusområde 2	13	5	1	-	54	27	100

TABELL 6.3 Flyttning villiga hushåll i olika kvalitetsklasser.

Utrustningskvalitet enligt F.o.B.	Andel flyttning villiga hushåll
1 + 2	21
3	36
4 - 7	48
Samtliga	36

6.2 Viljan att bo bra

Att 49 % av de flyttningsvilliga hushållen - eller 18 % av samtliga hushåll - önskar flytta till modern bostad är givetvis ett uttryck för viljan att bo bra med avseende på lägenhetens inre standard. Denna vilja har också kommit till uttryck i de boendes önskemål om upprustning. I kapitel 5 har visats, att den kostnadsökning hushållen är villiga betala för upprustning ibland överstiger vad som kan beräknas vara deras betalningsförmåga. I kapitel 4 har också visats, att det i hög utsträckning är de betalningssvaga hushållen som bor sämst även om dessa hushåll inte kan sägas bo billigt.

De upprustningsåtgärder hushållen önskar framgår av TAB. 6.4. Bad- eller duschrum är ett ofta förekommande upprustningsönskemål, särskilt bland hushåll i de halvmoderna lägenheterna. I de omoderna lägenheterna fördelar sig önskemålen naturligt nog på flera typer av utrustning såsom centralvärme och wc. Önskemål om inre lägenhetsunderhåll är vanliga, särskilt i de bostäder som klassificerats som moderna. Det kan påpekas, att det ibland förekommer önskemål om förbättring eller utbyte av befintlig "modern" utrustning. Detta är inte förvånande, då utrustningens funktionsduglighet ofta kan vara otillfredsställande även i lägenheter som på grund av förekomst av utrustningsdetaljer klassificerats som moderna. (Se vidare kapitel 2.)

Viljan att bo bra med avseende på den inre bostadens standard speglas också i de initiativ till bostadsförbättringar som de boende själva tagit. Under den tioårsperiod som föregick undersökningen hade lägenhetens inre underhåll till större delen ombesörjts av de boende själva och till mindre delen av fastighetsägaren. I TAB. 6.5 visas i vilken utsträckning målning, tapetsering och golvbeläggning ombesörjts av de boende själva genom eget arbete och/eller på egen bekostnad. Likaså har installation av utrustning till stor del skett genom hushållens egen försorg och på deras egen be-

TABELL 6.4 Hushåll som önskar upprustning, fördelade på upprustningsönskemål efter befintlig utrustningskvalitet.

Upprustnings- alternativ	Hushåll som önskar upprustning ^a				
	Procentuell andel, efter bostadens utrustningskvalitet			Samtliga	
	1 - 2	3	4 - 7	Antal	Pro- cent
vatten och avlopp i lägenheten	1	0	1	782	1
wc i lägenheten	0	1	19	7 799	9
bad/duschrum i lägenheten	6	62	31	28 253	31
centralvärme	2	0	28	11 725	13
el- eller gasspis med ugn	4	3	1	2 365	3
kylskåp	1	1	1	831	1
frys	1	0	-	424	0
tvättmaskin	5	1	0	1 826	2
garderob	2	1	0	833	1
källarutrymme	1	-	-	149	0
vindsutrymme	-	0	1	14	0
balkong	5	2	0	2 106	2
hiss	8	10	2	5 544	6
sopnedkast	4	1	-	1 148	1
ljus och sol i lägenheten	1	3	0	1 215	1
underhåll, inre	37	8	8	15 008	17
underhåll, yttre	4	3	4	3 220	4
trivsamt gård	7	0	2	2 773	3
parkeringsmöjligheter	9	0	0	2 509	3
lekplats för barn	2	1	1	1 277	1
Summa	100	100	100	89 801	100

^a Då önskemål av statistiskt sett redan befintlig utrustning angivits, avses förbättring eller utbyte av denna utrustning.

TAB. 6.5 Lägenhetsunderhåll 1960-1969 ombesörjt av de boende själva resp. fastighetsägare.

Ombesörjt av	Andel lägenheter där underhållsarbete utförts 1960-1969		
	Målning	Tapetsering	Golvbeläggning
Hushållen själva:			
helt	44	40	51
delvis	22	17	15
Fastighetsägare:	34	43	34
Summa	100	100	100

kostnad. Av samtliga hushåll har följande andel själva anskaffat lägenhetsutrustning:

Badkar eller dusch	6
El- eller gasspis med ugn	14
Bänkspis eller kokplattor	9
Kylskåp	56
Frys-skåp	12
Sval	1
Tvättmaskin	15
Torkskåp	1
Uppvärmningsanordning såsom elektriska element o.d.	27
Garderobsskåp	15
Annan lägenhetsutrustning	15

Bland samtliga lägenheter med badkar eller dusch har denna utrustning till 16 % installerats genom de boendes egen försorg. För el- eller gasspis med ugn är motsvarande andel 17 %, för kylskåp 68 %, för frys 78 % och för tvättmaskin 85 %.

6.3 Konflikt

Framställningen ovan och i tidigare avsnitt syftar till att belysa något av den konflikt de boende kan ställas inför vid en saneringsåtgärd, om de önskar bo kvar samtidigt som betalningsförmågan är liten. Undersökningen visar, att flertalet hushåll synes vilja bo kvar även i de sämsta lägenheterna. Undersökningens resultat pekar dock på, att detta inte betyder att dessa hushåll skulle vara nöjda med en låg bostadsstandard. I debatt och forskning har ofta ökad medbestämmanderätt för de boende vid saneringsåtgärder setts som en möjlig väg att lösa den nämnda konflikten. Av den i kapitel 5 förda diskussionen kring hushållens betalningsförmåga och sociala situation vill det synas, att formell rätt till medbestämmande kan bli av ringa värde som medel att påverka bostadssituationen för många enskilda hushåll så länge de som bor sämst saknar ekonomiskt utrymme för bostadsförbättringar; särskilt om små ekonomiska resurser är kombinerade med små resurser i andra avseenden.

7 SAMMANFATTNING AV RESULTATEN

7.1 Bostadskvalitet

Sedan länge har bostäder kvalitetsgrupperats vid folk- och bostadsräkningarna. Till gruppen "moderna" bostäder har förts sådana som har vatten, avlopp, centralvärme, eget wc, eget bad- eller duschrum, el- eller gasspis med ugn samt kylskåp. Andra aspekter på bostaden än utrustningen beaktas således ej vid den konventionella kvalitetsklassificeringen. Sådana aspekter som underhållsstandard, funktionsduglighet, ljusförhållanden, bullerisolering etc. ställer sig måhända svåra att mäta vid en totalräkning av bostadsbeståndet.

Enligt den gängse metoden för kvalitetsmätning efter utrustning skulle 33 % av de i denna undersökning ingående bostäderna kunna klassificeras som moderna, trots att de alla är byggda före år 1921 och därefter ej ombyggda. 26 % skulle kunna klassificeras som halvmoderna och 41 % som omoderna. Klassificeringen bygger givetvis på värderingar - explicita - men det har varit föga känt i vilken utsträckning dessa värderingar är de boendes. Emellertid tyder denna undersökning på att sådan utrustning som ingår som kriterier vid kvalitetsgrupperingen också är högt värderade av de boende. Därtill kommer att de boende synes lägga stor vikt vid förekomsten av förvaringsutrymmen, underhåll och ljusförhållanden men mindre vikt vid exempelvis balkong samt frys eller tvättmaskin i lägenheten.

I undersökningen har ett försök gjorts att klassificera lägenheterna efter variablerna förekomst av utrustning, utrustningens funktionsduglighet samt underhållsstandard. Därvid visar det sig, att det inom det äldre beståndet av lägenheter i flerfamiljshus förekommer stora variationer ifråga om funktionsduglighet och underhållsstandard. I kvalitetsgrupp 1 enligt folk- och bostadsräkningarnas klassificeringsmetod har 45 % av lägenheterna bedömts ha en otillfredsställande underhållsstandard. I kvalitetsgrupp 7, den lägsta kvalitetsgruppen enligt FoB, har 36 % av lägenheterna bedömts ha tillfredsställande underhållsstandard. 42 % av samtliga

lägenheter i det undersökta beståndet har bedömts ha utrustning med dålig funktionsduglighet. Om lägenheterna kvalitetsfördelas efter dessa tre variabler - förekomst av utrustning, utrustningens funktionsduglighet och underhållsstandard - finner man att kvalitetspridningen är avsevärd inom det undersökta äldre bostadsbeståndet.

7.2 Boendemiljö

I undersökningen har boendemiljön definierats som den omgivning som finns inom de boendes räckvidd. Med räckvidd menas här det område som kan nås av de boende utan särskilda hjälpmedel. Räckvidden kan således mätas som gångavstånd, då det gäller t.ex. vissa servicefunktioner. Verksamheter som svårigen kan fungera, om de inte nås till fots, tillhör alltså boendemiljön. Med räckvidd menas också det område som de boende förmår överblicka upplevelsemässigt, dvs. det område som de boende själva betraktar som sitt bostadsområde och känner sig hemma i. I undersökningen har tre aspekter på boendemiljön studerats - miljöns form (såsom utformningen av hus, uteytor, trafikföring), verksamheter (såsom service, kommunikationer och organiserade aktiviteter) samt social miljö (såsom hushållssammansättning, boendeinteraktion och sociala områdesegenskaper).

I undersökningen har endast behandlats några få aspekter på de boendes värdering av den yttre miljön. Det har dock konstaterats, att de boende genomsnittligt sätter större värde på tillgång till lekplatser än till parkeringsplatser. En stor del av de boende värderar en trivsamt gård högre än tillgång till parkeringsplatser.

Undersökningen ger en ofullständig grund för kravformulering, byggd på de boendes egna värderingar med avseende på miljöegenskaper. De värderingar som införts för att möjliggöra kvalitetsmätning av yttre miljö bygger därför på vad tidigare forskning visat om sannolika effekter för de boende av olika miljöegenskaper. Så har t.ex. verksamheter på ett avstånd överstigande 400-500 m ansetts vara av ringa värde för de boende.

Då det gäller utformningen av miljön har konstaterats, att friytan per lägenhet understiger 10 m^2 för boende i 45 % av husen, vilket kan jämföras med planverkets rekommendation om $45\text{-}50 \text{ m}^2$ användbar friyta per lägenhet. De friytor - gården - som tillhör husen är i 90 % av fallen avgränsade från intilliggande gårdar med murar, staket eller nivåskillnader. Lekanordningar (vanligen sandlåda) förekommer endast på 6 % av gårdarna. Endast i 42 % av husen har barnen tillgång till småbarnslekplats inom 200 m från entrén, men i 80 % av fallen måste barnen för att nå lekplatsen korsa åtminstone en motortrafikerad gata. Den starka motortrafiken medför, förutom olycksrisker, också bullerstörningar och olägenheter förorsakade av avgaser. 27 % av husen är belägna invid gator, där trafikintensiteten under dygnets mest belastade timme är mer än 600 motorfordon per timme. Trafikbullrets nivå utomhus har beräknats överstiga 55 dB(A) för 85 % av husen under dygnets mest trafikbelastade timme. 55 dB(A) är den maximala övre gränsen enligt planverkets rekommendationer.

Då det gäller verksamheter har konstaterats, att serviceförsörjningen är god för boende i de äldre flerfamiljshusen. Boende i 85 % av samtliga hus kan nå livsmedelsbutik inom 200 m. Vid jämförelse med resultat från granskning av planer för moderna bostadsområden visar det sig, att butik endast undantagsvis kan nås inom 200 m i nybyggda områden. Avståndet till hållplats för kollektiva kommunikationsmedel är genomsnittligt 130 m för boende i de äldre flerfamiljshusen. Även till social och kulturell service är avstånden tämligen korta i jämförelse med vad som är fallet i nyproducerade bostadsområden.

Den sociala miljön präglas av en viss ensidighet i hushållssammansättningen. Andelen hushåll med barn var t.ex. 15 % jämfört med 33 % i riket år 1970. I jämförelse med nyproducerade moderna områden framstår skevheten i hushållssammansättning särskilt markant. Så var t.ex. andelen barnhushåll i de undersökta äldre bostäderna i Göteborg 12 % jämfört med mellan 52 % och 89 % i några nybyggda bostadsområden i Göteborgs ytterstad, som undersökts år 1973 för den statliga

boendetredningens räkning. Orsakerna till snedheten ifråga om hushållssammansättning kan sannolikt närmast sökas i lägenheternas storleksfördelning, trögrörligheten inom de lokala bostadsförsörjningsområdena samt innerstadsmiljöns dåliga förutsättningar för barnens lek, i den meningen att trafiken medför olycksrisker och ytorna för lek är små och dåligt utrustade.

Nära vartannat hushåll umgås med någon granne; fler i låga hus och färre i höga. Samma tendens har också iakttagits i modern bebyggelse i den nämnda Göteborgsundersökningen. Då det äldre beståndet av flerfamiljshus till lägre grad än det nybyggda beståndet består av höga hus, kan själva utformningen av husen sägas ge bättre förutsättningar för grannkontakt i det äldre än i det nya beståndet (bortsett från andra faktorer som påverkar grannrelationerna, såsom boendetid och hushållssammansättning). En social omgivningsegenskap - som inte behöver ha att göra med den boende befolkningen - är områdets brottsfrekvens. I undersökningen har konstaterats, att brottsfrekvensen är högst i områden belägna intill servicecentra. Brottsfrekvensen synes dock inte påverka de boendes upplevelse av otrygghet i bostadsområdet. Dock är känslan av otrygghet tämligen utbredd i de äldre bostadsområdena. 32 % av samtliga bostadsföreståndare känner sig otrygga i sitt område. I jämförelse med vad man funnit i modern bebyggelse kan andelen otrygga sannolikt anses vara större i de äldre områdena än i andra, även om hänsyn tas till de boendes kön och ålder.

De äldre bostadsområdena är funktionellt integrerade, dvs. de används för varierande funktioner: de är arbetsområden, bostadsområden, områden för kommersiella och kulturella verksamheter. En variationsrik arkitektonisk utformning speglar det kulturhistoriska skeendet. Dessa förutsättningar för en levande stimulansrik miljö återfinns i ringa grad i moderna bostadsområden. De äldre bostadsområdenas brister är att hänföra främst till den starka trafikgenomströmningen, friytornas areal, disposition och utrustning. Emellertid har en rad undersökningar (däribland den nämnda Göteborgsunder-

sökningen) pekat på att miljöns utformning synes ha mindre betydelse för barnens lek än den stimulans som ges av mänskliga relationer och händelser. Även för vuxna (speciellt de hemmavarande) kan den äldre innerstadsmiljön tänkas vara mer berikande än i funktionellt hänseende sektoriserade moderna ytterstadsområden. Enligt detta sätt att se framstår de äldre bostadsområdena som miljöer med stora möjligheter att fungera väl för de boendes behov.

7.3 Prisbilden

Årspriset per m² bly (inkl. uppvärmningskostnader) inom det undersökta äldre bostadsbeståndet år 1970 varierar kraftigt kring medelvärdet 47 kr. Priser $\leq$ 20 kr har noterats (2 %) lika väl som priser $>$ 100 kr (3 %). Priserna följer dock i ringa grad bostadens kvalitet. Detta gäller vare sig kvaliteten mätes enbart efter utrustningsmängd eller efter utrustningsmängd, funktionsduglighet och kondition. Uppvärmningskostnaderna kan i lägenheter utan centralvärme vara ganska höga, t.ex. drygt 16 kr/m² i lägenheter om högst 1 rok.

I jämförelse med vad som enligt BHU 1969 gällde för nyproducerade hyreslägenheter i riket vid undersökningstillfället (lägenheter byggda 1966-68) är genomsnittspriset i de äldre bostäderna givetvis lågt; däremot inte i jämförelse med moderna hyreslägenheter i riket byggda före 1956 (enl. BHU). Då priserna inom det äldre beståndet är föga kvalitetsrelaterade, skulle möjligen en grupp av dessa äldre bostäder kunna betecknas som "billiga och bra" medan en annan grupp skulle kunna betecknas som "dyra och dåliga". Lägenheter i den förstnämnda gruppen återfinns i kvalitetsgrupperna 1 och 2 (enl. FoB:s klassificeringsmetod), speciellt bland sådana lägenheter som också har god funktionsduglighet och är väl underhållna. I kvalitetsgrupp 1 + 2 faller 33 % av lägenheterna. Om krav på god funktionsduglighet och/eller tillfredsställande underhåll också ställs, faller i denna grupp 21 % av de äldre lägenheterna. Genomsnittspriset för grupp 1 + 2 är för t.ex. 4 rok kronor 4 898 totalt per år.

Till gruppen "dyra och dåliga" lägenheter skulle enligt detta sätt att se kunna föras de helt omoderna lägenheterna (grupperna 4 - 7 enl. FoB) och speciellt de som har låg funktionsduglighet och otillfredsställande underhållsstandard. Grupperna 4 - 7 utgör 41 % av samtliga undersökta äldre lägenheter. De lägenheter inom denna grupp som har låg funktionsduglighet och/eller otillfredsställande underhållsstandard, utgör 32 % av samtliga. Genomsnittspriset för grupperna 4 - 7 är för 4 rok kronor 4 065 totalt per år.

Den grupp som enligt ovan skulle kunna anses bo "dyrt och dåligt" består till större del av låginkomsttagare än den grupp som skulle kunna anses bo "billigt och bra". Detta förhållande kan alltså inte i första hand förklaras ha uppkommit genom prisrestriktioner. Av hushållen som bor "dyrt och dåligt" hade 32 % en disponibel hushållsinkomst understigande 10 000 kr, mot 12 % av hushållen som bor "billigt och bra". Av hushållen i den senare gruppen hade 29 % en disponibel hushållsinkomst överstigande 30 000 kr mot 7 % i den andra gruppen. Vidare var sjukligheten något högre i den grupp som bor "dyrt och dåligt". Sociala svårigheter förekommer i väsentligt högre grad inom denna grupp än i den grupp som kan anses bo "billigt och bra".

7.4 Hushållens betalningsförmåga

I avsikt att belysa behov och konsekvenser för de boende av olika saneringsåtgärder har i undersökningen visats några olika beräkningsmetoder och ett antal beräkningsexempel har presenterats.

Andelen hushåll i undersökningen som i första hand kan anses vara i behov av bostadsförbättring är 70 %. Dessa hushåll har ej modern lägenhet och/eller är trångbodda (norm 2). Denna andel blir än större om krav på god funktionsduglighet och tillfredsställande underhållsstandard införes.

Sedan 1940-talet har en skäligen kostnad för en tillfredsställande bostad ansetts ligga kring 20 % av inkomsten. Om man

med utgångspunkt från en fixerad hyresprocent (20 %) beräknar hushållens utrymme för kostnadsökning vid bostadsförbättring, skulle det genomsnittliga utrymmet bli 15 kr/m² och år och endast de hushåll som har en disponibel hushållsinkomst understigande 10 000 kr skulle helt sakna utrymme för kostnadsökning. Emellertid har beräkningsmetoden de allvarliga svagheter, att ingen hänsyn toges till inkomstens absoluta storlek och antalet individer som skall leva på denna. I undersökningen har därför införts en annan metod för beräkning av hushållens förmåga att betala för bostadsförbättringar. Metoden baserar sig på tanken, att det maximala utrymmet för bostadskostnad är skillnaden mellan disponibel hushållsinkomst och den minimibudget för annan konsumtion än bostad som enligt något sätt att se kan anses gälla för hushållets medlemmar tillsammans. Sådan minimibudget har framräknats för olika hushållstyper med ledning av de socialhjälpnormer som vid undersökningstillfället gällde för Stockholms kommun. På så sätt har beräkningar gjorts av hushållens maximala betalningsförmåga, vilket givetvis ej skall tolkas som hushållens betalningsvilja.

Om från det beräknade utrymmet för bostadskonsumtion fråndrages det belopp de boende vid undersökningstillfället betalade för sin bostad, erhålles ett beräknat utrymme för kostnadsökning vid bostadsförbättring. Grupperna makar med 3 eller flera barn samt ensamstående med barn saknar enligt detta sätt att se helt utrymme för kostnadsökning, medan utrymmet för gruppen endast makar överstiger 10 000 kr/år. Icke desto mindre har de nämnda barnhushållen vid intervjuerna förklarat sig acceptera högre kostnader för bostadsförbättringar än vad som gäller för gruppen endast makar.

Med utgångspunkt från några olika antaganden om behovet av upprustningsåtgärder har beräknats hur stor andel och vilka hushåll som enligt det förda resonemanget kan antas sakna förmåga att betala för bostadsförbättring. Följande antaganden har gjorts:

Exempel 1 Fullgod bostad definieras som modern bostad och kostnaderna beräknas ligga i nivå med genom-

snittskostnaderna för moderna bostäder i flerfamiljshus med hyresrätt, byggda före år 1956 (enl. BHU 1969).

Exempel 2 Fullgod bostad definieras som modern bostad med utrymme minst enligt trångboddhetsnorm 2. Kostnaderna beräknas ligga i nivå med genomsnittet för moderna bostäder i flerfamiljshus med hyresrätt, byggda efter år 1955 (enl. BHU 1969).

Exempel 3 Fullgod bostad definieras som modern bostad med utrymme enligt trångboddhetsnorm 2 (ej överkonsumtion av utrymme). Kostnaderna beräknas ligga i nivå med genomsnittet för nyproduktion av lägenheter i flerfamiljshus med hyresrätt vid undersökningstillfället (1966-68 enl. BHU 1969).

I exempel 1 förutsätts endast hushåll i kvalitetsgrupperna 3 - 7 enligt FoB:s klassificeringsmetod beröras av förbättringsåtgärderna. Kvarboende - trots ev. trångboddhet eller överkonsumtion av utrymme - förutsätts. Enligt detta sätt att se, har 33 % av hushållen ej förmåga att betala för bostadsförbättringar. Så gott som samtliga hushåll med makar och 3 eller flera barn saknar betalningsförmåga och ca hälften av alla hushåll med ensamstående och barn.

I exempel 2 förutsätts att alla lägenheter åtgärdas - om de skall bli jämförbara med nyproduktionens standard. Vidare förutsätts, att alla trångbodda hushåll "flyttas upp" till erforderlig utrymmesstandard enligt trångboddhetsnorm 2, medan hushåll med överkonsumtion av utrymme förutsätts bo kvar. Enligt detta sätt att se, skulle 40 % av alla hushåll sakna förmåga att betala för bostadsförbättringar. Även enligt detta exempel är de i exempel 1 nämnda barnhushållen de betalningssvagaste grupperna.

I exempel 3 förutsätts liksom i exempel 2 att alla lägenheter berörs av upprustningsåtgärder. För att möjliggöra en enkel och rättvisande jämförelse med hushåll i rikets samt-

liga flerfamiljshus har emellertid förutsatts, att hushållen bor enligt trångboddhetsnorm 2, dvs. varken trångboddhet eller överkonsumtion av utrymme förekommer. Enligt detta sätt att se skulle något färre hushåll än i exempel 2 sakna betalningsförmåga, 38 % jämfört med 40 %. De tidigare nämnda barnhushållen är också enligt detta exemplet de betalningssvagaste grupperna. Jämför man sedan de undersökta hushållen i äldre bostäder med samtliga hushåll i riket i flerfamiljshus (enl. BHU 1969 bearbet. av Holm-Gustafsson) finner man att färre av dessa senare har råd att betala för modern bostad i nyproduktionen med normenligt utrymme än vad som gäller för hushåll i de äldre bostäderna. 45 % i riket kan anses sakna sådan betalningsförmåga mot 38 % i de äldre bostäderna. Detta kan emellertid inte direkt tolkas så, att hushållen i det äldre beståndet skulle vara bättre ställda än andra hushåll. Av jämförelsegruppen i riket bor redan 64 % med tillfredsställande bostadsstandard, medan det i exemplet förutsatts att samtliga boende i det äldre beståndet är i behov av bostadsförbättring. Denna senare grupps ekonomiska problem aktualiseras dessutom på ett akut sätt i den praktiska saneringssituationen.

De hushåll som enligt exempel 3 kan anses sakna betalningsförmåga utgörs till ca hälften av enpersonshushåll, varav 49 % är pensionärshushåll. I hela gruppen som beräknats sakna betalningsförmåga är andelen sjukliga bostadsföreståndare större än bland övriga hushåll. Detsamma gäller andelen arbetslösa samt andelen hushåll med andra sociala problem.

7.5 Kvarboende

I jämförelse med vad som kunnat konstateras i nyproducerade områden med flerfamiljshus är andelen hushåll som önskar bo kvar tämligen stor: totalt 64 % jämfört med ca 50 % enligt den tidigare nämnda Göteborgsundersökningen. Även i de utrustningsmässigt sämsta lägenheterna (kvalitetsgrupperna 4 - 7) önskar flertalet hushåll bo kvar, 52 %. De hushåll som önskar flytta, anger huvudsakligen bostadens låga standard som skäl härför, medan hushåll i nyproducerade bostads-

områden enligt Göteborgsundersökningen önskar flytta främst på grund av missnöje med läge och miljö. Ett sådant missnöje ligger praktiskt taget inte alls till grund för flyttningsönskemålen i det äldre beståndet.

Att flertalet hushåll önskar bo kvar i det äldre beståndet, trots låg kvalitet med avseende på lägenhetsutrustningen, kan inte tolkas som uttryck för att hushållen är nöjda med den låga lägenhetsstandarden. Undersökningen visar tvärtom, att intresset för bostadsförbättringar är mycket stort. Många hushåll säger sig vara villiga betala mer än de kan anses ha förmåga till för bostadsförbättringar. I de omoderna och halvmoderna lägenheterna önskar man främst få modern utrustning, medan önskan om lägenhetsunderhåll och utbyte av dålig utrustning förekommer i de lägenheter som klassificerats som moderna. De boende har också i mycket stor utsträckning ombesörjt bostadsförbättringar med egna medel och eget arbete. Det inre underhållet har under 1960-talet till större del ombesörjts av de boende själva än av fastighetsägare. Bland samtliga lägenheter med badkar eller dusch har denna utrustning till 16 % installerats genom de boendes egen försorg. För kylskåp är motsvarande siffra 68 %, för frys 78 % och för tvättmaskin 85 %.

De boende i det äldre beståndet önskar således till större delen bo kvar. Samtidigt är önskan att bo bra mycket stark. Till detta kommer att ca 40 % av hushållen måste anses sakna förmåga att betala för bostadsförbättringar. Andelen är ännu större bland dem som bor sämst. Det är uppenbart att detta förhållande kan leda till konflikter vid saneringsåtgärder. Ökat inflytande för de boende vid sanering skulle sannolikt kunna tänkas medföra ökade möjligheter att bo kvar, men knappast ökade möjligheter att bo bra, så länge den ovan visade bristande betalningsförmåga råder.

8 UNDERSÖKNINGSMETOD

I tidigare rapporter har lämnats utförliga beskrivningar av undersökningens genomförande. I det följande ges därför endast en kortfattad beskrivning av undersökningen samt tidigare ej redovisade beräkningar av resultatens tillförlighet.

8.1 Undersökningsområden

Undersökningen syftade primärt till att belysa sambanden mellan fysisk och social verklighet i det äldre bostadsbeståndet samt utvidgades senare till en analys av sådana sociala bostadsaspekter som kan tänkas bli aktuella i samband med upprättandet av kommunala saneringsprogram.

Huvudparten av det datamaterial som erfordrades för undersökningens syften var ej tillgängligt ur befintlig statistik. Det var därför nödvändigt företa en fältundersökning. Givetvis var det inte möjligt att låta fältundersökningen avse hela rikets bestånd av äldre bostäder. Vägledande vid det statistiska urvalet av lägenheter och hushåll för undersökningen var ambitionen att maximera möjligheterna till slutsatser om hela det äldre beståndet av flerfamiljshus. Populationen definierades som bostäder i flerfamiljshus byggda före år 1921 i rikets tätorter med minst 20 000 invånare. Eftersom fältundersökningen av tids- och kostnadsskäl ovillkorligen måste koncentreras till ett mindre antal orter, var det dock nödvändigt att nedskära populationen. Detta skedde med utgångspunkt från att de orter som skulle ingå i undersökningen borde inrymma så stor del av den ursprungliga populationen som möjligt. Detta krav uppfylldes då följande kommuner valdes som undersökningsområden: Stockholm, Göteborg, Malmö, Norrköping, Helsingborg, Borås, Gävle och Sundsvall. Inom dessa kommuner fanns år 1965 64 % av samtliga bostäder i flerfamiljshus byggda före år 1921 i städer med minst 20 000 invånare. I dessa åtta städer (sedermera kommuner) återfanns vidare 60 % av samtliga omoderna och halvmoderna lägenheter (kvalitetsgrupperna 3 - 7 enl. FoB) i orter av nämnda kategori. Populationen definierades slutligen enligt

följande: samtliga den 1.3.1970 bebodda bostadslägenheter i flerfamiljshus byggda före år 1921 inom de stadsgränser som år 1965 gällde för städerna Stockholm, Göteborg, Malmö, Helsingborg, Borås, Gävle och Sundsvall.

8.2 Urval av hus och lägenheter

Urvalet skedde i två steg: i det första steget utvaldes ett antal hus inom populationen och i det andra steget ett antal lägenheter i varje hus. Storleken av husurvalet bestämdes till sammanlagt 550 hus. Dessa fördelades med 100 på vardera Stockholm, Göteborg och Malmö och med 50 på vardera av de övriga orterna¹. Husurvalet skedde systematiskt ur de blanketter som fastighetsägarna inlämnat till SCB vid 1965 års folk- och bostadsräkning. Ett slumpmässigt urval av lägenheter inom varje hus gjordes med hjälp av det nämnda blankettmaterialet. Antalet lägenheter per hus i urvalet bestämdes till roten ur antalet år 1970 bebodda bostadslägenheter i huset. Lägenhetsurvalets storlek blev på så sätt sammanlagt 1 693. Dessa lägenheter fördelade sig på kommunurvalet enligt följande.

Stockholm	372
Göteborg	362
Malmö	354
Norrköping	134
Helsingborg	123
Borås	121
Gävle	117
Sundsvall	110
Summa	1 693

---

¹ I Norrköping kom urvalet dock att slutligen omfatta endast 44 hus, då en stor del av de primärt utvalda husen under perioden 1966-1970 avgått genom rivning.

8.3 Mätmetoder

Data om de utvalda husen, lägenheterna och hushållen insamlades under perioden mars-september 1970 genom följande olika metoder:

- (a) studium av fastighetsregister från 1965 års folk- och bostadsräkning
- (b) enkät till fastighetsägare
- (c) inspektion av fastigheter och lägenheter
- (d) intervjuer med hushåll
- (e) studium av kartor
- (f) inspektion av bostädernas närmiljö
- (g) studium av register hos kommunala myndigheter (socialregister, taxeringslängder m.m.)
- (h) intervjuer med tjänstemän vid kommunala myndigheter (fastighetskontor, byggnadsnämnder, gatukontor, sociala nämnder, polismyndigheter m.fl.)

Dessutom inhämtades data om fastigheternas byggnadstekniska kondition genom en fristående undersökning under ledning av ingenjör Sven-Erik Bjerking, Uppsala. Denna undersökning avsåg teknisk standard och kondition för mark (grundläggning, gård m.m.), stomme, ytskikt in- och utvändigt, detaljer, utrustning för mattillredning, matförvaring, köksrengöring, klädtvätt, personlig hygien, avträde och avfall jämte installationer.

Ett praktiskt taget komplett datamaterial erhöles genom de ovannämnda metoderna för samtliga i undersökningen ingående enheter. Dock uppstod ett bortfall vid metod (d), hushållsintervjuer, som totalt uppgick till 10 %. Störst var bortfallet i Stockholm och minst i Sundsvall.

8.4 Resultatens tillförlitlighet

95 %-iga konfidensintervall för redovisade procentfördelningar avseende hus- eller lägenhetsparametrar kan approxi-

mativt beräknas enligt formlerna

$$\pm 1,96 \sqrt{\frac{p(1-p)}{n}} \cdot \sqrt{1 - \frac{n}{N}} \cdot 100$$

$$\pm 1,96 \sqrt{\frac{p(1-p)}{m}} \cdot \sqrt{1 - \frac{m}{M}} \cdot 100$$

där

p = procenttal i marginalfördelningar

n = antal hus i urvalet

N = antal hus i populationen

m = antal lägenheter i urvalet

M = antal lägenheter i populationen

I TAB. 8.1 har halva 95 %-iga konfidensintervallens storlek beräknats för olika p för lägenhets- och hushållsparametrar.

Som exempel på hur TAB. 8.1 över konfidensintervall kan läsas, visas i TAB. 8.2 konfidensintervallens storlek för totalmaterialet samt för Stockholm och Gävle vid den i undersökningen konstaterade lägenhetsfördelningen efter kvalitetsindex.

På samma sätt kan konfidensintervall anges för marginalfördelningarna för variabeln "disponibel hushållsinkomst", TAB. 8.3.

Som framgår av förteckningen över konfidensintervallen i TAB. 8.1 och i exemplen i TAB. 8.2 och 8.3 är det genomgående fråga om relativt korta konfidensintervall. Innebörden av detta är, att de verkliga värdena för p i populationen med 95 % sannolikhet ligger inom tämligen korta intervall kring de värden för p som skattats på grund av urvalet.

De i tabellerna angivna konfidensintervallen är beräknade under förutsättning av obundet slumpmässigt urval. Så kan sägas vara fallet vad gäller husurvalet. Däremot är lägenhetsurvalet bundet till husurvalet, inom vilket lägenheterna

TABELL 8.1 Halva 95 %-iga konfidensintervallets storlek för lägenhet- och hushållsparametrar

Procenttal i marginal- fördelning = p	Stock- holm	Göte- borg	Malmö	Norr- kö- ping	Hel- sing- borg	Borås	Gävle	Sunds- vall	To- talt
1	1,2	1,1	1,2	1,8	1,9	1,8	1,9	1,9	0,5
2	1,7	1,5	1,6	2,5	2,7	2,5	2,7	2,7	0,7
5	2,6	2,3	2,5	3,9	4,2	3,9	4,2	4,1	1,1
7	3,1	2,7	3,0	4,6	4,9	4,6	4,9	4,9	1,3
10	3,6	3,2	3,5	5,4	5,7	5,4	5,8	5,7	1,6
15	4,3	3,8	4,2	6,5	6,8	6,4	6,9	6,8	1,9
20	4,8	4,3	4,7	7,2	7,7	7,2	7,7	7,6	2,1
25	5,2	4,6	5,0	7,8	8,3	7,8	8,4	8,2	2,3
30	5,5	4,9	5,3	8,3	8,8	8,2	8,8	8,7	2,4
35	5,8	5,1	5,6	8,6	9,1	8,6	9,2	9,1	2,5
40	5,9	5,3	5,7	8,9	9,4	8,8	9,5	9,3	2,6
45	6,0	5,3	5,8	9,0	9,5	8,9	9,6	9,5	2,6
50	6,0	5,4	5,8	9,0	9,6	9,0	9,7	9,5	2,6
55	6,0	5,3	5,8	9,0	9,5	8,9	9,6	9,5	2,6
60	5,9	5,3	5,7	8,9	9,4	8,8	9,5	9,3	2,6
65	5,8	5,1	5,6	8,6	9,1	8,6	9,2	9,1	2,5
70	5,5	4,9	5,3	8,3	8,8	8,2	8,8	8,7	2,4
75	5,2	4,6	5,0	7,8	8,3	7,8	8,4	8,2	2,3
80	4,8	4,3	4,7	7,2	7,7	7,2	7,7	7,6	2,1
85	4,3	3,8	4,2	6,5	6,8	6,4	6,9	6,8	1,9
90	3,6	3,2	3,5	5,4	5,7	5,4	5,8	5,7	1,6
93	3,1	2,7	3,0	4,6	4,9	4,6	4,9	4,9	1,3
95	2,6	2,3	2,5	3,9	4,2	3,9	4,2	4,1	1,1
98	1,7	1,5	1,6	2,5	2,7	2,5	2,7	2,7	0,7
99	1,2	1,1	1,2	1,8	1,9	1,8	1,9	1,9	0,5

TABELL 8.2 Konfidensintervall för fördelningen av lägenheter efter kvalitetsindex.

Kvalitets- index	Totalt		Stockholm		Gävle	
	Bostäder %-fördeln.	Inter- vall	Bostäder %-fördeln.	Inter- vall	Bostäder %-fördeln.	Inter- vall
≥ 80	1	±0,5	1	±1,2	9	±5,5
79 - 60	42	±2,6	49	±6,0	39	±9,4
59 - 40	49	±2,6	45	±6,0	48	±9,6
< 40	8	±1,4	5	±2,6	4	±3,8
Summa	100	-	100	-	100	-

TABELL 8.3 Konfidensintervall för hushållens fördelning efter disponibel hushållsinkomst.

Disponibel hushålls- inkomst, Tkr	Totalt		Stockholm		Gävle	
	%-fördeln.	Inter- vall	%-fördeln.	Inter- vall	%-fördeln.	Inter- vall
< 10	24	±2,2	18	±4,6	30	±8,8
11 - 15	26	±2,3	25	±5,2	28	±8,7
16 - 20	18	±2,0	18	±4,6	21	±7,9
21 - 25	12	±1,7	12	±3,9	10	±5,8
26 - 30	6	±1,2	9	±3,5	2	±2,7
31 - 40	7	±1,3	8	±3,3	5	±4,2
41 - 50	4	±1,0	5	±2,6	-	-
51 - 60	1	±0,5	0	± 0	3	±3,3
61 - 70	1	±0,5	2	±1,7	-	-
71 - 80	0	± 0	1	±1,2	1	±1,9
> 81	1	±0,5	2	±1,7	-	-
Summa	100	-	100	-	100	-

valts slumpmässigt. Den effekt som detta kan ha medfört, består i att konfidensintervallen för marginalfördelningarna för p , då det gäller lägenheter, kan antagas vara något längre än vad som beräknats med ovan angivna formel; däremot gäller de konfidensintervall som enligt formeln kan beräknas för marginalfördelningar då det gäller hus. De längsta konfidensintervallen för p , då det gäller lägenheternas marginalfördelningar kan beräknas vara längst om absolut homogenitet råder inom ett hus, då det gäller lägenhetsparametrar. I sådant fall är m att betrakta som $= n$.

De uppgifter som avser byggnadsteknisk kondition har insamlats av ing. S.E. Bjerking vid en från denna undersökning fristående studie. Därvid kunde endast en lägenhet i varje utvalt hus undersökas. Denna lägenhet valdes av den byggnadstekniska bedömarens vid besöket i huset. Villkoret var därvid, att lägenheten skulle väljas ur det lägenhetsurval som för denna undersökning gjorts i det aktuella huset, men något regelrätt slumpförfarande tillämpades inte. Det är givetvis osäkert, huruvida man härigenom uppnått en god representativitet. För att studera detta har en analys gjorts enligt följande.

Den personal som utförde hushållsintervjuerna (avseende samtliga valda lägenheter inom varje hus), hade även till uppgift att bedöma det invändiga ytskiktets kondition efter en 3-gradig skala. Då stora variationer i bedömningsgrunder kunde anses föreligga mellan de olika intervjuerna, har dessa konditionsvärden ej använts i undersökningen utan i stället de mera fackmannamässiga bedömningar, som utförts av ing. S.E. Bjerking efter en 5-gradig skala. Inom varje enskilt hus har dock i princip en och samma intervjuare arbetat, varför variationen i bedömningsgrunder inte kan befaras vara stor inom varje hus. Med anledning av detta kan en jämförelse göras med avseende på intervjuarens bedömning av konditionen av det inre ytskiktet i den av ing. S.E. Bjerking undersökta lägenheten och de övriga lägenheterna i huset. Den avvikelse i konditionshänseende som därvid kan konstateras mellan denna av Bjerking undersökta lägenheten

och de övriga lägenheterna i huset, kan då anses vara ett mått på den bias som uppstått genom Bjerkingens urvalsförfarande.

Om för varje hus: y_B = konditionsvärde för lägenhet undersökt av Bjerking
 $\bar{y}_{T-B}$ = medeltal för konditionsvärden i de utvalda lägenheter som ej undersökts av Bjerking

kan skillnaden $y_B - \bar{y}_{T-B}$ beräknas,

eller för samtliga utvalda hus

$$\frac{\sum_{1-544}^n (y_B - \bar{y}_{T-B})}{n} ;$$

Variansen för y_B resp. $\bar{y}_{T-B}$ kan beräknas och ovannämnda skillnad, t , kan signifikant testas.

Resultatet av denna analys blev följande

$$t = 6,55 - 6,38 = 0,17$$

$$s^2 \left[\frac{\sum_{1-544}^n (y_B)}{n} \right] = 4,8$$

$$s^2 \left[\frac{\sum_{1-544}^n (\bar{y}_{T-B})}{n} \right] = 4,8$$

Skillnaden mellan de båda konditionsmedelvärdena är ej signifikant på 95 %-nivån. Detta innebär, att representativiteten vid den byggnadstekniska bedömningen kan anses vara tillfredsställande.

LITTERATURREFERENSER

- Bjerking, S, E, 1971, Projekt fastighetsdata. Uppsala
- Björklid-Chu, P, 1972, Kartläggning av barns aktiviteter inom ett modernt bostadsområde, Lärarhögskolan. Stockholm.
- Carlestam, G & Levi, L, 1971, Urban Conglomerates as Psychosocial and Medical Implications. Stockholm.
- Dahlström, E, 1957, Barnfamiljer i höghus och trevånings låghus i Vällingby. Statens nämnd för byggnadsforskning. Rapport 38. Stockholm.
- Gasslander, K, Månsson, S-A & Ronnby, A, 1974, Rosengårdsrapporten. En studie av barns uppväxtvillkor.
- Gillwik, L, 1974, Bostadsområdets utformning och de boende. En undersökning i Göteborg, SOU 1974:18, bilaga 12, Stockholm.
- Gustafsson, J, R & Gillwik, L, 1970, Detaljhandelns del av serviceförsörjningen. Byggnadsforskningen R3. Stockholm.
- Gustafsson, J, R, 1973, Efterfrågan och utbud på bostadsmarknaden. Byggnadsforskningsrapport (stencil). Stockholm.
- Holm, P, & Gustafsson, J, R, 1973, Inkomst, bostadskostnad och bostadsstandard. SOU 1973:50, bilaga 1, Stockholm.
- Landström, L, 1958, Höghus och låghus i småstadsmiljö. Statens nämnd för byggnadsforskning. Rapport 48. Stockholm.
- Mårtensson, B, G, 1973, Markutrymmen i fem bostadsområden - användning och utformning. Byggnadsforskningen R26. Stockholm.
- Piaget, J, 1968, Barnets själsliga utveckling. Lund.
- Sandels, S & Wohlin, H, 1961, Studier av förskolbarns lekvanor i modern bebyggelse. KTH. Stockholm.
- Statens Planverk, 1973, Rymlighet och tillgänglighet i elva bostadsområden. Rapport 25.
- Statens Planverk, 1972, Bostadens grannskap. Råd och anvisningar för planering. Rapport 24, remisshandling.
- Walldén, M, Användning och utformning av stadsdelar. Projekt vid Statens institut för byggnadsforskning.

BEARBETNING AV STOCKHOLMSMATERIALET

STOCKHOLMS FASTIGHETSKONTOR
Saneringsavdelningen
OH/mw

PROMEMORIA
7.12.1972

U 26/72

Att bo i gamla bostäder i Stockholms innerstad.

Målet för såväl nybyggnads- som saneringsverksamhet bör vara att i möjligaste mån tillfredsställa de behov som de boende har vad gäller bostaden - de fysiologiska, psykologiska och sociologiska behoven. Att förverkliga de bostadssociala målen genom saneringsverksamhet kräver helt naturligt en ingående kännedom om de människor som kommer att beröras av saneringsåtgärderna. Vem bor i de äldre bostäderna? Hurudan är deras sociala och ekonomiska situation? Hur ser sambandet ut mellan sociala förhållanden och fysisk bostadsstandard? För att besvara dessa frågor har Linnea Gillwik på uppdrag av Statens råd för byggnadsforskning utfört en undersökning i åtta kommuner. Byggnadsforskningsrådet har publicerat utredningen som Rapport RI:1972 "Att bo i gamla bostäder. Boende, bostäder och bostadsmiljö". En sammanfattning av resultaten redovisas i bilaga 1.

Fastighetskontoret har redan tidigare yttrat sig över rapporten. Mot bakgrund av att resultaten endast redovisades kommunvis betonade saneringsavdelningen för sin del att det vore önskvärt med en redovisning på kvartersnivå i Stockholms innerstad. En sådan presentation av undersökningen visade sig emellertid omöjlig att utföra.

Saneringsavdelningen har sedermera erhållit tillstånd från dels Linnea Gillwik dels Statens råd för byggnadsforskning att använda grundmaterialet för en närmare analys av förhållandena i Stockholm.

Syftet med denna speciella databearbetning för Stockholms del har varit att upprätta en liten databank varur önskad information kan inhämtas vid behov. Analysen har emellertid gett så intressanta resultat att en del av uppgifterna har ansetts böra redovisas i denna promemoria. Av bilaga 2 framgår vilka ytterligare upplysningar som kan inhämtas ur datalistorna. Det bör dock betonas att med hänsyn till det relativt begränsade underlaget vad gäller antalet undersökta hushåll bör materialet hanteras med stor varsamhet och för långtgående slutsatser undvikas.

Underlaget

I Stockholms kommun fanns det den 1 mars 1970 73.000 lägenheter i flerfamiljshus byggda före 1921. Av dessa lägenheter valdes slumpmässigt 372 att ingå i undersökningen. Specialbearbetningen omfattar de 241 lgh som är belägna i innerstaden. Detta begränsade underlag har möjliggjort endast en redovisning på stadsdelsnivå. Lägenhetsfördelningen per stadsdel framgår av tabell 1.

Tabell 1.

Antal lägenheter byggda före 1921 stadsdelsvis.

Stadsdel	Antal lägenheter			
	totalt	%	i urvalet	%
Vasastaden/Norrmalm	21.002	41	91	38
Östermalm	10.473	20	54	22
Södermalm	13.508	26	69	29
Kungsholmen	6.206	12	27	11
Innerstaden	51.188	100	241	100

Vasastaden/Norrmalm har det största antalet gamla lägenheter, 21.000, medan Kungsholmen har det minsta, drygt 6.000. Då urvalet är gjort i relation till antalet lägenheter har Kungsholmen så få urvalslägenheter att alltför omfattande analyser ej kan göras för denna stadsdel.

Boendeförhållanden för olika hushållstyper

Tabell 2 visar hur de undersökta lägenheterna fördelar sig efter lägenhetsstorlek, teknisk utrustningsstandard och skostads-kvalitet.

Den tekniska utrustningsstandarden bygger på den fördelning som folk- och bostadsräkningen (FoB) använder och klassificerar lägenheterna i grupperna 1 och 2 som moderna, i grupp 3 som halvmoderna (dessa saknar eget bad) och i grupperna 4-7 som omoderna (dessa saknar förutom bad också centralvärme eller egen toalett eller badadera).

Bostadskvaliteten är en ny bedömningsnorm för gamla bostädernas kvalitet. Metoden, som har utarbetats av Linnéa Gillwik, tar hänsyn till såväl förekomst av utrustning som utrustningens kondition samt vidare lägenheternas rymlighet, ljus- och utsiktsförhållanden, underhåll, byggnadsteknisk kondition m.m. Enligt de utvecklade normerna blir då bostadskvaliteten för grupp A jämförbar med nyproduktionen, grupp B god, grupp C mindre god, grupp D dålig och grupp E mycket dålig.

Tabellen visar att två tredjedelar av de studerade hushållen bor i lägenheter som är mindre än 3 rum och kök. Någon större skillnad mellan pensionärshushåll och vuxenhushåll i detta avseende kan inte uppmärksammas. Däremot bor barnfamiljerna oftare i större lägenheter. Tre barnhushåll av fem bor nämligen i en lägenhet om minst tre rum och kök.

Tabell 2.

Boendeförhållanden i Stockholms innerstad för olika hushållstyper. (relativ fördelning)

Hushållstyp	Lägenhetsstorlek			Teknisk utrustningsstandard enligt FoB			Bostadskvalitet			
	-2 rok	3 rok	4- rok	1-2	3	4-7	A-B	C	D-E	Uppgift saknas
Vuxenhushåll	69	18	13	40	37	22	41	45	5	9
Barnhushåll	40	24	36	58	12	30	65	30		5
Pensionärshushåll	64	19	17	38	46	16	48	47	2	3
Samtliga hushåll	64	19	17	42	36	22	46	43	4	8

Barnhushållen har de bästa bostäderna sett ur både utrustnings- och bostadskvalitetssynpunkt. I de lägenheter som betecknas som dåliga eller mycket dåliga, d v s kvalitetsgrupperna D-E, finns det överhuvudtaget inte några barnfamiljer. Enligt folk- och bostadsräkningen bor emellertid en knapp tredjedel av barnfamiljerna i innerstaden i omoderna lägenheter. Det framgår även av tabellen att pensionärerna har en genomsnittlig bostadsstandard. Enligt FoB:s normer bor nära hälften av pensionärshushållen i halvmoderna bostäder och endast 16 %

i omoderna lägenheter. I lägenheter som Gillwik betecknat med D-E bor endast 2 % av pensionärerna.

Bostadsstandard i olika stadsdelar

I tabell 3 och 4 görs en jämförelse mellan lägenheternas tekniska utrustningsstandard enligt folk- och bostadsräkningen och Gillwiks bostadskvalitet i olika stadsdelar.

Tabell 3.

Lägenheternas tekniska utrustningsstandard enligt FoB -65.

Stadsdel	Utrustningsstandard							
	Moderna		Halvmoderna		Omoderna		Totalt	
	Antal	%	Antal	%	Antal	%	Antal	%
Vasastaden/Norrmalm	44	(48)	29	(32)	18	(20)	91	100
Östermalm	43	(80)	8	(14)	3	(6)	54	100
Södermalm	16	(23)	28	(41)	25	(36)	69	100
Kungsholmen	7	(26)	11	(41)	9	(33)	27	100
Innerstaden	110	(46)	76	(32)	55	(23)	241	100

Tabell 4.

Bostadskvalitet enligt Gillwik

Stadsdel	Bostadskvalitet									
	A-B		C		D-E		Uppgift saknas		Totalt	
	Antal	%	Antal	%	Antal	%	Antal	%	Antal	%
Vasastaden/Norrmalm	37	(41)	50	(55)	3	(3)	1	(1)	91	100
Östermalm	36	(67)	13	(24)	2	(4)	3	(6)	54	100
Södermalm	33	(48)	19	(28)	3	(4)	14	(20)	69	100
Kungsholmen	6	(22)	19	(70)	-	-	2	(7)	27	100
Innerstaden	112	(46)	101	(42)	8	(3)	20	(8)	241	100

När det gäller bostadskvaliteten är det endast ett fåtal lägenheter, 3 % i innerstaden, som är dåliga eller mycket dåliga, (grupperna D-E).

Detta skall jämföras med FoB:s normer där 23 % tillhör gruppen 4-7, d v s är omoderna.

En jämförelse mellan stadsdelarna visar att Östermalm har det bästa bostadsbeståndet. Ur utrustningssynpunkt enligt FoB har Södermalm och Kungsholmen de sämsta bostäderna. De sämsta bostäderna ur både kvalitets- och konditionssynpunkt är dock enligt Gillwik relativt jämnt fördelade. Anmärkningsvärt stor är gruppen mindre goda - kvalitetsgrupp C - som utgör 70 % på Kungsholmen och 55 % i Vasastaden/Norrmalm.

Hyresförhållanden i olika stadsdelar

Som framgår av tabellen nedan har Södermalm de lägsta hyrorna. Där har nära 40 % av de boende en hyreskostnad som ligger under 41 kr/m² och år. De högsta hyrorna i det studerade bostadsbeståndet finns på Kungsholmen och Östermalm där 60 % respektive 51 % har hyror överskridande 50 kr/m² och år.

Tabell 5.

Årshyra per m² ly.

Stadsdel	Hyra i kronor per m ² ly									
	10-30		31-40		41-50		51-		Totalt	
	Antal	%	Antal	%	Antal	%	Antal	%	Antal	%
Vasastaden/Norrmalm	8	8	15	16	29	34	39	42	91	100
Östermalm	4	5	10	19	15	26	25	51	54	100
Södermalm	8	10	17	28	18	27	26	34	69	100
Kungsholmen	-	-	6	21	6	20	15	60	27	100
Innerstaden	20	7	48	20	68	29	105	44	241	100

Bekostnad av underhåll och utrustning

I de fall då reparationer utförts i lägenheterna har en stor del bekostats av de boende. Nära hälften av hushållen har själva bekostat målning av sina bostäder, medan tapetsering och golvläggning bekostats av en dryg tredjedel respektive fjärdedel. Hushållens del

i anskaffande av utrustning varierar mycket. Spis/kyl/frys/sval har nästan två tredjedelar själva skaffat sig, medan en knapp tiondel själva anskaffat badkar/dusch. Detta innebär bl a att den faktiska bostadskostnaden för flertalet hushåll är större än vad enbart hyresuppgifterna visar. Tabell 6 visar hur förhållandena ser sig i olika stadsdelar.

Tabell 6.

Bekostnad av underhåll och utrustning.

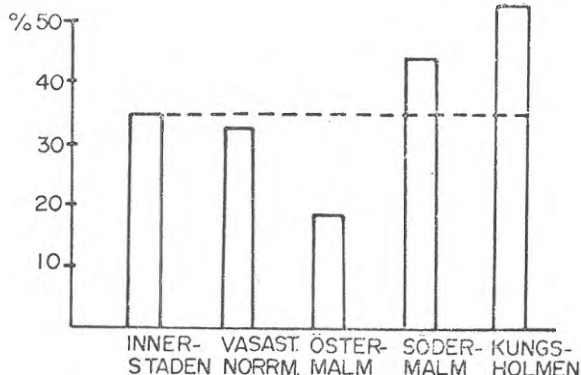
Åtgärd	Andel av de boende				
	Vasast./ Norrmalm	Öster- malm	Söder- malm	Kunø- sholmen	Totalt
<u>Underhåll</u>					
Målning	74	65	79	84	75
Tapetsering	61	68	75	65	67
Golvbeläggning	44	49	44	60	47
<u>Bekostat själv helt</u>					
Målning	47	38	49	67	48
Tapetsering	33	31	41	38	35
Golvbeläggning	34	25	21	29	28
<u>Hushåll som själva anskaffat</u>					
Badkar/dusch	12	8	2	7	8
Spis/kyl/frys/sval	65	53	70	63	63
Tvätt/torkmaskin	13	35	14	23	19
Uppvärmingsanordning	14	12	29	33	20
Gard.skåp/annan utr.	29	23	25	44	28

Flyttningsbenägenhet

Flyttningsbenägenheten är ofta ett mått på trivseln med bostaden och området man bor i. Omkring 35 % av de som bor i gamla bostäder i innerstaden önskar flytta. Flyttningsbenägenheten är störst på Kunøsholmen, 53 %, och Södermalm, 44 %, minst på Östermalm. Förhållandena illustreras i diagram 1.

Diagram 1.

Flyttningshägenhet (andel hushåll som önskar flytta) i olika stadsdelar.

Samband mellan de boendes socio-ekonomiska status och boendestandard

I byggforskningsrådets rapport konstaterades att inom det äldre bostadsbeståndet finns en tydlig tendens till skillnader i bostadsförhållanden mellan olika boendegrupper. I de sämsta lägenheterna återfinns oftare än eljest:

- hushåll med mycket låga inkomster (högst 10.000 kr)
- ensamstående personer
- invandrarhushåll
- hushåll med hög sjuklighet
- hushåll med sociala svårigheter (t ex alkoholproblem, barnavårdsproblem, se även bilaga 3).

Diagram 2 och 3 visar sambandet mellan bostadskvaliten och lägenheternas utrustningsstandard och de boendes socio-ekonomiska status.

Staplarnas vita del visar andelen hushåll helt utan ovannämnda egenskaper och den svarta delen den andel som har minst tre av dessa kännetecken. I det kvalitetsmässigt sämsta beståndet bor endast hushåll med sådana egenskaper som ger hushållen något lägre status. Vad gäller lägenheternas tekniska utrustningsstandard visar diagram 3 att hushåll med hög socio-ekonomisk status återfinns i alla lägenhetstyper.

Även den mera detaljerade Stockholmsundersökningen påvisar således ett samband mellan bostadsstandard och problemfaktor. Redan vid tidigare studier har det visat sig att hushåll med sociala problem samt hushåll med utländsk bostadsföreståndare bor sämre. Materialet för Stockholms innerstad motsäger inte detta.

Diagram 2.

Bostadskvalitet och hushållens socio-ekonomiska status.

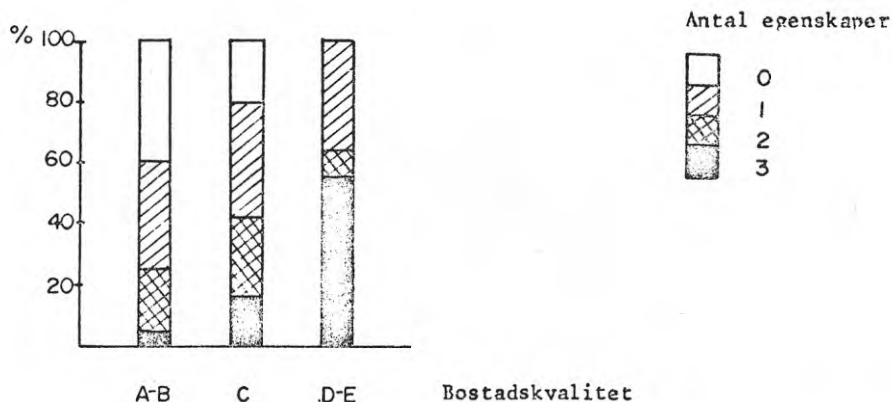
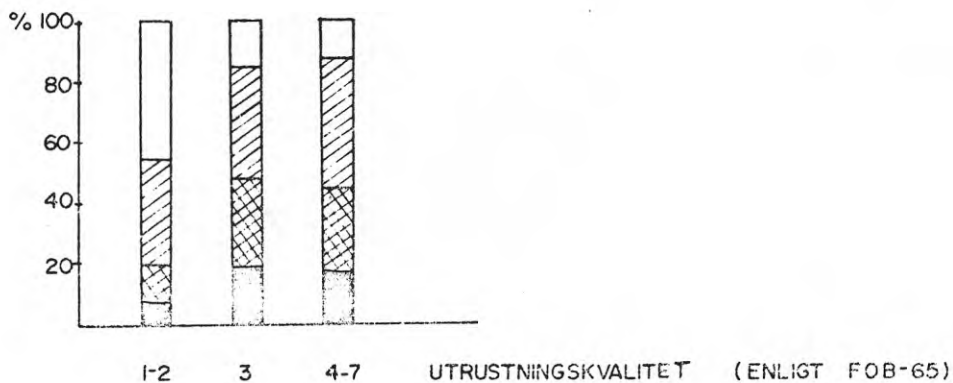

Diagram 3.

Utrustningsstandard och hushållens socio-ekonomiska status

Hushåll med sociala och andra problem är ofta trångbodda. Materialet för innerstaden visar att andelen hushåll med flera sociala eller ekonomiska problem är större i små lägenheter än i större, vilket alltså bekräftar tidigare erfarenheter. Diagram 4 illustrerar detta förhållande.

Diagram 4.

Lägenhetsstorlek och hushållens socio-ekonomiska faktorer

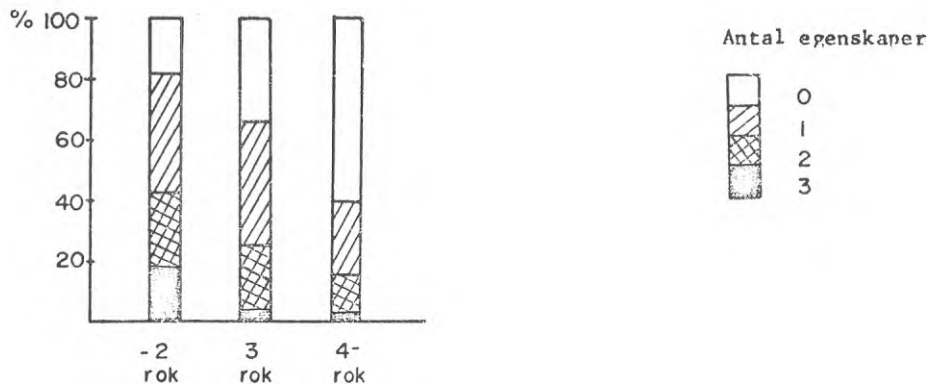
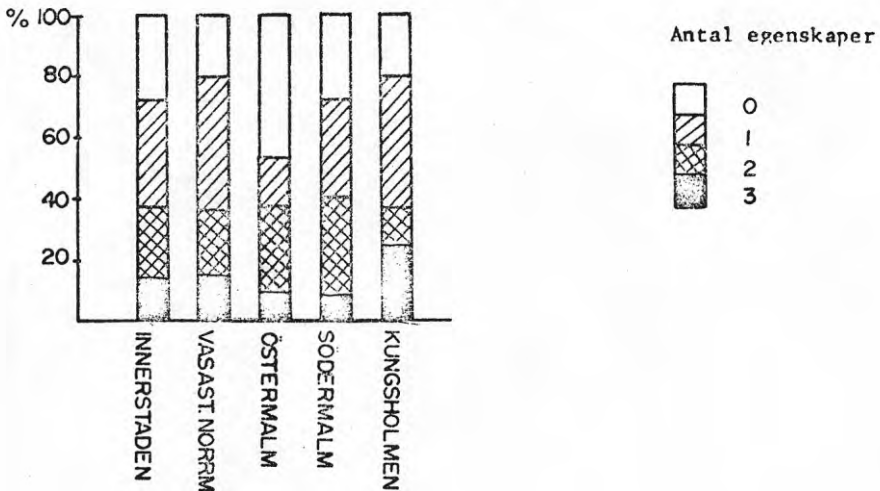

Diagram 5 visar variationen i de sociala och ekonomiska förhållandena för de olika stadsdelarna. I Vasastaden, på Norrmalm och på Kungsholmen tillhör 80 % av de boende hushåll som har antingen låga inkomster, hög sjuklighet, eller sociala problem eller i övrigt består av ensamstående personer eller invandrare. På Östermalm är motsvarande andel 50 %. På Kungsholmen är det vanligare än i andra stadsdelar att hushållen har tre av här avsedda egenskaper.

Diagram 5.

Hushållens socio-ekonomiska status i olika stadsdelar

Trygghet

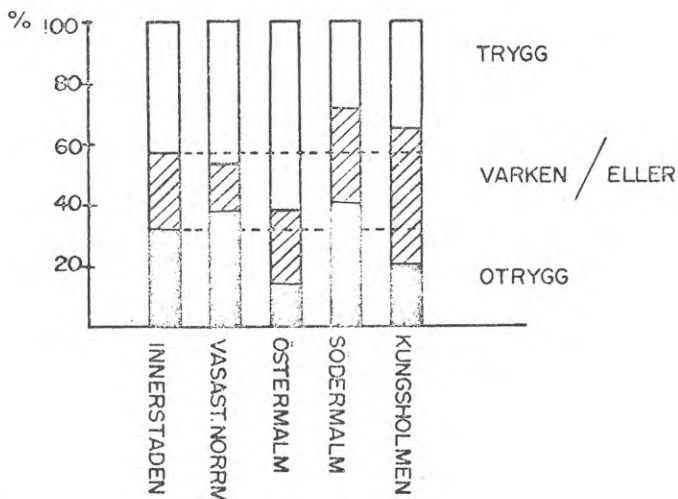
Trygghetsfrågorna har under senare tid kommit i centrum för många intressen. På frågan: "Hur känner Ni Er i bostadens omgivning om Ni går ut på kvällen?", uppger en tredjedel av de intervjuade hushållen i innerstaden att de känner sig otrygga, medan en fjärdedel uppger att de varken känner sig trygga eller otrygga. Övriga, 43 %, känner sig trygga.

Av diagram 6 framgår att trygghetskänslan varierar för olika stadsdelar. Mest otrygga känner sig de som bor i Vasastaden/Norrmalm samt på Södermalm, 40 %, medan endast 14 % ger detta svar på Östermalm. Gruppen som känner sig helt trygga uppgår till 28 % på Södermalm och till 61 % på Östermalm.

En jämförelse med de andra undersökta kommunerna visar att siffrorna för Stockholm ligger nära genomsnittet (se tabell 7 på nästa sida). Göteborg har den största andelen "otrygga" 43 % medan Borås har den lägsta, 14 %.

Diagram 6.

Trygghetsupplevelsen i olika stadsdelar

Tabell 7.

Trygghetsupplevelsen i vissa kommuner.

Trygghets- upplevelse	Stock- holm	Göte- borg	Malmö	Norr- kö- ping	Hel- sing- borg	Borås	Gävle	Sunds- vall	Totalt
Trygg	45	40	57	51	60	66	62	49	46
Varken trygg eller otrygg	24	17	19	28	21	20	12	34	22
Ganska otrygg	17	20	11	10	10	12	12	14	16
Mycket otrygg	14	23	13	11	9	2	14	3	15
Summa	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Buller

Som framgår av tabell 8 stör trafikbuller 29 % av de boende i innerstaden. Man är minst störd på Östermalm (23 %) och Kungsholmen (24 %), medan 37 % klagar över trafikbuller på Södermalm. Andra störningsfaktorer är ljud från grannar, brus i rör etc. Även för dessa faktorer har Östermalm den lägsta andelen störda hushåll.

Tabell 8.

Bullerstörningar i olika stadsdelar.

Bullertyp	Andelen störda hushåll				
	Vasast./ Norrmalm	Öster- malm	Söder- malm	Kungs- holmen	Totalt innerstaden
Brus i rör o ledn.	11	4	14	19	11
Ljud från granne/trappa	19	11	15	17	16
Trafikbuller	28	23	37	24	29
Buller från fabrik	4	-	2	5	3
Annat buller	7	5	5	4	6

Sammanfattning

För att få en uppfattning om bostadssituationen bland boende i innerstadens äldre bostadsbestånd har saneringsavdelningen gjort en specialbearbetning av en under 1972 publicerad undersökning "Att bo i gamla bostäder. Boende, bostäder och bostadsmiljö". Undersökningen som omfattar fastigheter byggda före 1921 i åtta kommuner har utförts av Linnea Gillwik på uppdrag av Statens råd för byggnadsforskning. Av innerstadens 51.000 äldre lägenheter har 241 ingått i undersökningen. Intervjumaterialet är mycket omfattande och de nu framtagna uppgifterna skall främst tjäna som databank varur önskad information kan inhämtas vid behov.

Boendeförhållanden

Nära två tredjedelar av de studerade hushållen bor i lägenheter som är mindre än 3 rum och kök. Barnfamiljer bor oftare i större och bättre lägenheter än andra hushåll.

Bostadskvalitet

Bostadskvaliteten mäts på två sätt, dels enligt folk- och bostadsräkningens (FoB) normer som enbart bygger på bostadens tekniska ut-

rustningsstandard, dels enligt Gillwicks normer som utgår från såväl bostadens utrustning som dess kondition och underhåll. Enligt FoB är 23 % av de studerade lägenheterna omoderna medan endast 3 % är dåliga eller mycket dåliga enligt de bedömningsgrunder Gillwik utarbetat. Den lägsta bostadsstandarden har enligt denna undersökning hushåll bosatta på Södermalm och på Kungsholmen, den högsta hushållen på Östermalm.

Årshyra

Den genomsnittliga hyran för de aktuella lägenheterna är låg. De billigaste bostäderna finns på Södermalm där nära 40 % har en hyreskostnad under 41 kr/m². På Kungsholmen och Östermalm finns de högsta hyrorna.

Bekostnad av underhåll och utrustning

En stor andel, nära hälften av hushållen, har själva bekostat målning av sina bostäder, medan tapetsering och golvläggning bekostats av en dryg tredjedel resp. fjärdedel av lägenhetsinnehavarna. Hyresgästerna har till stor del själva bekostat och anskaffat kompletterande utrustning som kylskåp, frys, tvättmaskin m.m.

Flyttningsbenägenhet

Drygt en tredjedel av de boende önskar flytta. Flyttningsbenägenheten, som ofta är ett mått på trivseln med bostaden och bostadsområdet, är störst på Kungsholmen och minst på Östermalm.

Sambandet mellan bostadsstandard och hushållens socio-ekonomiska status

Inom det äldre bostadsbeståndet finns en tydlig tendens till skillnader i bostadsförhållanden mellan de olika hushållsgrupperna. I de sämsta lägenheterna återfinns oftare än eljest hushåll med mycket låga inkomster, sociala problem, hög sjuklighet, ensamstående personer eller invandrars-hushåll.

Även i denna studie finns det samband som tyder på att även i innerstaden bor ovannämnda hushåll ofta sämre både ur standard- och storlekssynpunkt än andra hushållstyper. I det bostadsbestånd som

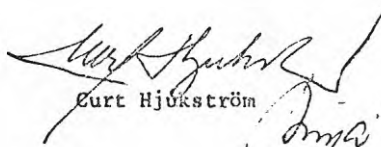
Gillvik betecknat som dåligt eller mycket dåligt består merparten av de boende av hushåll med 3 eller flera av sådana egenskaper. Likaså utgör dessa hushåll en stor andel av hushållen i smålägenheterna.

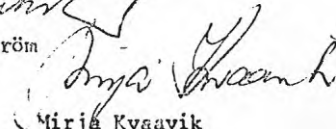
Trygghet

Inte mindre än en tredjedel av de tillfrågade i undersökningen kände sig otrygga när de gick ut om kvällarna. Största andelen otrygga finns i Vasastaden/Norrmalm och på Södermalm, medan Östermalm har den minsta andelen. Stockholm skiljer sig härvid inte från de andra studerade städerna.

Buller

De bullerstörningar som förekommer härrör sig främst från trafiken. Närmare en tredjedel klagar på buller som orsakas av trafiken. Andra störningskällor är grannar och vattenledningsrör.

Curt Hjukström

Mirja Kvaavik

TABELLFÖRTECKNING

- TAB. 1 - 8 Lägenheter i flerfamiljshus byggda före 1921, fördelade efter byggnadsperiod och utrustningskvalitet. Kommunvis.
- TAB. 9 - 16 Lägenheter i flerfamiljshus byggda före 1921, fördelade efter byggnadsperiod och bostadskvalitet. Kommunvis.
- TAB. 17 - 24 Lägenheter i flerfamiljshus byggda före 1921, fördelade efter planerad åtgärd och boendekvalitet. Kommunvis.
- TAB. 25 - 32 Lägenheter i flerfamiljshus byggda före 1921, fördelade efter kategori av fastighetsägare och boendekvalitet. Kommunvis.
- TAB. 33 - 40 Hushåll i flerfamiljshus byggda före 1921, fördelade efter hushållstyp och boendekvalitet. Kommunvis.
- TAB. 41 - 48 Speciella hushållsgrupper, fördelade efter boendekvalitet. Kommunvis.
- TAB. 49 - 56 Hushåll i flerfamiljshus byggda före 1921, fördelade efter disponibel hushållsinkomst och boendekvalitet. Kommunvis.
- TAB. 57 - 64 Jämförelse ifråga om boendekvalitet mellan hushåll som önskar resp. ej önskar flytta. Kommunvis.

TAB. 1. Stockholm. Lägenheter i flerfamiljshus byggda före 1921, fördelade efter byggnadsperiod och utrustningskvalitet.

ABSOLUTA TAL

Utrustningskvalitet enligt F.o.B.	By g g n a d s p e r i o d				Totalt
	-1890	1891- 1900	1901- 1910	1911- 1920	
1	5.716	4.155	6.378	5.755	22.004
2	162	227	784	356	1.529
3	5.202	1.832	9.964	2.776	19.774
4	6.213	1.932	1.524	2.525	12.194
5	121	-	170	-	291
6	243	223	-	-	466
7	-	-	214	-	214
Summa	17.657	8.369	19.034	11.412	56.472

PROCENT

1	32	49	34	51	39
2	1	3	4	3	3
3	30	22	52	24	35
4	35	23	8	22	22
5	1	-	1	-	0
6	1	3	-	-	1
7	-	-	1	-	0
Summa	100	100	100	100	100

TAB. 2. Göteborg. Lägenheter i flerfamiljshus byggda före 1921, fördelade efter byggnadsperiod och utrustningskvalitet.

ABSOLUTA TAL

Utrustningskvalitet enligt F.o.B.	By g g n a d s p e r i o d				Totalt
	-1890	1891- 1900	1901- 1910	1911- 1920	
1	899	1.629	1.888	1.673	6.089
2	66	-	337	392	795
3	202	1.217	1.115	1.458	3.992
4	283	475	737	997	2.492
5	522	307	1.906	1.946	4.681
6	3.541	1.880	2.748	875	9.044
7	47	304	62	-	413
Summa	5.560	5.812	8.793	7.341	27.506

PROCENT

1	16	28	21	23	22
2	1	-	4	5	3
3	4	21	13	20	15
4	5	8	8	14	9
5	9	5	22	26	17
6	64	33	31	12	33
7	1	5	1	-	1
Summa	100	100	100	100	100

TAB. 3. Malmö.

Lägenheter i flerfamiljshus byggda före 1921, fördelade efter byggnadsperiod och utrustningskvalitet.

ABSOLUTA TAL

Utrustningskvalitet enligt F.o.B.	Byggnadsperiod				Totalt
	-1890	1891- 1900	1901- 1910	1911- 1920	
1	272	149	1.495	1.049	2.965
2	-	-	41	59	100
3	174	430	1.158	718	2.480
4	51	623	2.110	474	3.258
5	525	190	543	82	1.340
6	609	592	864	318	2.383
7	-	82	92	-	174
Summa	1.631	2.066	6.303	2.700	12.700

PROCENT

1	17	7	24	39	23
2	-	-	1	2	1
3	11	21	18	27	19
4	3	30	33	17	26
5	32	9	9	3	11
6	37	29	14	12	19
7	-	4	1	-	1
Summa	100	100	100	100	100

TAB. 4. Norrköping. Lägenheter i flerfamiljshus byggda före 1921, fördelade efter byggnadsperiod och utrustningskvalitet.

ABSOLUTA TAL

Utrustningskvalitet enligt F.o.B.	By g g n a d s p e r i o d				Totalt
	-1890	1891- 1900	1901- 1910	1911- 1920	
1	-	219	421	91	731
2	-	-	-	39	39
3	410	49	300	91	930
4	307	473	289	26	1.095
5	117	313	343	39	812
6	43	624	946	-	1.613
7	-	217	-	-	217
Summa	877	1.895	2.379	286	5.437

PROCENT

1	-	11	18	32	13
2	-	-	-	14	1
3	47	3	16	32	17
4	35	25	12	8	20
5	13	17	14	14	15
6	5	33	40	-	30
7	-	11	-	-	4
Summa	100	100	100	100	100

TAB. 5. Helsingborg. Lägenheter i flerfamiljshus byggda före 1921, fördelade efter byggnadsperiod och utrustningskvalitet.

ABSOLUTA TAL

Utrustningskvalitet enligt F.o.B.	By g g n a d s p e r i o d				Totalt
	-1890	1891- 1900	1901- 1910	1911- 1920	
1	136	211	298	74	719
2	-	37	-	-	37
3	68	136	316	318	838
4	31	37	372	50	490
5	-	273	411	227	911
6	229	435	-	153	817
7	31	-	-	-	31
Summa	495	1.129	1.397	822	3.843

PROCENT

1	28	19	21	9	19
2	-	3	-	-	1
3	14	12	23	39	22
4	6	3	27	6	13
5	-	24	29	28	23
6	46	39	-	18	21
7	6	-	-	-	1
Summa	100	100	100	100	100

TAB. 6. Borås.

Lägenheter i flerfamiljshus byggda före 1921, fördelade efter byggnadsperiod och utrustningskvalitet.

ABSOLUTA TAL

Utrustningskvalitet enligt F.O.B.	By g g n a d s p e r i o d				Totalt
	-1890	1891- 1900	1901- 1910	1911- 1920	
1	47	73	132	127	379
2	-	-	34	9	43
3	200	49	152	115	516
4	-	-	-	-	-
5	22	124	191	507	844
6	-	51	37	67	155
7	-	14	19	9	42
Summa	269	311	565	834	1.979

PROCENT

1	18	23	23	15	19
2	-	-	6	1	2
3	74	16	27	14	26
4	-	-	-	-	-
5	8	40	34	61	43
6	-	16	7	8	8
7	-	5	3	1	2
Summa	100	100	100	100	100

TAB. 7. Gävle.

Lägenheter i flerfamiljshus byggda före 1921, fördelade efter byggnadsperiod och utrustningskvalitet.

ABSOLUTA TAL

Utrustningskvalitet enligt F.o.B.	Byggnadsperiod				Totalt
	-1890	1891- 1900	1901- 1910	1911- 1920	
1	87	415	111	168	781
2	-	-	32	36	68
3	193	291	71	73	628
4	-	200	71	38	309
5	122	97	-	64	283
6	92	279	35	106	512
7	24	-	-	36	60
Summa	518	1.282	320	521	2.641

PROCENT

1	17	32	35	32	30
2	-	-	10	7	2
3	37	23	22	14	24
4	-	16	22	7	12
5	23	7	-	12	11
6	18	22	11	21	19
7	5	-	-	7	2
Summa	100	100	100	100	100

TAB. 8. Sundsvall. Lägenheter i flerfamiljshus byggda före 1921, fördelade efter byggnadsperiod och utrustningskvalitet.

ABSOLUTA TAL

Utrustningskvalitet enligt F.o.B.	Byggnadsperiod				Totalt
	-1890	1891- 1900	1901- 1910	1911- 1920	
1	123	414	209	105	851
2	-	-	-	-	-
3	32	187	182	100	501
4	191	118	28	176	513
5	23	96	-	27	146
6	50	-	-	46	96
7	-	-	67	-	67
Summa	419	815	486	454	2.174

PROCENT

1	29	51	43	23	39
2	-	-	-	-	-
3	8	23	37	22	23
4	46	14	6	39	24
5	5	12	-	6	7
6	12	-	-	10	4
7	-	-	14	-	3
Summa	100	100	100	100	100

TAB. 9. Stockholm. Lägenheter i flerfamiljshus byggda före 1921, fördelade efter byggnadsperiod och bostadskvalitet.

ABSOLUTA TAL

Bostadskvalitet	By g g n a d s p e r i o d				Totalt
	-1890	1891- 1900	1901- 1910	1911- 1920	
A	-	291	-	259	550
B	5.768	2.983	9.292	7.447	25.490
C	6.542	4.710	8.923	3.706	23.881
D	1.966	385	380	-	2.731
E	-	-	-	-	-
Summa	14.276	8.369	18.595	11.412	52.652

PROCENT

A	-	3	-	2	1
B	40	36	50	65	49
C	46	56	48	33	45
D	14	5	2	-	5
E	-	-	-	-	-
Summa	100	100	100	100	100

TAB. 10. Göteborg.

Lägenheter i flerfamiljshus byggda före 1921, fördelade efter byggnadsperiod och bostadskvalitet.

ABSOLUTA TAL

Bostadskvalitet	Byggnadsperiod				Totalt
	-1890	1891- 1900	1901- 1910	1911- 1920	
A	124	140	28	-	292
B	936	2.019	2.299	3.690	8.944
C	3.492	3.080	5.358	2.901	14.831
D	881	443	1.032	209	2.565
E	129	86	-	-	215
Summa	5.562	5.768	8.717	6.800	26.847

PROCENT

A	2	2	0	-	1
B	17	35	26	54	33
C	63	53	62	43	55
D	16	8	12	3	10
E	2	2	-	-	1
Summa	100	100	100	100	100

TAB. 11. Malmö.

Lägenheter i flerfamiljshus byggda före 1921, fördelade efter byggnadsperiod och bostadskvalitet.

ABSOLUTA TAL

Bostadskvalitet	By g g n a d s p e r i o d				Totalt
	-1890	1891- 1900	1901- 1910	1911- 1920	
A	-	-	41	-	41
B	400	618	3.054	1.520	5.592
C	960	1.040	2.238	889	5.127
D	119	250	708	137	1.214
E	-	21	30	-	51
Summa	1.479	1.929	6.071	2.546	12.025

PROCENT

A	-	-	1	-	0
B	27	32	50	60	47
C	65	54	37	35	43
D	8	13	12	5	10
E	-	1	0	-	0
Summa	100	100	100	100	100

TAB. 12. Norrköping. Lägenheter i flerfamiljshus byggda före 1921, fördelade efter byggnadsperiod och bostadskvalitet.

ABSOLUTA TAL

Bostadskvalitet	Byggnadsperiod				Totalt
	-1890	1891- 1900	1901- 1910	1911- 1920	
A	-	-	-	26	26
B	128	235	656	117	1.136
C	633	1.276	1.289	143	3.341
D	117	304	434	-	855
E	-	-	-	-	-
Summa	878	1.815	2.379	286	5.358

PROCENT

A	-	-	-	9	1
B	15	13	28	41	21
C	72	70	54	50	62
D	13	17	18	-	16
E	-	-	-	-	-
Summa	100	100	100	100	100

TAB. 13. Helsingborg. Lägenheter i flerfamiljshus byggda före 1921, fördelade efter byggnadsperiod och bostadskvalitet.

ABSOLUTA TAL

Bostadskvalitet	By g g n a d s p e r i o d				Totalt
	-1890	1891- 1900	1901- 1910	1911- 1920	
A	-	-	-	-	-
B	74	469	606	186	1.335
C	192	473	738	567	1.970
D	149	149	25	68	391
E	-	-	-	-	-
Summa	415	1.091	1.369	821	3.696

PROCENT

A	-	-	-	-	-
B	18	43	44	23	36
C	46	43	54	69	53
D	36	14	2	8	11
E	-	-	-	-	-
Summa	100	100	100	100	100

TAB. 14. Borås.

Lägenheter i flerfamiljshus byggda före 1921, fördelade efter byggnadsperiod och bostadskvalitet.

ABSOLUTA TAL

Bostadskvalitet	Byggnadsperiod				Totalt
	-1890	1891- 1900	1901- 1910	1911- 1920	
A	-	-	-	-	-
B	43	61	176	270	550
C	212	214	299	405	1.130
D	14	37	67	76	194
E	-	-	-	-	-
Summa	269	312	542	751	1.874

PROCENT

A	-	-	-	-	-
B	16	19	33	36	29
C	79	69	55	54	60
D	5	12	12	10	11
E	-	-	-	-	-
Summa	100	100	100	100	100

TAB. 15. Gävle.

Lägenheter i flerfamiljshus byggda före 1921, fördelade efter byggnadsperiod och bostadskvalitet.

ABSOLUTA TAL

Bostadskvalitet	Byggnadsperiod				Totalt
	-1890	1891- 1900	1901- 1910	1911- 1920	
A	63	145	-	-	208
B	139	555	135	139	968
C	278	440	156	316	1.190
D	24	63	-	19	106
E	-	-	-	-	-
Summa	504	1.203	291	474	2.472

PROCENT

A	12	12	-	-	9
B	28	46	46	29	39
C	55	37	54	67	48
D	5	5	-	4	4
E	-	-	-	-	-
Summa	100	100	100	100	100

TAB. 16. Sundsvall. Lägenheter i flerfamiljshus byggda före 1921, fördelade efter byggnadsperiod och bostadskvalitet.

ABSOLUTA TAL

Bostadskvalitet	Byggnadsperiod				Totalt
	-1890	1891- 1900	1901- 1910	1911- 1920	
A	-	36	-	-	36
B	183	320	256	118	877
C	171	158	100	299	728
D	27	55	-	36	118
E	-	-	-	-	-
Summa	381	569	356	453	1.759

PROCENT

A	-	6	-	-	2
B	48	56	72	26	50
C	45	28	28	66	41
D	7	10	-	8	7
E	-	-	-	-	-
Summa	100	100	100	100	100

TAB. 17. Stockholm. Lägenheter i flerfamiljshus byggda före 1921, fördelade efter planerad åtgärd och boendekvalitet.

ABSOLUTA TAL

Planerad åtgärd	Utrustningskvalitet enligt F.o.B.							Bostadskvalitet						
	1	2	3	4	5	6	7	Totalt	A	B	C	D	E	Totalt
Rivning	1.262	162	663	3.370	-	223	-	5.650	-	1.206	2.020	338	-	3.564
Upprustning, ombyggnad	1.092	-	632	97	122	97	-	2.040	-	170	1.020	850	-	2.040
Annan åtgärd	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ingen åtgärd	19.650	1.367	18.479	8.757	169	146	214	48.782	550	24.114	20.841	1.543	-	47.048
Summa	22.004	1.529	19.774	12.194	291	466	214	56.472	550	25.490	23.881	2.731	-	52.652

PROCENT

Rivning	22	3	12	59	-	4	-	100	-	34	57	9	-	100
Upprustning, ombyggnad	53	-	31	5	6	5	-	100	-	8	50	42	-	100
Annan åtgärd	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ingen åtgärd	40	3	38	18	0	0	0	100	1	51	45	3	-	100
Summa	39	3	35	22	0	1	0	100	1	49	45	5	-	100

TAB. 18, Göteborg. Lägenheter i flerfamiljshus byggda före 1921, fördelade efter planerad eller planerad åtgärd och boendekvalitet.

ABSOLUTA TAL

Planerad åtgärd	Utrustningskvalitet enligt F.O.B.							Bostadskvalitet						
	1	2	3	4	5	6	7	Totalt	A	B	C	D	E	Totalt
Rivning	553	182	791	530	1.589	5.350	280	9.275	-	1.244	6.927	927	85	9.183
Upprustning, ombyggnad	86	-	-	-	256	-	-	342	-	171	171	-	-	342
Annan åtgärd	67	-	199	-	-	-	-	266	-	266	-	-	-	266
Ingen åtgärd	5.383	613	3.002	1.962	2.836	3.694	133	17.623	292	7.263	7.733	1.638	130	17.056
Summa	6.089	795	3.992	2.492	4.681	9.044	413	27.506	292	8.944	14.831	2.565	215	26.847

PROCENT

Rivning	6	2	8	6	17	58	3	100	-	14	75	10	1	100
Upprustning, ombyggnad	25	-	-	-	75	-	-	100	-	50	50	-	-	100
Annan åtgärd	25	-	75	-	-	-	-	100	-	100	-	-	-	100
Ingen åtgärd	31	3	17	11	16	21	1	100	2	42	45	10	1	100
Summa	22	3	15	9	17	33	1	100	1	33	55	10	1	100

TAB. 19. Malnö. Lägenheter i flerfamiljshus byggda före 1921, fördelade efter planerad åtgärd och boendekvalitet.

ABSOLUTA TAL

Planerad åtgärd	Utrustningskvalitet enligt F.o.B.							Bostadskvalitet						
	1	2	3	4	5	6	7	Totalt	A	B	C	D	E	Totalt
Rivning	342	-	267	796	462	1.234	-	3.101	-	774	1.747	333	-	2.954
Upprustning, om- byggnad	177	59	106	186	89	67	34	718	-	314	340	62	-	716
Annan åtgärd	42	-	34	-	82	-	34	192	-	75	75	41	-	191
Ingen åtgärd	2.404	41	2.073	2.276	707	1.082	106	8.689	41	4.429	2.965	778	51	8.264
Summa	2.965	100	2.430	3.258	1.340	2.383	174	12.700	41	5.592	5.127	1.214	51	12.025

PROCENT

Rivning	11	-	8	26	15	40	-	100	-	27	61	12	-	100
Upprustning, om- byggnad	25	8	15	26	12	9	5	100	-	44	47	9	-	100
Annan åtgärd	22	-	18	-	42	-	18	100	-	39	39	22	-	100
Ingen åtgärd	28	1	24	26	8	12	1	100	0	54	36	9	1	100
Summa	23	1	19	26	11	19	1	100	0	47	43	10	0	100

IAB. 20. Norrköping. Lägenheter i flerfamiljshus byggda före 1921, fördelade efter planerad åtgärd och boendekvalitet.

ABSOLUTA TAL

Planerad åtgärd	Utrustningskvalitet enligt F.o.B.							Bostadskvalitet						
	1	2	3	4	5	6	7	Totalt	A	B	C	D	E	Totalt
Rivning	39	39	432	393	267	994	139	2.303	-	217	1.680	375	-	2.272
Upprustning, ombyggnad	-	-	-	-	-	195	-	195	-	-	146	49	-	195
Annan åtgärd	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ingen åtgärd	692	-	498	702	545	424	78	2.939	26	919	1.515	431	-	2.891
Summa	731	39	930	1.095	812	1.613	217	5.437	26	1.136	3.341	855	-	5.358

PROCENT

Rivning	2	2	19	17	11	43	6	100	-	10	74	16	-	100
Upprustning, ombyggnad	-	-	-	-	-	100	-	100	-	-	75	25	-	100
Annan åtgärd	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ingen åtgärd	24	-	17	24	18	14	3	100	1	32	52	15	-	100
Summa	13	1	17	20	15	30	4	100	1	21	62	16	-	100

TAB. 21. Helsingborg. Lägenheter i flerfamiljshus byggda före 1921, fördelade efter planerad åtgärd och boendekvalitet.

ABSOLUTA TAL

Planerad åtgärd	Utrustningskvalitet enligt F.o.B.							Bostadskvalitet						
	1	2	3	4	5	6	7	Totalt	A	B	C	D	E	Totalt
Rivning	37	-	29	211	165	335	-	777	-	159	469	93	-	721
Upprustning, ombyggnad	62	-	112	-	25	66	-	265	-	145	95	25	-	265
Annan åtgärd	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ingen åtgärd	620	37	697	279	721	416	31	2.801	-	1.031	1.406	273	-	2.710
Summa	719	37	838	490	911	817	31	3.843	-	1.335	1.970	391	-	3.696
PROCENT														
Rivning	5	-	4	27	21	43	-	100	-	22	65	13	-	100
Upprustning, ombyggnad	23	-	42	-	10	25	-	100	-	55	36	9	-	100
Annan åtgärd	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ingen åtgärd	22	1	25	10	26	15	1	100	-	38	52	10	-	100
Summa	19	1	22	13	23	21	1	100	-	36	53	11	-	100

TAB. 22. Borås. Lägenheter i flerfamiljshus byggda före 1921, fördelade efter planerad åtgärd och boendekvalitet.

ABSOLUTA TAL

Planerad åtgärd	Utrustningskvalitet enligt F.o.B.							Bostadskvalitet						
	1	2	3	4	5	6	7	Totalt	A	B	C	D	E	Totalt
Rivning	43	-	100	-	257	55	18	473	-	105	309	39	-	453
Upprustning, ombyggnad	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Annan åtgärd	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ingen åtgärd	336	43	416	-	587	100	24	1.506	-	445	821	155	-	1.421
Summa	379	43	516	-	844	155	42	1.979	-	550	1.130	194	-	1.874

PROCENT

Rivning	9	-	21	-	54	12	4	100	-	23	68	9	-	100
Upprustning, ombyggnad	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Annan åtgärd	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ingen åtgärd	22	3	28	-	39	7	1	100	-	31	58	11	-	100
Summa	19	2	26	-	43	8	2	100	-	29	60	11	-	100

TAB. 23. Gävle. Lägenheter i flerfamiljshus byggda före 1921, fördelade efter planerad åtgärd och bostadskvalitet.

ABSOLUTA TAL

Planerad åtgärd	Utrustningskvalitet enligt F.o.B.							Bostadskvalitet						
	1	2	3	4	5	6	7	Totalt	A	B	C	D	E	Totalt
Rivning	382	-	397	225	254	364	36	1.676	193	511	752	82	-	1.538
Upprustning, ombyggnad	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Annan åtgärd	-	-	39	-	-	-	-	39	-	-	39	-	-	39
Ingen åtgärd	399	68	192	84	29	128	24	924	15	457	399	24	-	895
Summa	781	68	628	309	283	512	60	2.641	208	968	1.190	106	-	2.472

PROCENT

Rivning	23	-	24	13	15	23	2	100	13	33	49	5	-	100
Upprustning, ombyggnad	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Annan åtgärd	-	-	100	-	-	-	-	100	-	-	100	-	-	100
Ingen åtgärd	43	7	21	9	3	14	3	100	2	51	44	3	-	100
Summa	29	3	24	12	11	19	2	100	9	39	48	4	-	100

TAB. 24. Sundsvall. Lägenheter i flerfamiljshus byggda före 1921, fördelade efter planerad åtgärd och boendekvalitet.

ABSOLUTA TAL

Planerad åtgärd	Utrustningskvalitet enligt F.o.B.							Bostadskvalitet						
	1	2	3	4	5	6	7	Totalt	A	B	C	D	E	Totalt
Rivning	-	-	-	137	-	46	67	250	-	24	140	18	-	182
Upprustning, ombyggnad	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Annan åtgärd	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ingen åtgärd	651	-	501	376	146	50	-	1,924	36	853	588	100	-	1,577
Summa	851	-	501	513	146	96	67	2,174	36	877	728	118	-	1,759
PROCENT														
Rivning	-	-	-	55	-	18	27	100	2	50	41	7	-	100
Upprustning, ombyggnad	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Annan åtgärd	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ingen åtgärd	44	-	26	19	8	3	-	100	2	54	37	7	-	100
Summa	39	-	23	24	7	4	3	100	2	50	41	7	-	100

TAB. 25. Stockholm. Lägenheter i flerfamiljshus byggda före 1921, fördelade efter kategori av fastighetsägare och boendekvalitet.

ABSOLUTA TAL

Ägarekategori	Utrustningskvalitet enligt F.o.B.							Bostadskvalitet						
	1	2	3	4	5	6	7	Totalt	A	B	C	D	E	Totalt
Stat, kommun, landsting	1.351	-	2.375	1.261	-	-	-	4.987	-	1.383	1.614	744	-	3.741
Allmännyttigt bostadsföretag	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Enskild person	9.053	1.055	5.096	6.370	121	466	-	22.161	291	9.373	9.260	1.623	-	20.547
Bostadsförening	4.517	474	4.430	2.767	-	-	-	12.188	-	6.499	5.312	194	-	12.005
Övriga (bolag m.fl.)	7.083	-	7.873	1.796	170	-	214	17.136	259	8.235	7.695	170	-	16.359
Summa	22.004	1.529	19.774	12.194	291	466	214	56.472	550	25.490	23.881	2.731	-	52.652

PROCENT

Stat, kommun, landsting	27	-	48	25	-	-	-	100	-	37	43	20	-	100
Allmännyttigt bostadsföretag	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Enskild person	41	5	23	29	0	2	-	100	1	46	45	8	-	100
Bostadsförening	37	4	36	23	-	-	-	100	-	54	44	2	-	100
Övriga (bolag m.fl.)	41	-	46	11	1	-	1	100	2	50	47	1	-	100
Summa	39	3	35	22	0	1	0	100	1	49	45	5	-	100

TAB. 26. Göteborg.

Lägenheter i flerfamiljshus byggda före 1921, fördelade efter kategori av fastighetsägare och boendekvalitet.

ABSOLUTA TAL

Ägarkategori	Utrustningskvalitet enligt F.o.B.							Bostadskvalitet						
	1	2	3	4	5	6	7	Totalt	A	B	C	D	E	Totalt
Stat, kommun, landsting	427	-	491	316	1.247	3.932	233	6.646	-	687	4.739	1.135	85	6.646
Allmännyttigt bostadsföretag	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Enskild person	3.038	588	2.705	1.583	2.617	1.332	47	12.510	153	4.804	6.320	693	-	11.970
Bostadsförening	-	-	190	161	570	161	-	1.082	-	389	693	-	-	1.082
Övriga (bolag m.fl.)	2.624	207	606	432	247	3.019	133	7.268	139	3.064	3.079	737	130	7.149
Summa	6.089	795	3.992	2.492	4.681	9.044	413	27.506	292	8.944	14.831	2.565	215	26.847

PROCENT

Stat, kommun, landsting	6	-	7	5	19	59	4	100	-	11	71	17	1	100
Allmännyttigt bostadsföretag	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Enskild person	24	5	22	13	21	15	0	100	1	40	53	6	-	100
Bostadsförening	-	-	17	15	53	15	-	100	-	36	64	-	-	100
Övriga (bolag m.fl.)	36	3	8	6	3	42	2	100	2	43	43	10	2	100
Summa	22	3	15	9	17	33	1	100	1	33	55	10	1	100

TAB. 27. Malmö.

Lägenheter i flerfamiljshus byggda före 1921, fördelade efter kategori av fastighetsägare och boendekvalitet.

ABSOLUTA TAL

Ägarekategori	Utrustningskvalitet enligt F.o.B.							Bostadskvalitet						
	1	2	3	4	5	6	7	Totalt	A	B	C	D	E	Totalt
Stat, kommun, landsting	231	-	335	226	380	92	34	1.298	41	471	662	-	31	1.205
Allmännyttigt bostadsföretag	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Enskild person	1.858	41	1.451	2.103	595	1.472	107	7.627	-	3.062	3.298	809	20	7.189
Bostadsförening	314	-	419	-	209	-	-	942	-	942	-	-	-	942
Övriga (bolag m.fl.)	562	59	275	929	156	819	33	2.853	-	1.117	1.167	405	-	2.689
Summa	2.965	100	2.480	3.258	1.340	2.383	174	12.700	41	5.592	5.127	1.214	51	12.025

PROCENT

Stat, kommun, landsting	18	-	26	17	29	7	3	100	3	39	55	-	3	100
Allmännyttigt bostadsföretag	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Enskild person	24	1	19	28	8	19	1	100	-	43	46	11	0	100
Bostadsförening	33	-	45	-	22	-	-	100	-	100	-	-	-	100
Övriga (bolag m.fl.)	20	2	10	33	5	29	1	100	-	42	43	15	-	100
Summa	23	1	19	26	11	19	1	100	0	47	43	10	0	100

TAB. 29. Norrköping. Lägenheter i flerfamiljshus byggda före 1921, fördelade efter kategori av fastighetsägare och boendekvalitet.

ABSOLUTA TAL

Ägarkategori	Utrustningskvalitet enligt F.o.B.							Bostadskvalitet						
	1	2	3	4	5	6	7	Totalt	A	B	C	D	E	Totalt
Stat, kommun, landsting	-	-	182	366	150	317	26	1.041	-	98	751	192	-	1.041
Allmännyttigt bostadsföretag	-	-	55	55	-	164	-	274	-	-	165	109	-	274
Enskild person	542	39	281	257	363	399	52	1.933	26	555	1.075	198	-	1.854
Bostadsförening	-	-	-	-	78	-	-	78	-	-	78	-	-	78
Övriga (bolag m.fl.)	189	-	412	417	221	733	139	2.111	-	483	1.272	356	-	2.111
Summa	731	39	930	1.095	812	1.613	217	5.437	26	1.136	3.341	855	-	5.358

PROCENT

Stat, kommun, landsting	-	-	18	35	14	30	3	100	-	9	72	19	-	100
Allmännyttigt bostadsföretag	-	-	20	20	-	60	-	100	-	-	60	40	-	100
Enskild person	28	2	14	13	19	21	3	100	1	30	58	11	-	100
Bostadsförening	-	-	-	-	100	-	-	100	-	-	100	-	-	100
Övriga (bolag m.fl.)	9	-	20	20	10	35	6	100	-	23	60	17	-	100
Summa	13	1	17	20	15	30	4	100	1	21	62	16	-	100

TAB. 29. Helsingborg. Lägenheter i flerfamiljshus byggda före 1921, fördelade efter kategori av fastighetsägare och boendekvalitet.

Ågarekategori	Utrustningskvalitet enligt F.o.B.							Bostadskvalitet						
	1	2	3	4	5	6	7	Totalt	A	B	C	D	E	Totalt
Stat, kommun, landssting	-	-	-	260	50	68	-	398	-	112	265	-	-	397
Allmännyttigt bostadsföretag	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Enskild person	601	37	770	162	803	500	31	2.904	-	1.087	1.379	391	-	2.857
Bostadsförening	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Övriga (bolag m.fl.)	118	-	68	68	58	229	-	541	-	136	306	-	-	442
Summa	719	37	838	490	911	817	31	3.843	-	1.335	1.970	391	-	3.696
PROCENT														
Stat, kommun, landssting	-	-	-	65	13	22	-	100	-	28	72	-	-	100
Allmännyttigt bostadsföretag	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Enskild person	21	1	26	6	28	17	1	100	-	38	48	14	-	100
Bostadsförening	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Övriga (bolag m.fl.)	22	-	13	13	10	42	-	100	-	31	69	-	-	100
Summa	19	1	22	13	23	21	1	100	-	36	53	11	-	100

TAB. 30. Borås.

Lägenheter i flerfamiljshus byggda före 1921, fördelade efter kategori av fastighetsägare och boendekvalitet.

ABSOLUTA TAL

Ägarekategori	Utrustningskvalitet enligt F.o.B.							Bostadskvalitet						
	1	2	3	4	5	6	7	Totalt	A	B	C	D	E	Totalt
Stat, kommun, landsting	20	-	112	-	311	67	-	510	-	148	344	18	-	510
Allmännyttigt bostadsföretag	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Enskild person	298	43	318	-	512	88	42	1.301	-	307	713	176	-	1.196
Bostadsförening	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Övriga (bolag m.fl.)	61	-	86	-	21	-	-	168	-	95	73	-	-	168
Summa	379	43	516	-	844	155	42	1.979	-	550	1.130	194	-	1.874

PROCENT

Stat, kommun, landsting	4	-	22	-	61	13	-	100	-	29	67	4	-	100
Allmännyttigt bostadsföretag	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Enskild person	23	3	25	-	39	7	3	100	-	26	59	15	-	100
Bostadsförening	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Övriga (bolag m.fl.)	36	-	51	-	13	-	-	100	-	57	43	-	-	100
Summa	19	2	26	-	43	8	2	100	-	29	60	11	-	100

TAB. 31. Gävle.

Lägenheter i flerfamiljshus byggda före 1921, fördelade efter kategori av fastighetsägare och boendekvalitet.

ABSOLUTA TAL

Ägarekategori	Utrustningskvalitet enligt F.o.B.							Bostadskvalitet				Totalt		
	1	2	3	4	5	6	7	Totalt	A	B	C		D	E
Stat, kommun, landsting	-	-	92	71	45	285	-	493	29	119	253	-	-	401
Allmännyttigt bostadsföretag	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Enskild person	433	33	365	45	141	172	25	1.214	63	443	544	87	-	1.137
Bostadsförening	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Övriga (bolag m.fl.)	348	35	171	193	97	55	35	934	116	406	353	19	-	934
Summa	781	68	628	309	283	512	60	2.641	208	968	1.190	106	-	2.472
PROCENT														
Stat, kommun, landsting	-	-	19	14	9	58	-	100	7	30	63	-	-	100
Allmännyttigt bostadsföretag	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Enskild person	36	3	30	4	11	14	2	100	5	39	48	8	-	100
Bostadsförening	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Övriga (bolag m.fl.)	37	4	18	21	10	6	4	100	12	44	42	2	-	100
Summa	29	3	24	12	11	19	2	100	9	39	48	4	-	100

TAB. 32. Sundsvall.

Lägenheter i flerfamiljshus byggda före 1921, fördelade efter kategori av fastighetsägare och boendekvalitet.

ABSOLUTA TAL

Ägarekategori	Utrustningskvalitet enligt F.o.B.							Bostadskvalitet						
	1	2	3	4	5	6	7	Totalt	A	B	C	D	E	Totalt
Stat, kommun, landsting	-	-	36	149	-	46	67	298	-	-	194	36	-	230
Allmännyttigt bostadsföretag	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Enskild person	360	-	288	246	119	50	-	1.063	-	408	444	68	-	920
Bostadsförening	18	-	91	-	27	-	-	136	-	60	76	-	-	136
Övriga (bolag m.fl.)	473	-	86	118	-	-	-	677	36	409	14	14	-	473
Summa	851	-	501	513	146	96	67	2.174	36	877	726	118	-	1.759

PROCENT

Stat, kommun, landsting	-	-	12	50	-	15	23	100	-	-	84	16	-	100
Allmännyttigt bostadsföretag	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Enskild person	34	-	27	23	11	5	-	100	-	44	48	8	-	100
Bostadsförening	13	-	67	-	20	-	-	100	-	44	56	-	-	100
Övriga (bolag m.fl.)	70	-	13	17	-	-	-	100	8	86	3	3	-	100
Summa	39	-	23	24	7	4	3	100	2	50	41	7	-	100

Tab. 33. Stockholm. Hushåll i flerfamiljshus byggda före 1921, fördelade efter hushållstyp och boendekvalitet.

ABSOLUTA TAL

Hushållstyp	Samtliga hushåll	Utrustningskvalitet enligt F.o.B.							Bostadskvalitet				Miljöskvalitet				
		1	2	3	4	5	6	7	A	B	C	D	E	A	B	C	D
<u>Vuxenhushåll</u>	31.809	11.230	1.316	11.764	6.941	121	223	214	259	12.677	14.103	2.157	-	27.020	3.322	73	83
ensamstående	20.231	5.511	961	8.565	4.850	121	223	-	-	6.354	9.998	1.914	-	16.730	2.263	73	-
därav kvinnor	11.723	4.319	722	4.239	2.443	-	-	-	-	5.187	5.470	97	-	9.106	1.914	73	-
samboende	11.578	5.719	355	3.199	2.091	-	-	214	259	6.323	4.105	243	-	10.290	1.059	-	83
<u>Barnhushåll</u>	8.125	4.638	-	959	2.528	-	-	-	-	5.472	2.274	-	-	7.171	954	-	-
ensamstående	2.262	1.068	-	566	628	-	-	-	-	1.695	348	-	-	1.914	348	-	-
därav kvinnor	1.298	777	-	218	303	-	-	-	-	1.080	-	-	-	1.298	-	-	-
samboende	5.863	3.570	-	393	1.900	-	-	-	-	3.777	1.926	-	-	5.257	606	-	-
<u>Pensionärshushåll</u>	15.806	6.136	213	6.675	2.466	170	146	-	291	7.340	7.503	283	-	10.820	3.951	-	-
ensamstående	10.244	3.090	213	5.196	1.575	170	-	-	-	4.248	5.325	283	-	6.522	2.687	-	-
därav kvinnor	8.714	2.519	213	4.989	993	-	-	-	-	3.633	4.840	113	-	5.252	2.687	-	-
samboende	5.562	3.046	-	1.479	891	-	146	-	291	3.092	2.178	-	-	4.298	1.264	-	-
<u>Samtliga hushåll</u>	56.472	22.004	1.529	19.774	12.194	291	466	214	550	25.490	23.881	2.731	-	45.562	8.228	73	83
ensamstående	33.469	9.670	1.173	14.703	7.312	291	320	-	-	12.298	15.671	2.488	-	25.717	5.298	73	-
därav kvinnor	22.029	7.615	936	9.642	3.739	-	97	-	-	9.900	10.310	502	-	15.948	4.601	73	-
samboende	23.003	12.334	356	5.071	4.882	-	146	214	550	13.192	8.210	243	-	19.845	2.930	-	83

forts.
TAB. 33. Stockholm. Hushåll i flerfamiljshus byggda före 1921, fördelade efter hushållstyp och boendekvalitet.

PROCENT

Hushållstyp	Samtliga hushåll	Utrustningskvalitet enligt F.o.B.							Bostadskvalitet			Miljökvalitet					
		1	2	3	4	5	6	7	A	B	C	D	E	A	B	C	D
<u>Vuxenhushåll</u>	100	35	4	37	22	0	1	1	1	44	48	7	-	89	11	0	0
ensamstående	100	27	5	42	24	1	1	-	-	35	55	10	-	88	12	0	-
därav kvinnor	100	37	6	36	21	-	-	-	-	48	51	1	-	82	17	1	-
samboende	100	49	3	28	18	-	2	2	2	58	38	2	-	90	9	-	1
<u>Barnhushåll</u>	100	57	-	12	31	-	-	-	-	71	29	-	-	88	12	-	-
ensamstående	100	47	-	25	28	-	-	-	-	83	17	-	-	85	15	-	-
därav kvinnor	100	60	-	17	23	-	-	-	-	100	-	-	-	100	-	-	-
samboende	100	61	-	7	32	-	-	-	-	66	34	-	-	90	10	-	-
<u>Pensionärshushåll</u>	100	39	1	42	16	1	1	-	2	47	49	2	-	73	27	-	-
ensamstående	100	30	2	51	15	2	-	-	-	43	54	3	-	71	29	-	-
därav kvinnor	100	29	3	57	11	-	-	-	-	42	57	1	-	66	34	-	-
samboende	100	55	-	26	16	-	3	-	5	56	39	-	-	77	23	-	-
<u>Samtliga hushåll</u>	100	39	3	35	22	0	1	0	1	49	45	5	-	85	15	0	0
ensamstående	100	29	3	44	22	1	1	-	-	40	52	8	-	83	17	0	-
därav kvinnor	100	35	4	44	17	-	0	-	-	48	50	2	-	78	22	0	-
samboende	100	54	1	22	21	-	1	1	3	59	37	1	-	87	13	-	0

TAB. 34. Göteborg. Hushåll i flerfamiljshus byggda före 1921, fördelade efter hushållstyp och boendekvalitet.

ABSOLUTA TAL

Hushållstyp	Utrustningskvalitet enligt F.o.B.							Bostadskvalitet					Miljökvalitet			
	1	2	3	4	5	6	7	A	B	C	D	E	A	B	C	D
<u>Vuxenhushåll</u>	15.750	2.737	174	2.346	1.187	2.477	6.555	274	98	3.546	9.555	1.900	215	5.601	9.145	916
ensamstående	10.933	1.026	174	1.780	813	2.113	4.797	230	28	1.730	7.183	1.447	215	3.628	6.464	753
därav kvinnor	3.538	646	174	787	179	953	799	-	28	898	2.096	231	-	1.217	2.179	142
samboende	4.817	1.711	-	566	374	364	1.758	44	70	1.816	2.372	453	-	1.973	2.681	163
<u>Barnhushåll</u>	3.339	1.026	71	175	550	246	1.176	95	193	1.244	1.658	204	-	1.282	1.936	119
ensamstående	393	62	-	-	98	-	233	-	-	62	331	-	-	-	393	-
därav kvinnor	393	62	-	-	98	-	233	-	-	62	331	-	-	-	393	-
samboende	2.946	964	71	175	452	246	943	95	193	1.182	1.327	204	-	1.282	1.543	119
<u>Pensionärshushåll</u>	8.418	2.326	550	1.471	755	1.958	1.314	44	-	4.154	3.618	461	-	2.934	5.234	73
ensamstående	5.643	1.516	354	751	551	1.501	926	44	-	2.622	2.376	461	-	1.627	3.943	73
därav kvinnor	4.350	1.383	354	406	444	1.221	498	44	-	2.315	1.662	190	-	1.082	3.198	70
samboende	2.775	810	196	720	204	457	388	-	-	1.532	1.242	-	-	1.307	1.291	-
<u>Samtliga hushåll</u>	27.506	6.089	795	3.992	2.492	4.681	9.044	413	292	8.944	14.831	2.565	215	9.817	16.317	1.108
ensamstående	16.968	2.604	528	2.531	1.462	3.614	5.955	274	28	4.414	9.890	1.908	215	5.254	10.802	826
därav kvinnor	8.283	2.091	528	1.194	722	2.174	1.530	44	28	3.275	4.089	421	-	2.299	5.770	214
samboende	10.538	3.485	267	1.461	1.030	1.067	3.089	139	264	4.530	4.941	657	-	4.563	5.515	282

forts.
 TAB. 34. Göteborg. Hushåll i flerfamiljshus byggda före 1921, fördelade efter hushållstyp och boendekvalitet.

PROCENT

Hushållstyp	Samtliga hushåll	Utrustningskvalitet enligt F.o.B.							Bostadskvalitet				Miljöskvalitet				
		1	2	3	4	5	6	7	A	B	C	D	E	A	B	C	D
<u>Vuxenhushåll</u>	100	17	1	15	7	16	42	2	1	23	62	13	1	36	58	6	-
ensamstående	100	9	2	16	8	19	44	2	0	16	68	14	2	33	60	7	-
därav kvinnor	100	18	5	22	5	27	23	-	1	28	64	7	-	34	62	4	-
samboende	100	35	-	12	8	8	36	1	1	39	50	10	-	41	56	3	-
<u>Barnhushåll</u>	100	31	2	5	17	7	35	3	6	38	50	6	-	38	58	4	-
ensamstående	100	16	-	-	25	-	59	-	-	16	84	-	-	-	100	-	-
därav kvinnor	100	16	-	-	25	-	59	-	-	16	84	-	-	-	100	-	-
samboende	100	33	3	6	15	8	32	3	6	41	46	7	-	44	52	4	-
<u>Pensionärshushåll</u>	100	28	7	17	9	23	16	0	-	50	44	6	-	36	63	1	-
ensamstående	100	27	6	13	10	27	16	1	-	48	44	8	-	29	70	1	-
därav kvinnor	100	32	8	9	10	28	12	1	-	55	40	5	-	25	73	2	-
samboende	100	29	7	26	7	17	14	-	-	35	45	-	-	50	50	-	-
<u>Samtliga hushåll</u>	100	22	3	15	9	17	33	1	1	33	55	10	1	36	60	4	-
ensamstående	100	15	3	15	9	21	35	2	0	27	60	12	1	31	64	5	-
därav kvinnor	100	25	6	14	9	26	19	1	0	42	52	6	-	28	70	2	-
samboende	100	33	3	14	10	10	29	1	2	44	48	6	-	44	53	3	-

TAB. 35. Malmö. Hushåll i flerfamiljshus byggda före 1921, fördelade efter hushållstyp och boendekvalitet.

ABSOLUTA TAL

Hushållstyp	Utrustningskvalitet enligt F.o.B.							Bostadskvalitet			Miljökvalitet						
	1	2	3	4	5	6	7	A	B	C	D	E	A	B	C	D	
<u>Vuxenhushåll</u>	6.878	1.278	-	1.419	1.785	784	1.508	104	-	2.544	3.401	786	20	4.179	2.626	-	31
ensamstående	4.496	735	-	815	1.063	678	1.135	70	-	1.127	2.447	699	20	2.658	1.766	-	31
därav kvinnor	1.576	311	-	388	215	219	443	-	-	554	965	36	-	982	562	-	31
samboende	2.382	543	-	604	722	106	373	34	-	1.217	954	87	-	1.521	860	-	-
<u>Barnhushåll</u>	2.217	520	-	322	958	65	325	27	-	1.037	935	215	-	1.370	846	-	-
ensamstående	257	36	-	62	94	65	-	-	-	62	195	-	-	87	169	-	-
därav kvinnor	195	36	-	-	94	65	-	-	-	-	195	-	-	87	108	-	-
samboende	1.960	484	-	260	864	-	325	27	-	975	740	215	-	1.283	677	-	-
<u>Pensionärshushåll</u>	3.242	922	100	682	515	491	489	43	41	2.055	734	151	31	1.998	1.105	-	-
ensamstående	2.292	555	100	617	327	356	337	-	41	1.303	652	96	31	1.251	902	-	-
därav kvinnor	1.630	555	100	560	85	166	164	-	41	1.226	305	57	-	1.089	540	-	-
samboende	950	367	-	65	188	135	152	43	-	752	82	55	-	747	203	-	-
<u>Samtliga hushåll</u>	12.700	2.965	100	2.480	3.258	1.340	2.383	174	41	5.592	5.127	1.214	51	7.630	4.674	-	31
ensamstående	7.324	1.487	100	1.551	1.484	1.099	1.534	69	41	2.596	3.351	856	51	3.996	2.932	-	31
därav kvinnor	3.563	1.064	100	948	394	450	607	-	41	1.885	1.523	92	-	2.159	1.267	-	31
samboende	5.376	1.478	-	929	1.774	241	849	105	-	2.396	1.776	358	-	3.634	1.742	-	-

forts.
TAB. 35. Malmö. Hushåll i flerfamiljshus byggda före 1921, fördelade efter hushållstyp och boendekvalitet.

PROCENT

Hushållstyp	Samtliga hushåll	Utrustningskvalitet enligt F.O.B.							Bostadskvalitet			Miljöskvalitet					
		1	2	3	4	5	6	7	A	B	C	D	E	A	B	C	D
<u>Vuxenhushåll</u>	100	19	-	21	26	11	22	1	-	36	52	12	0	61	38	-	1
ensamstående	100	16	-	18	24	15	25	2	-	26	57	16	1	60	39	-	1
därav kvinnor	100	20	-	24	14	14	28	-	-	36	62	2	-	62	36	-	2
samboende	100	23	-	25	30	5	16	1	-	54	42	4	-	64	36	-	-
<u>Barnhushåll</u>	100	23	-	15	43	3	15	1	-	47	43	10	-	62	38	-	-
ensamstående	100	14	-	24	37	25	-	-	-	24	76	-	-	34	66	-	-
därav kvinnor	100	19	-	-	48	33	-	-	-	-	100	-	-	45	55	-	-
samboende	100	25	-	13	44	-	17	1	-	51	38	11	-	65	35	-	-
<u>Pensionärshushåll</u>	100	29	3	21	16	15	15	1	1	68	25	5	1	64	36	-	-
ensamstående	100	24	4	27	14	16	15	-	2	61	31	5	1	58	42	-	-
därav kvinnor	100	34	6	35	5	10	10	-	3	75	19	3	-	67	33	-	-
samboende	100	39	-	7	20	14	16	4	-	85	9	6	-	79	21	-	-
<u>Samtliga hushåll</u>	100	23	1	19	26	11	19	1	0	47	43	10	0	62	38	-	0
ensamstående	100	20	2	21	20	15	21	1	0	38	49	12	1	57	42	-	1
därav kvinnor	100	30	3	26	11	13	17	-	1	53	43	3	-	62	37	-	1
samboende	100	28	-	17	33	4	16	2	-	58	35	7	-	68	32	-	-

TAB. 36. Norrköping. Hushåll i flerfamiljshus byggda före 1921, fördelade efter hushållstyp och boendekvalitet.

ABSOLUTA TAL

Hushållstyp	Samtliga hushåll	Utrustningskvalitet enligt F.o.B.							Bostadskvalitet				Miljöskvalitet				
		1	2	3	4	5	6	7	A	B	C	D	E	A	B	C	D
<u>Vuxenhushåll</u>	3.101	293	39	577	402	614	1.011	165	26	477	2.079	441	-	2.414	573	85	-
ensamstående	2.314	117	39	431	154	510	898	165	-	210	1.633	441	-	1.885	380	20	-
därav kvinnor	756	52	39	320	43	46	187	69	-	61	695	-	-	658	98	-	-
samboende	787	176	-	146	248	104	113	-	26	267	446	-	-	529	193	65	-
<u>Barnhushåll</u>	1.313	288	-	252	469	72	232	-	-	581	693	39	-	1.001	266	45	-
ensamstående	330	48	-	156	87	39	-	-	-	165	126	39	-	243	87	-	-
därav kvinnor	213	48	-	78	87	-	-	-	-	165	48	-	-	126	87	-	-
samboende	983	240	-	96	382	33	232	-	-	416	567	-	-	758	179	45	-
<u>Pensionärshushåll</u>	1.023	150	-	101	224	126	370	52	-	78	569	375	-	841	155	26	-
ensamstående	877	111	-	101	117	126	370	52	-	39	463	375	-	754	97	26	-
därav kvinnor	380	85	-	46	52	-	197	-	-	39	247	94	-	331	49	-	-
samboende	146	39	-	-	107	-	-	-	-	39	106	-	-	87	58	-	-
<u>Samtliga hushåll</u>	5.437	731	39	930	1.095	812	1.613	217	26	1.136	3.341	855	-	4.256	994	156	-
ensamstående	3.521	276	39	688	358	675	1.268	217	-	414	2.222	855	-	2.882	564	46	-
därav kvinnor	1.349	185	39	444	182	46	384	69	-	265	990	94	-	1.115	234	-	-
samboende	1.916	455	-	242	737	137	345	-	26	722	1.119	-	-	1.374	430	110	-

forts.
TAB. 36. Norrköping. Hushåll i flerfamiljshus byggda före 1921, fördelade efter hushållstyp och boendekvalitet.

PROCENT

Hushållstyp	Samtliga hushåll	Utrustningskvalitet enligt F.o.B.							Bostadskvalitet				Miljökvalitet				
		1	2	3	4	5	6	7	A	B	C	D	E	A	B	C	D
<u>Vuxenhushåll</u>	100	9	1	19	13	20	33	5	1	16	69	14	-	78	19	3	-
ensamstående	100	5	2	18	7	22	39	7	-	9	72	19	-	82	17	1	-
därav kvinnor	100	7	5	42	6	6	25	9	-	8	92	-	-	87	13	-	-
samboende	100	22	-	19	32	13	14	-	4	36	60	-	-	67	25	8	-
<u>Barnhushåll</u>	100	22	-	19	36	5	18	-	-	44	53	3	-	76	20	4	-
ensamstående	100	15	-	47	26	12	-	-	-	50	38	12	-	74	26	-	-
därav kvinnor	100	22	-	37	41	-	-	-	-	77	23	-	-	59	41	-	-
samboende	100	24	-	10	39	3	24	-	-	42	58	-	-	77	18	5	-
<u>Pensionärshushåll</u>	100	15	-	10	22	12	36	5	-	7	56	37	-	82	15	3	-
ensamstående	100	13	-	12	13	14	42	6	-	4	53	43	-	86	11	3	-
därav kvinnor	100	22	-	12	14	-	52	-	-	10	65	25	-	87	13	-	-
samboende	100	27	-	-	73	-	-	-	-	27	73	-	-	60	40	-	-
<u>Samtliga hushåll</u>	100	13	1	17	20	15	30	4	1	21	62	16	-	79	18	3	-
ensamstående	100	8	1	20	10	19	36	6	-	12	64	24	-	83	16	1	-
därav kvinnor	100	14	3	33	14	3	28	5	-	20	73	7	-	83	17	-	-
samboende	100	24	-	13	38	7	18	-	1	39	60	-	-	72	22	6	-

TAB. 37. Helsingborg. Hushåll i flerfamiljshus byggda före 1921, fördelade efter hushållstyp och boendekvalitet.

ABSOLUTE TAL

Hushållstyp	Samtliga hushåll	Utrustningskvalitet enligt F.o.B.							Bostadskvalitet			Miljökvallitet					
		1	2	3	4	5	6	7	A	B	C	D	E	A	B	C	D
<u>Vuxenushåll</u>	2.374	452	37	480	219	601	554	31	-	860	1.070	329	-	1.639	601	37	49
ensamstående	1.282	248	37	236	54	343	333	31	-	341	580	273	-	775	444	19	24
därav kvinnor	658	118	37	87	-	182	203	31	-	184	306	130	-	436	221	-	-
samboende	1.092	204	-	244	165	258	221	-	-	519	490	56	-	864	157	18	25
<u>Barnhushåll</u>	697	112	-	29	217	138	201	-	-	227	412	25	-	534	124	37	-
ensamstående	149	19	-	-	105	25	-	-	-	74	43	-	-	56	93	-	-
därav kvinnor	130	-	-	-	105	25	-	-	-	74	25	-	-	56	74	-	-
samboende	548	93	-	29	112	113	201	-	-	153	369	25	-	478	31	37	-
<u>Pensionärshushåll</u>	744	155	-	301	54	172	62	-	-	248	459	37	-	570	124	-	50
ensamstående	566	130	-	185	54	135	62	-	-	155	374	37	-	454	62	-	50
därav kvinnor	426	130	-	116	54	95	31	-	-	155	232	37	-	345	31	-	50
samboende	178	25	-	116	-	37	-	-	-	93	85	-	-	116	62	-	-
<u>Samtliga hushåll</u>	3.843	719	37	838	490	911	817	31	-	1.335	1.970	391	-	2.772	849	74	99
ensamstående	2.026	397	37	450	213	503	395	31	-	570	1.027	310	-	1.314	599	19	74
därav kvinnor	1.241	248	37	231	159	301	234	31	-	413	593	167	-	865	326	-	50
samboende	1.817	322	-	388	277	408	422	-	-	765	943	81	-	1.458	250	55	25

forts.
 TAB. 37. Helsingborg. Hushåll i flerfamiljshus byggda före 1921, fördelade efter hushållstyp och boendekvalitet.

PROCENT

Hushållstyp	Samtliga hushåll	Utrustningskvalitet enligt F.o.B.							Bostadskvalitet					Miljökvalitet			
		1	2	3	4	5	6	7	A	B	C	D	E	A	B	C	D
<u>Vuxenhushåll</u>	100	19	2	20	9	25	24	1	-	38	47	15	-	70	26	2	2
ensamstående	100	19	3	19	4	27	26	2	-	28	49	23	-	61	35	2	2
därav kvinnor	100	18	5	13	-	28	31	5	-	30	49	21	-	66	34	-	-
samboende	100	19	-	22	15	24	20	-	-	49	46	5	-	81	15	2	2
<u>Barnhushåll</u>	100	16	-	4	31	20	29	-	-	34	62	4	-	77	18	5	-
ensamstående	100	13	-	-	70	17	-	-	-	63	37	-	-	38	62	-	-
därav kvinnor	100	-	-	-	81	19	-	-	-	75	25	-	-	43	57	-	-
samboende	100	17	-	5	20	21	37	-	-	23	67	5	-	87	6	7	-
<u>Pensionärshushåll</u>	100	21	-	41	7	23	8	-	-	33	62	5	-	76	17	-	7
ensamstående	100	23	-	33	9	24	11	-	-	27	66	7	-	80	11	-	9
därav kvinnor	100	31	-	27	13	22	7	-	-	36	55	9	-	81	7	-	12
samboende	100	14	-	65	-	21	-	-	-	52	48	-	-	65	35	-	-
<u>Samtliga hushåll</u>	100	19	1	22	13	23	21	1	-	36	53	11	-	73	22	2	3
ensamstående	100	20	2	22	10	25	19	2	-	30	54	16	-	65	30	1	4
därav kvinnor	100	20	3	19	13	24	19	2	-	35	51	14	-	70	26	-	4
samboende	100	18	-	21	15	23	23	-	-	43	53	4	-	82	14	3	1

TAB. 38. Borås. Hushåll i flerfamiljshus byggda före 1921, fördelade efter hushållstyp och boendekvalitet.

ABSOLUTA TAL

Hushållstyp	Santliga hushåll	Utrustningskvalitet enligt F.o.B.							Bostadskvalitet			Miljökvalitet					
		1	2	3	4	5	6	7	A	B	C	D	E	A	B	C	D
<u>Vuxenhushåll</u>	1.092	216	-	256	-	483	104	33	-	227	663	142	-	548	385	106	-
ensamstående	876	149	-	217	-	446	31	33	-	151	523	142	-	429	355	48	-
därav kvinnor	466	92	-	119	-	224	31	-	-	127	233	85	-	279	149	21	-
samboende	216	67	-	39	-	37	73	-	-	76	140	-	-	119	30	58	-
<u>Barnhushåll</u>	353	53	-	164	-	118	18	-	-	101	201	43	-	136	110	93	-
ensamstående	94	22	-	48	-	24	-	-	-	-	86	-	-	49	22	23	-
därav kvinnor	94	22	-	48	-	24	-	-	-	-	86	-	-	49	22	23	-
samboende	259	31	-	116	-	94	18	-	-	101	115	43	-	87	88	70	-
<u>Pensionärshushåll</u>	465	110	43	96	-	174	33	9	-	153	266	9	-	260	121	46	-
ensamstående	291	83	43	62	-	79	15	9	-	107	173	9	-	200	43	46	-
därav kvinnor	199	83	34	39	-	34	-	9	-	98	91	9	-	141	29	28	-
samboende	174	27	-	34	-	95	18	-	-	46	93	-	-	60	78	-	-
<u>Santliga hushåll</u>	1.979	379	43	516	-	844	155	42	-	550	1.130	194	-	944	685	245	-
ensamstående	1.329	254	43	327	-	618	45	42	-	327	782	151	-	678	490	117	-
därav kvinnor	827	197	34	206	-	350	31	9	-	294	409	94	-	469	270	72	-
samboende	650	125	-	189	-	226	110	-	-	223	348	43	-	266	195	128	-

forts.
TAB. 38. Dorås.

Hushåll i flerfamiljshus byggda före 1921, fördelade efter hushållstyp och boendekvalitet.

PROCENT

Hushållstyp	Samtliga hushåll	Utrustningskvalitet enligt F.o.B.							Bostadskvalitet			Miljökvalitet					
		1	2	3	4	5	6	7	A	B	C	A	B	C	D		
<u>Vuxenhushåll</u>	100	20	-	23	-	44	10	3	-	22	64	14	-	53	37	10	-
ensamstående	100	17	-	25	-	51	3	4	-	19	64	17	-	51	43	6	-
därav kvinnor	100	20	-	25	-	48	7	-	-	29	52	19	-	62	33	5	-
samboende	100	31	-	18	-	17	34	-	-	35	65	-	-	58	14	28	-
<u>Barnhushåll</u>	100	15	-	47	-	33	5	-	-	29	58	13	-	40	33	27	-
ensamstående	100	23	-	51	-	26	-	-	-	-	100	-	-	52	23	25	-
därav kvinnor	100	23	-	51	-	26	-	-	-	-	100	-	-	52	23	25	-
samboende	100	12	-	45	-	36	7	-	-	39	44	17	-	36	36	28	-
<u>Pensionärshushåll</u>	100	24	9	21	-	37	7	2	-	36	62	2	-	61	28	11	-
ensamstående	100	29	15	21	-	27	5	3	-	37	60	3	-	69	15	16	-
därav kvinnor	100	42	17	20	-	17	-	4	-	49	46	5	-	71	15	14	-
samboende	100	15	-	20	-	55	10	-	-	33	67	-	-	43	57	-	-
<u>Samtliga hushåll</u>	100	19	2	26	-	43	8	2	-	29	60	11	-	50	37	13	-
ensamstående	100	19	3	25	-	47	3	3	-	26	62	12	-	53	38	9	-
därav kvinnor	100	24	4	25	-	42	4	1	-	37	51	12	-	58	33	9	-
samboende	100	19	-	29	-	35	17	-	-	36	57	7	-	45	33	22	-

TAB. 39. Gävle. Hushåll i flerfamiljshus byggda före 1921, fördelade efter hushållstyp och boendekvalitet.

ABSOLUTA TAL

Hushållstyp	Samtliga hushåll	Utrustningskvalitet enligt F.o.B.							Bostadskvalitet				Miljöskvalitet				
		1	2	3	4	5	6	7	A	B	C	D	E	A	B	C	D
<u>Vuxenhushåll</u>	1.551	353	68	419	106	186	384	35	92	411	831	63	-	312	834	122	167
ensamstående	1.142	197	35	233	106	186	350	35	39	245	681	63	-	180	768	102	92
därav kvinnor	593	158	-	135	58	74	168	-	39	196	326	31	-	101	382	77	32
samboende	409	156	33	186	-	-	34	-	53	166	150	-	-	132	66	20	75
<u>Barnhushåll</u>	482	159	-	83	168	29	43	-	39	293	150	-	-	98	53	187	106
ensamstående	107	64	-	-	-	29	14	-	-	64	43	-	-	14	29	29	35
därav kvinnor	64	35	-	-	-	29	-	-	-	64	-	-	-	-	-	-	35
samboende	375	95	-	83	168	-	29	-	39	229	107	-	-	84	24	158	71
<u>Pensionärshushåll</u>	608	269	-	126	35	68	85	25	77	254	209	43	-	229	311	53	14
ensamstående	410	145	-	87	-	68	85	25	-	155	195	43	-	181	176	39	14
därav kvinnor	267	116	-	87	-	29	35	-	-	156	97	-	-	132	106	14	14
samboende	198	124	-	39	35	-	-	-	77	103	14	-	-	48	135	14	-
<u>Samtliga hushåll</u>	2.641	781	68	628	309	283	512	60	208	953	1.190	106	-	639	1.193	362	287
ensamstående	1.659	406	35	320	106	283	449	60	39	455	919	106	-	375	973	170	141
därav kvinnor	924	309	-	222	58	132	203	-	39	416	423	31	-	233	488	120	81
samboende	982	375	33	308	203	-	63	-	169	503	271	-	-	264	225	192	146

forts.

TAB. 39. Gävle. Hushåll i flerfamiljshus byggda före 1921, fördelade efter hushållstyp och boendekvalitet.

PROCENT

Hushållstyp	Samtliga Hushåll	Utrustningskvalitet enligt F.o.B.							Bostadskvalitet			Miljökvalitet					
		1	2	3	4	5	6	7	A	B	C	D	E	A	B	C	D
<u>Vuxenhushåll</u>	100	23	4	27	7	12	25	2	7	29	59	5	-	22	58	8	12
ensamstående	100	17	3	21	9	16	31	3	4	24	66	6	-	16	67	9	8
därrav kvinnor	100	27	-	23	10	12	28	-	7	33	55	5	-	17	65	13	5
samboende	100	38	8	46	-	-	8	-	14	45	41	-	-	45	22	7	26
<u>Barnhushåll</u>	100	33	-	17	35	6	9	-	8	61	31	-	-	22	12	42	24
ensamstående	100	60	-	-	-	27	13	-	-	60	40	-	-	13	27	27	33
därrav kvinnor	100	55	-	-	-	45	-	-	-	100	-	-	-	-	-	45	55
samboende	100	25	-	22	45	-	8	-	10	61	29	-	-	25	7	47	21
<u>Pensionärshushåll</u>	100	44	-	21	6	11	14	4	13	44	36	7	-	38	51	9	2
ensamstående	100	35	-	21	-	17	21	6	-	40	49	11	-	44	43	10	3
därrav kvinnor	100	43	-	33	-	11	13	-	-	62	38	-	-	50	40	5	5
samboende	100	62	-	20	18	-	-	-	39	54	7	-	-	24	69	7	-
<u>Samtliga hushåll</u>	100	29	3	24	12	11	19	2	9	39	48	4	-	26	48	15	11
ensamstående	100	25	2	19	6	17	27	4	3	30	60	7	-	23	59	10	8
därrav kvinnor	100	34	-	24	6	14	22	-	4	46	47	3	-	25	53	13	9
samboende	100	38	3	31	21	-	7	-	18	53	29	-	-	32	27	23	18

TAB. 40. Sundsvall. Hushåll i flerfamiljshus byggda före 1921, fördelade efter hushållstyp och boendekvalitet.

ABSOLUTA TAL

Hushållstyp	Samtliga hushåll	Utrustningskvalitet enligt F.o.B.							Bostadskvalitet			Miljökvalitet					
		1	2	3	4	5	6	7	A	B	C	D	E	A	B	C	D
<u>Vuxnehushåll</u>	1.173	439	-	258	227	146	36	67	18	410	411	118	-	499	273	208	36
ensamstående	742	205	-	202	109	123	36	67	-	164	331	82	-	378	209	115	-
därav kvinnor	304	150	-	50	36	68	-	-	-	86	120	68	-	200	91	-	-
samboende	431	234	-	56	118	23	-	-	18	246	80	36	-	121	64	93	36
<u>Barnhushåll</u>	420	123	-	74	187	-	36	-	18	226	112	-	-	64	78	164	-
ensamstående	46	18	-	14	-	-	14	-	18	14	14	-	-	-	14	14	-
därav kvinnor	28	-	-	14	-	-	14	-	-	14	14	-	-	-	14	14	-
samboende	374	105	-	60	187	-	22	-	-	212	98	-	-	64	64	150	-
<u>Pensionärshushåll</u>	507	235	-	150	99	-	23	-	-	214	205	-	-	270	182	-	-
ensamstående	211	54	-	96	61	-	-	-	-	78	106	-	-	79	118	-	-
därav kvinnor	198	41	-	96	61	-	-	-	-	64	106	-	-	79	105	-	-
samboende	296	181	-	54	38	-	23	-	-	136	99	-	-	191	64	-	-
<u>Samtliga hushåll</u>	2.174	851	-	501	513	146	96	67	36	877	728	118	-	833	560	390	36
ensamstående	1.044	305	-	329	170	123	50	67	18	282	451	82	-	457	369	147	-
därav kvinnor	556	218	-	159	97	68	14	-	-	191	240	68	-	279	237	14	-
samboende	1.130	546	-	172	343	23	46	-	18	595	277	36	-	376	191	243	36

forts.
 TAB. 40. Sundsvall. Hushåll i flerfamiljshus byggda före 1921, fördelade efter hushållstyp och boendekvalitet.

PROCENT

Hushållstyp	Samtliga hushåll	Utrustningskvalitet enligt F.o.B.							Bostadskvalitet			Miljöskvalitet						
		1	2	3	4	5	6	7	A	B	C	D	E	A	B	C	D	
<u>Vuxenhushåll</u>	100	37	-	22	19	13	3	6	2	43	43	12	-	-	49	27	20	4
ensamstående	100	28	-	27	15	16	5	9	-	29	57	14	-	-	54	30	16	-
därav kvinnor	100	49	-	17	12	22	-	-	-	31	44	25	-	-	69	31	-	-
samboende	100	54	-	13	28	5	-	-	5	65	21	9	-	-	39	20	30	11
<u>Ärnhushåll</u>	100	29	-	18	44	-	-	9	5	64	31	-	-	-	21	25	54	-
ensamstående	100	40	-	30	-	-	-	30	40	30	30	-	-	-	-	50	50	-
därav kvinnor	100	-	-	50	-	-	-	50	-	50	50	-	-	-	-	50	50	-
samboende	100	28	-	16	50	-	-	6	-	68	32	-	-	-	23	23	54	-
<u>Pensionärshushåll</u>	100	46	-	30	20	-	-	4	-	51	49	-	-	-	60	40	-	-
ensamstående	100	26	-	45	29	-	-	-	-	42	58	-	-	-	40	60	-	-
därav kvinnor	100	21	-	48	31	-	-	-	-	38	62	-	-	-	43	57	-	-
samboende	100	61	-	18	13	-	-	8	-	58	42	-	-	-	75	25	-	-
<u>Samtliga hushåll</u>	100	39	-	23	24	7	4	3	2	50	41	7	-	-	46	31	21	2
ensamstående	100	29	-	32	16	12	5	6	2	34	54	10	-	-	47	38	15	-
därav kvinnor	100	39	-	29	17	12	3	-	-	38	48	14	-	-	53	45	2	-
samboende	100	48	-	15	31	2	4	-	2	64	30	4	-	-	44	23	29	4

TAB. 41. Stockholm. Speciella hushållsgrupper, fördelade efter boendekvalitet.

ABSOLUTA TAL

Hushållsgrupp	Antal hushåll	Utrustningskvalitet enligt F.o.B.							Bostadskvalitet			Miljökvallitet					
		1	2	3	4	5	6	7	A	B	C	D	E	A	B	C	D
Hushåll med utländsk bf	2.942	214	-	730	1.461	-	223	214	-	324	1.403	855	-	2.840	-	-	-
Hushåll med sjuklig bf	21.098	7.309	785	8.976	4.028	-	-	-	8.168	10.802	1.254	-	16.544	3.975	73	-	-
Hushåll med barnasjuklighet	749	243	-	348	158	-	-	-	401	348	-	-	401	348	-	-	-
Hushåll med handikappade	6.608	3.613	-	1.505	1.490	-	-	550	2.799	2.723	275	-	4.884	1.159	-	-	-
Hushåll med sociala problem	3.051	344	-	1.091	1.393	-	223	-	1.457	806	627	-	2.889	162	-	-	-
Samtliga hushåll	56.472	22.004	1.529	19.774	12.194	291	466	214	550	25.490	23.881	2.731	15.562	8.228	73	83	-

PROCENT

Hushåll med utländsk bf	100	8	-	26	51	-	8	7	-	13	54	33	-	100	-	-	-
Hushåll med sjuklig bf	100	35	4	42	19	-	-	-	-	40	54	6	-	81	19	0	-
Hushåll med barnasjuklighet	100	32	-	47	21	-	-	-	-	54	46	-	-	54	46	-	-
Hushåll med handikappade	100	55	-	23	22	-	-	9	-	44	43	4	-	81	19	-	-
Hushåll med sociala problem	100	11	-	36	46	-	7	-	-	50	28	22	-	95	5	-	-
Samtliga hushåll	100	39	3	35	22	0	1	0	1	49	45	5	-	85	15	-	-

TAB. 42. Göteborg. Speciella hushållsgrupper, fördelade efter boendekvalitet.

Hushållsgrupp	Antal hushåll	Utrustningskvalitet enligt F.o.B.							Bostadskvalitet				Miljöskvalitet				
		1	2	3	4	5	6	7	A	B	C	D	E	A	B	C	D
Hushåll med utländsk bf	3.459	160	105	254	349	114	2.249	248	-	467	2.130	637	129	777	2.457	225	-
Hushåll med sjuklig bf	12.665	1.813	554	2.196	829	2.649	4.396	228	-	3.313	7.508	988	129	3.482	8.750	345	-
Hushåll med barnasjuklighet	610	215	-	-	76	-	319	-	62	229	319	-	-	305	305	-	-
Hushåll med handikappade	2.695	323	231	639	-	861	641	-	-	656	2.039	-	-	768	1.927	-	-
Hushåll med sociala problem	2.002	-	-	71	424	228	1.279	-	-	308	1.518	176	-	498	1.460	44	-
Samtliga hushåll	27.506	6.089	795	3.992	2.492	4.661	9.044	413	292	8.944	14.831	2.565	215	9.817	16.317	1.108	-
PROCENT																	
Hushåll med utländsk bf	100	5	3	7	10	3	65	7	-	14	63	19	4	22	71	7	-
Hushåll med sjuklig bf	100	14	4	17	7	21	35	2	-	31	60	8	1	28	69	3	-
Hushåll med barnasjuklighet	100	35	-	-	13	-	52	-	10	33	52	-	-	50	50	-	-
Hushåll med handikappade	100	12	8	24	-	32	24	-	-	24	76	-	-	28	72	-	-
Hushåll med sociala problem	100	-	-	4	21	11	64	-	-	15	76	9	-	25	73	2	-
Samtliga hushåll	100	22	3	15	9	17	33	1	1	33	55	10	1	36	60	4	-

TAB. 43. Malmö.

Speciella hushållsgrupper, fördelade efter boendekvalitet.

ABSOLUTA TAL

Hushållsgrupp	Utrustningskvalitet enligt F.o.B.							Bostadskvalitet			Miljöskvalitet					
	1	2	3	4	5	6	7	A	B	C	D	E	A	B	C	D
Antal hushåll	1.546	101	-	144	772	157	339	33	-	417	755	374	-	924	557	-
Hushåll med utländsk bf	4.183	906	59	1.038	1.040	315	762	63	41	1.899	1.819	279	51	2.493	1.690	-
Hushåll med sjuklig bf	726	103	-	166	349	-	108	-	-	428	297	-	-	584	141	-
Hushåll med barnasjuklighet	1.410	517	-	198	118	251	299	27	-	697	561	76	-	831	579	-
Hushåll med handikappade	1.575	147	-	313	568	149	398	-	-	463	872	183	31	791	743	-
Hushåll med sociala problem	12.700	2.965	100	2.480	3.258	1.340	2.383	174	41	5.592	5.127	1.214	51	7.630	4.674	31
Samtliga hushåll																
PROCENT																
Hushåll med utländsk bf	100	7	-	9	50	10	22	2	-	27	49	24	-	62	38	-
Hushåll med sjuklig bf	100	22	1	25	25	7	18	2	1	46	45	7	1	60	40	-
Hushåll med barnasjuklighet	100	14	-	23	48	-	15	-	-	59	41	-	-	81	19	-
Hushåll med handikappade	100	37	-	14	8	18	21	2	-	52	42	6	-	59	41	-
Hushåll med sociala problem	100	9	-	20	36	10	25	-	-	30	56	12	2	52	48	-
Samtliga hushåll	100	23	1	19	26	11	19	1	0	47	43	10	0	62	38	0

TAB. 44. Norrköping. Speciella hushållsgrupper, fördelade efter boendekvalitet.

ABSOLUTA TAL

Hushållsgrupp	Antal hushåll	Utrustningskvalitet enligt F.o.B.							Bostadskvalitet				Miljöskvalitet					
		1	2	3	4	5	6	7	A	B	C	D	E	A	B	C	D	
Hushåll med utländsk bf	521	-	-	-	201	-	320	-	-	87	355	49	-	-	305	186	-	-
Hushåll med sjuklig bf	1.596	192	39	266	241	252	537	69	-	368	830	349	-	-	1.326	270	-	-
Hushåll med barnasjuklighet	335	67	-	47	152	39	30	-	-	113	183	39	-	-	287	48	-	-
Hushåll med handikappade	591	52	-	30	152	46	285	26	-	48	423	120	-	-	539	52	-	-
Hushåll med sociala problem	1.087	48	39	80	272	171	451	26	-	156	605	276	-	-	760	306	20	-
Samtliga hushåll	5.437	731	39	930	1.095	812	1.613	217	26	1.136	3.341	855	-	-	4.256	994	156	-
PROCENT																		
Hushåll med utländsk bf	100	-	-	-	39	-	61	-	-	18	72	10	-	-	62	38	-	-
Hushåll med sjuklig bf	100	12	2	17	15	16	34	4	-	24	54	22	-	-	83	17	-	-
Hushåll med barnasjuklighet	100	20	-	14	45	12	9	-	-	34	54	12	-	-	86	14	-	-
Hushåll med handikappade	100	9	-	5	26	8	48	4	-	8	72	20	-	-	91	9	-	-
Hushåll med sociala problem	100	4	4	7	25	16	42	2	-	15	58	27	-	-	70	28	2	-
Samtliga hushåll	100	13	1	17	20	15	30	4	1	21	62	16	-	-	79	18	3	15

TAB. 45. Helsingborg. Speciella hushållsgrupper, fördelade efter boendekvalitet.

ABSOLUTA TAL

Hushållsgrupp	Antal hushåll	Utrustningskvalitet enligt F.o.B.							Bostadskvalitet			Miljökvalitet						
		1	2	3	4	5	6	7	A	B	C	D	E	A	B	C	D	
Hushåll med utländsk bf	81	-	-	-	-	-	81	-	-	-	-	31	50	-	50	31	-	-
Hushåll med sjuklig bf	1.485	211	-	405	128	352	358	31	-	465	778	211	-	997	382	56	50	
Hushåll med barnasjuklighet	156	19	-	-	87	50	-	-	-	-	155	-	-	118	19	19	-	
Hushåll med handikappade	528	56	-	99	43	262	68	-	-	56	398	74	-	304	205	19	-	
Hushåll med sociala problem	653	-	-	130	136	273	83	31	-	165	246	211	-	299	285	19	50	
Samtliga hushåll	3.843	719	37	838	490	911	817	31	-	1.335	1.970	391	-	2.772	849	74	99	
PROCENT																		
Hushåll med utländsk bf	100	-	-	-	-	-	100	-	-	-	38	62	-	62	38	-	-	
Hushåll med sjuklig bf	100	14	-	27	9	24	24	2	-	32	54	14	-	67	26	4	3	
Hushåll med barnasjuklighet	100	12	-	-	56	32	-	-	-	-	100	-	-	76	12	12	-	
Hushåll med handikappade	100	11	-	19	8	49	13	-	-	11	75	14	-	58	39	3	-	
Hushåll med sociala problem	100	-	-	20	21	42	12	5	-	26	40	34	-	46	43	3	8	
Samtliga hushåll	100	19	1	22	13	23	21	1	-	36	53	11	-	73	22	2	3	

TAB. 46. Borås. Speciella hushållsgrupper, fördelade efter boendekvalitet.

ABSOLUTA TAL

Hushållsgrupp	Antal hushåll	Utrustningskvalitet enligt F.o.B.							Bostadskvalitet			Miljöskvalitet					
		1	2	3	4	5	6	7	A	B	C	D	E	A	B	C	D
Hushåll med utländsk bf	478	-	-	169	-	242	67	-	-	52	340	65	-	193	177	108	-
Hushåll med sjuklig bf	853	251	-	176	-	326	82	18	-	249	490	87	-	414	272	117	-
Hushåll med barnasjuklighet	104	15	-	42	-	47	-	-	-	9	95	-	-	52	38	14	-
Hushåll med handikappade	47	-	-	35	-	12	-	-	-	-	47	-	-	26	20	-	-
Hushåll med sociala problem	198	22	-	21	-	104	33	18	-	21	137	40	-	96	73	31	-
Samtliga hushåll	1.979	379	43	516	-	844	155	42	-	550	1.130	194	-	944	685	245	-
PROCENT																	
Hushåll med utländsk bf	100	-	-	35	-	51	14	-	-	11	75	14	-	40	37	23	-
Hushåll med sjuklig bf	100	29	-	21	-	38	10	2	-	30	59	11	-	52	34	14	-
Hushåll med barnasjuklighet	100	15	-	40	-	45	-	-	-	9	91	-	-	50	37	13	-
Hushåll med handikappade	100	-	-	74	-	26	-	-	-	-	100	-	-	57	43	-	-
Hushåll med sociala problem	100	11	-	11	-	52	17	9	-	11	69	20	-	48	37	15	-
Samtliga hushåll	100	19	2	26	-	43	8	2	-	29	60	11	-	50	37	13	-

TAB. 47. Gävle.

Speciella hushållsgrupper, fördelade efter boendekvalitet.

ABSOLUTA TAL

Hushållsgrupp	Utrustningskvalitet enligt F.o.B.							Bostadskvalitet			Miljökvallitet						
	Antal hushåll	1	2	3	4	5	6	7	A	B	C	D	E	A	B	C	D
Hushåll med utländsk bf	233	35	32	82	84	-	-	-	-	100	70	63	-	-	114	64	35
Hushåll med sjuklig bf	1.404	386	63	375	106	74	335	60	130	393	680	75	-	341	615	180	190
Hushåll med barnasjuklighet	161	60	-	39	19	-	43	-	-	60	101	-	-	14	24	29	74
Hushåll med handikappade	148	68	-	-	26	19	35	-	-	93	35	19	-	84	38	26	-
Hushåll med sociala problem	499	64	32	153	-	93	97	60	-	93	292	75	-	98	283	53	35
Samtliga hushåll	2.641	781	68	628	309	283	512	60	208	968	1.190	106	-	639	1.198	362	287
PROCENT																	
Hushåll med utländsk bf	100	15	14	35	36	-	-	-	-	43	30	27	-	-	54	30	16
Hushåll med sjuklig bf	100	27	5	27	8	5	24	4	10	31	53	6	-	26	46	14	14
Hushåll med barnasjuklighet	100	37	-	24	12	-	27	-	-	37	63	-	-	10	17	21	52
Hushåll med handikappade	100	46	-	-	17	13	24	-	-	63	24	13	-	56	26	18	-
Hushåll med sociala problem	100	13	6	31	-	19	19	12	-	20	64	16	-	21	60	11	8
Samtliga hushåll	100	29	3	24	12	11	19	2	9	39	48	4	-	26	48	15	11

TAB. 48. Surdsvall. Speciella hushållsgrupper, fördelade efter boendekvalitet.

ABSOLUTA TAL	Antal hushåll	Utrustningskvalitet enligt F.o.B.						Bostadskvalitet			Miljökvalitet						
		1	2	3	4	5	6	7	A	B	C	D	A	B	C	D	
Hushållsgrupp																	
Hushåll med utländsk bf	96	41	-	-	55	-	-	-	-	82	14	-	-	68	-	-	-
Hushåll med sjuklig bf	332	-	-	215	199	27	59	-	-	399	294	91	-	358	228	126	36
Hushåll med barnasjuklighet	74	14	-	36	24	-	-	-	-	32	24	-	-	-	14	60	-
Hushåll med handikappade	135	80	-	32	23	-	-	-	-	68	23	14	-	76	46	-	-
Hushåll med sociala problem	280	38	-	50	130	14	14	34	-	32	178	-	-	65	64	115	-
Samtliga hushåll	2.174	851	-	501	513	146	96	67	36	877	728	118	-	833	560	390	36
PROCENT																	
Hushåll med utländsk bf	100	43	-	-	57	-	-	-	-	85	15	-	-	100	-	-	-
Hushåll med sjuklig bf	100	40	-	26	24	3	7	-	-	51	37	12	-	48	30	17	5
Hushåll med barnasjuklighet	100	19	-	49	32	-	-	-	-	57	43	-	-	-	19	81	-
Hushåll med handikappade	100	59	-	24	17	-	-	-	-	65	22	13	-	62	38	-	-
Hushåll med sociala problem	100	14	-	18	46	3	5	12	-	15	85	-	-	27	26	47	-
Samtliga hushåll	100	39	-	23	24	7	4	3	2	50	41	7	-	46	31	21	2

TAB. 49. Stockholm. Hushåll i flerfamiljshus byggda före 1921, fördelade efter disponibel hushållsinkomst och boendekvalitet.

ABSOLUTA TAL

Disp. hushållsinkomst	Samtliga hushåll	Utrustningskvalitet enligt F.O.B.										Bostadskvalitet				Miljöskvalitet			
		1	2	3	4	5	6	7	A	B	C	D	E	A	B	C	D		
-10.000	10.353	2.223	214	5.596	2.223	-	97	-	259	2.921	5.390	1.084	-	6.556	2.578	-	-		
11.000-	14.184	4.685	236	6.460	2.580	-	223	-	-	5.247	7.332	223	-	10.871	2.532	73	-		
16.000-	10.087	3.341	561	3.653	2.362	170	-	-	-	4.684	3.810	1.303	-	9.432	348	-	-		
21.000-	7.013	1.891	518	2.109	2.228	121	146	-	-	2.902	3.407	121	-	6.159	854	-	-		
26.000-	4.793	3.108	-	962	723	-	-	-	-	3.208	1.423	-	-	3.707	1.086	-	-		
31.000-	4.467	2.546	-	562	1.145	-	-	214	-	2.454	1.633	-	-	4.014	162	-	-		
41.000-	3.034	1.902	-	432	700	-	-	-	-	1.934	777	-	-	2.789	162	-	83		
51.000-	233	-	-	-	233	-	-	-	-	233	-	-	-	233	-	-	-		
61.000-	974	974	-	-	-	-	-	-	-	974	-	-	-	974	-	-	-		
71.000-	416	416	-	-	-	-	-	-	-	416	-	-	-	416	-	-	-		
81.000-w	918	918	-	-	-	-	-	-	291	517	109	-	-	412	505	-	-		
Summa	56.472	22.004	1.529	19.774	12.194	291	466	214	550	25.490	23.881	2.731	-	45.563	8.227	73	83		

forts.
TAB. 49. Stockholm. Hushåll i flerfamiljshus byggda före 1921, fördelade efter disponibel hushållsinkomst och boendekvalitet.

PROCENT

Disp. hushållsinkomst	Samtliga hushåll	Utrustningskvalitet enligt F.o.B.							Bostadskvalitet					Miljökvalitet			
		1	2	3	4	5	6	7	A	B	C	D	E	A	B	C	D
-10.000	100	22	2	54	21	-	1	-	3	30	56	11	-	72	28	-	-
11.000-	100	33	2	46	18	-	1	-	-	41	57	2	-	81	19	0	-
15.000	100	33	6	36	23	2	-	-	-	48	39	13	-	96	4	-	-
16.000-	100	27	7	30	32	2	2	-	-	45	53	2	-	88	12	-	-
20.000	100	65	-	20	15	-	-	-	-	69	31	-	-	77	23	-	-
21.000-	100	57	-	12	26	-	-	5	-	60	40	-	-	96	4	-	-
25.000	100	63	-	14	23	-	-	-	-	71	29	-	-	92	5	-	3
26.000-	100	-	-	-	100	-	-	-	-	100	-	-	-	100	-	-	-
30.000	100	100	-	-	-	-	-	-	-	100	-	-	-	100	-	-	-
31.000-	100	100	-	-	-	-	-	-	-	100	-	-	-	100	-	-	-
40.000	100	100	-	-	-	-	-	-	-	100	-	-	-	100	-	-	-
41.000-	100	100	-	-	-	-	-	-	-	100	-	-	-	100	-	-	-
50.000	100	100	-	-	-	-	-	-	-	100	-	-	-	100	-	-	-
51.000-	100	100	-	-	-	-	-	-	-	100	-	-	-	100	-	-	-
60.000	100	100	-	-	-	-	-	-	-	100	-	-	-	100	-	-	-
61.000-	100	100	-	-	-	-	-	-	-	100	-	-	-	100	-	-	-
70.000	100	100	-	-	-	-	-	-	-	100	-	-	-	100	-	-	-
71.000-	100	100	-	-	-	-	-	-	-	100	-	-	-	100	-	-	-
80.000	100	100	-	-	-	-	-	-	-	100	-	-	-	100	-	-	-
81.000-w	100	100	-	-	-	-	-	-	32	56	12	-	-	45	55	-	-
Summa	100	39	3	35	22	0	1	0	1	49	45	5	-	85	15	0	0

TAB. 50. Göteborg. Hushåll i flerfamiljshus byggda före 1921, fördelade efter disponibel hushållsinkomst och boendekvalitet

ABSOLUTA TAL

Disp. hus-hålls-inkomst	Samtliga hushåll	Utrustningskvalitet enligt F.O.B.							Bostadskvalitet				Miljöskvalitet				
		1	2	3	4	5	6	7	A	B	C	D	E	A	B	C	D
-10.000	7.916	729	219	454	930	2.050	3.414	120	-	1.541	4.837	1.136	215	2.376	4.862	588	-
11.000-	7.097	1.038	310	1.605	486	1.861	1.735	62	-	1.937	4.363	476	-	2.403	4.410	200	-
16.000-	4.952	862	104	908	586	2.137	92	28	1.440	2.672	700	-	-	2.378	2.294	191	-
21.000-	3.068	807	-	619	80	431	1.087	44	-	1.284	1.641	104	-	858	2.137	73	-
26.000-	1.047	348	71	264	206	76	82	-	-	640	329	78	-	497	522	28	-
31.000-	2.324	1.293	91	142	114	-	589	95	62	1.292	899	71	-	872	1.452	-	-
41.000-	652	562	-	-	90	-	-	-	70	492	90	-	-	287	365	-	-
51.000-	304	304	-	-	-	-	-	-	62	242	-	-	-	-	275	28	-
61.000-	76	76	-	-	-	-	-	-	-	76	-	-	-	76	-	-	-
71.000-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
81.000-w	70	70	-	-	-	-	-	-	70	-	-	-	-	70	-	-	-
Summa	27.506	6.089	795	3.992	2.492	4.681	9.044	413	292	8.944	14.831	2.565	215	9.817	16.317	1.108	-

forts. 58

forts.
 TAB. 50. Göteborg. Hushåll i flerfamiljshus byggda före 1921, fördelade efter disponibel hushållsinkomst och boendekvalitet.

PROCENT	Samtliga hushåll	Utrustningskvalitet enligt F.o.B.										Bostadskvalitet					Miljökvalitet			
		1	2	3	4	5	6	7	A	B	C	D	E	A	B	C	D			
-10.000	100	9	3	6	12	26	43	1	-	20	62	15	3	30	62	8	-			
11.000-	100	15	4	23	7	26	24	1	-	29	64	7	-	34	63	3	-			
16.000-	100	18	2	18	12	5	43	2	1	30	55	14	-	49	47	4	-			
20.000	100	26	-	20	3	14	36	1	-	42	54	4	-	28	70	2	-			
21.000-	100	33	7	25	20	7	8	-	-	61	31	8	-	47	50	3	-			
25.000	100	56	4	6	5	-	25	4	3	55	39	3	-	38	62	-	-			
31.000-	100	86	-	-	14	-	-	-	11	75	14	-	-	44	56	-	-			
41.000-	100	100	-	-	-	-	-	-	20	80	-	-	-	-	91	9	-			
50.000	100	100	-	-	-	-	-	-	-	100	-	-	-	100	-	-	-			
51.000-	100	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-			
60.000	100	100	-	-	-	-	-	-	100	-	-	-	-	100	-	-	-			
61.000-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-			
70.000	100	100	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-			
71.000-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-			
80.000	100	100	-	-	-	-	-	-	100	-	-	-	-	100	-	-	-			
81.000-w	100	22	3	15	9	17	33	1	1	33	55	10	1	36	60	4	-			
Summa	100																			

TAB. 51. Malmö. Hushåll i flerfamiljshus byggda före 1921, fördjilde efter disponibel hushållsinkomst och boendekvalitet.

ABSOLUTA TAL

Disp. hus- hålls- inkomst	Samtliga hus- hushåll	Utrustningskvalitet enligt F.o.B.										Bostadskvalitet				Miljöskvalitet			
		1	2	3	4	5	6	7	A	B	C	D	E	A	B	C	D		
-10.000	3.949	565	-	1.101	570	731	982	-	41	1.364	1.638	564	30	2.012	1.598	-	16		
11.000- 15.000	3.130	725	41	449	1.009	291	567	48	-	1.250	1.612	178	21	1.862	1.214	-	15		
16.000- 20.000	2.234	296	59	259	927	265	364	64	-	956	796	385	-	1.457	777	-	-		
21.000- 25.000	1.572	377	-	410	506	53	226	-	-	757	656	87	-	1.009	563	-	-		
26.000- 30.000	643	263	-	105	160	-	115	-	-	274	262	-	-	430	213	-	-		
31.000- 40.000	672	335	-	115	86	-	74	62	-	493	163	-	-	495	175	-	-		
41.000- 50.000	222	126	-	41	-	-	55	-	-	221	-	-	-	139	83	-	-		
51.000- 60.000	164	164	-	-	-	-	-	-	-	164	-	-	-	164	-	-	-		
61.000- 70.000	52	52	-	-	-	-	-	-	-	51	-	-	-	-	51	-	-		
71.000- 80.000	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
81.000-w	62	62	-	-	-	-	-	-	-	62	-	-	-	62	-	-	-		
Summa	12.700	2.965	100	2.480	3.258	1.340	2.383	174	41	5.592	5.127	1.214	51	7.630	4.674	-	31		

forts. 160

forts.
 L.B. 51. Malmö. Hushåll i flerfamiljshus byggda före 1921, fördelade efter disponibel hushållsinkomst och boendekvalitet.

PROCENT		Utrustningskvalitet enligt F.o.B.													Bostadskvalitet			Miljökvalitet			
Disp. hus-hålls-inkomst	Samtliga hushåll	1	2	3	4	5	6	7	A	B	C	D	E	A	B	C	D	A	B	C	D
-10.000	100	14	-	28	14	19	25	-	1	37	45	16	1	56	44	-	0				
11.000-	100	23	1	15	32	9	18	2	-	41	52	6	1	60	39	-	1				
15.000	100	13	3	11	42	12	16	3	-	45	37	18	-	65	35	-	-				
16.000-	100	24	-	26	32	3	15	-	-	50	44	6	-	64	36	-	-				
21.000-	100	41	-	16	25	-	18	-	-	51	49	-	-	67	33	-	-				
25.000	100	50	-	17	13	-	11	9	-	75	25	-	-	74	26	-	-				
26.000-	100	57	-	18	-	-	25	-	-	100	-	-	-	63	37	-	-				
30.000	100	100	-	-	-	-	-	-	-	100	-	-	-	100	-	-	-				
31.000-	100	100	-	-	-	-	-	-	-	100	-	-	-	100	-	-	-				
40.000	100	100	-	-	-	-	-	-	-	100	-	-	-	100	-	-	-				
41.000-	100	100	-	-	-	-	-	-	-	100	-	-	-	100	-	-	-				
50.000	100	100	-	-	-	-	-	-	-	100	-	-	-	100	-	-	-				
51.000-	100	100	-	-	-	-	-	-	-	100	-	-	-	100	-	-	-				
60.000	100	100	-	-	-	-	-	-	-	100	-	-	-	100	-	-	-				
61.000-	100	100	-	-	-	-	-	-	-	100	-	-	-	100	-	-	-				
70.000	100	100	-	-	-	-	-	-	-	100	-	-	-	100	-	-	-				
71.000-	100	100	-	-	-	-	-	-	-	100	-	-	-	100	-	-	-				
80.000	100	100	-	-	-	-	-	-	-	100	-	-	-	100	-	-	-				
81.000-w	100	100	-	-	-	-	-	-	-	100	-	-	-	100	-	-	-				
Summa	100	23	1	19	26	11	19	1	0	47	43	10	0	62	38	-	0				

forts.

TAB. 52. Norrköping. Hushåll i flerfamiljshus byggda före 1921, fördelade efter disponibel hushållsinkomst och boendekvalitet.

PROCENT

Disp. hushållsinkomst	Samtliga hushåll	Utrustningskvalitet enligt F.o.B.										Bostadskvalitet					Miljökvalitet			
		1	2	3	4	5	6	7	A	B	C	D	E	A	B	C	D			
-10.000	100	4	2	14	19	12	45	4	-	7	71	22	-	88	9	3	-			
11.000-	100	5	-	23	11	18	34	9	-	14	69	17	-	73	26	1	-			
15.000	100	9	-	14	45	16	16	-	-	20	68	12	-	61	36	3	-			
16.000-	100	9	-	28	29	27	7	-	-	27	54	19	-	100	-	-	-			
20.000	100	62	-	8	8	10	12	-	-	80	20	-	-	78	22	-	-			
21.000-	100	70	-	30	-	-	-	-	-	70	30	-	-	70	-	30	-			
25.000	100	100	-	-	-	-	-	-	100	-	-	-	-	-	-	100	-			
26.000-	100	100	-	-	-	-	-	-	-	100	-	-	-	100	-	-	-			
30.000	100	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-			
31.000-	100	100	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-			
40.000	100	100	-	-	-	-	-	-	-	100	-	-	-	100	-	-	-			
41.000-	100	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-			
50.000	100	100	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-			
51.000-	100	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-			
60.000	100	100	-	-	-	-	-	-	-	100	-	-	-	100	-	-	-			
61.000-	100	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-			
70.000	100	100	-	-	-	-	-	-	-	100	-	-	-	100	-	-	-			
71.000-	100	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-			
80.000	100	-	-	-	-	-	-	-	-	100	-	-	-	100	-	-	-			
81.000-w	100	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-			
Summa	100	13	1	17	20	15	30	4	1	21	62	16	-	79	13	3	-			

TAB. 53. Helsingborg. Hushåll i flerfamiljshus byggda före 1921, fördelade efter disponibel hushållsinkomst och boendekvalitet.

ABSOLUTA TAL

Disp. hushållsinkomst	Samtliga hushåll	Utrustningskvalitet enligt F.o.B.							Bostadskvalitet					Miljöskvalitet			
		1	2	3	4	5	6	7	A	B	C	D	E	A	B	C	D
-10.000	1.308	223	-	305	78	427	244	31	-	289	712	242	-	927	279	-	74
11.000-	808	37	-	399	-	128	244	-	-	207	446	124	-	489	318	-	-
15.000	745	155	-	43	244	127	176	-	-	279	435	-	-	565	161	19	-
16.000-	507	37	37	33	168	112	120	-	-	207	256	25	-	390	37	36	25
20.000	203	93	-	29	-	48	33	-	-	169	33	-	-	148	54	-	-
21.000-	173	75	-	29	-	69	-	-	-	85	88	-	-	154	-	19	-
25.000	37	37	-	-	-	-	-	-	-	37	-	-	-	37	-	-	-
26.000-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
30.000	62	62	-	-	-	-	-	-	-	62	-	-	-	62	-	-	-
31.000-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
40.000	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
41.000-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
50.000	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
51.000-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
60.000	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
61.000-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
70.000	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
71.000-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
80.000	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
81.000-w	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Summa	3.843	719	37	838	490	911	817	31	-	1.335	1.970	391	-	2.772	849	74	99

forts.

T.A.B. 53. Helsingborg. Hushåll i flerfamiljshus byggda före 1921, fördelade efter disponibel hushållsinkomst och boendekvalitet.

PROCENT

Disp. hushållsinkomst	Samtliga hushåll	Utrustningskvalitet enligt F.o.B.							Bostadskvalitet					Miljöskvalitet			
		1	2	3	4	5	6	7	A	B	C	D	E	A	B	C	D
-10.000	100	17	-	23	6	33	19	2	-	23	57	30	-	72	22	-	6
11.000-	100	5	-	49	-	16	30	-	-	27	57	16	-	61	39	-	-
15.000-	100	21	-	6	33	17	23	-	-	39	61	-	-	76	22	2	-
16.000-	100	7	7	7	33	22	24	-	-	42	53	5	-	80	8	7	5
21.000-	100	46	-	14	-	24	16	-	-	84	16	-	-	73	27	-	-
25.000-	100	43	-	17	-	40	-	-	-	49	51	-	-	89	-	11	-
26.000-	100	100	-	-	-	-	-	-	-	100	-	-	-	100	-	-	-
30.000-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
31.000-	100	100	-	-	-	-	-	-	-	100	-	-	-	100	-	-	-
40.000-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
41.000-	100	100	-	-	-	-	-	-	-	100	-	-	-	100	-	-	-
50.000-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
51.000-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
60.000-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
61.000-	100	100	-	-	-	-	-	-	-	100	-	-	-	100	-	-	-
70.000-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
71.000-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
80.000	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
81.000-w	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Summa	100	19	1	22	13	23	21	1	-	36	53	11	-	73	22	2	3

TAB. 54. Borås. Hushåll i flerfamiljshus byggda före 1921, fördelade efter disponibel hushållsinkomst o:h boendekvalitet.

ABSOLUTA TAL

Disp. hus-hålls-inkomst	Samtliga hushåll	Utrustningskvalitet enligt F.o.B.							Bostadskvalitet					Miljökvalitet			
		1	2	3	4	5	6	7	A	B	C	D	E	A	B	C	D
-10.000	641	67	9	161	-	348	14	42	-	202	382	40	-	216	349	58	-
10.000-	806	158	34	176	-	352	86	-	-	188	442	136	-	559	202	9	-
15.000-	269	72	-	70	-	90	37	-	-	66	155	18	-	59	95	97	-
16.000-	140	43	-	46	-	33	18	-	-	40	82	-	-	46	30	31	-
20.000-	90	18	-	51	-	21	-	-	-	21	69	-	-	55	9	26	-
21.000-	21	9	-	12	-	-	-	-	-	21	-	-	-	9	-	12	-
25.000-	12	12	-	-	-	-	-	-	-	12	-	-	-	-	-	12	-
26.000-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
30.000	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
31.000-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
40.000	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
41.000-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
50.000	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
51.000-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
60.000	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
61.000-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
70.000	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
71.000-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
80.000	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
81.000-w	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Summa	1.979	379	43	516	-	844	155	42	-	550	1.130	194	-	944	685	245	-

forts.
TAB. 54. Borås. Hushåll i flerfamiljshus byggda före 1921, fördelade efter disponibel hushållsinkomst och boendekvalitet.

PROCENT

Disp. hus-hålls-inkomst	Utrustningskvalitet enligt F.o.B.							Bostadskvalitet					Miljöskvalitet			
	1	2	3	4	5	6	7	A	B	C	D	E	A	B	C	D
Samtliga hushåll																
-10.000	100	11	25	-	54	2	7	-	32	61	7	-	35	56	9	-
11.000-	100	19	4	22	-	44	11	-	24	58	18	-	73	26	1	-
15.000	100	27	-	26	-	33	14	-	28	65	7	-	23	38	39	-
16.000-	100	31	-	33	-	23	13	-	33	67	-	-	43	28	29	-
21.000-	100	20	-	57	-	23	-	-	23	77	-	-	61	10	29	-
25.000	100	43	-	57	-	-	-	-	100	-	-	-	43	-	57	-
26.000-	100	100	-	-	-	-	-	-	100	-	-	-	-	-	100	-
30.000	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
31.000-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
40.000	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
41.000-	100	19	2	26	-	43	8	-	29	60	11	-	50	37	13	-
50.000	100	19	2	26	-	43	8	-	29	60	11	-	50	37	13	-
51.000-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
60.000	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
61.000-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
70.000	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
71.000-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
80.000	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
81.000-w	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Summa	100	19	2	26	-	43	8	-	29	60	11	-	50	37	13	-

TAB. 55. Gävle. Hushåll i flerfamiljshus byggda före 1921, fördelade efter disponibel hushållsinkomst och boendekvalitet.

ABSOLUTA TAL

Disp. hus- hålls- inkomst	Samtliga hushåll	Utrustningskvalitet enligt F.o.B.										Bostadskvalitet					Miljöskvalitet			
		1	2	3	4	5	6	7	A	B	C	D	E	A	B	C	D			
-10.000	794	97	-	241	54	171	206	25	-	177	534	44	-	133	453	92	39			
11.000-	740	192	-	145	48	83	237	35	39	224	345	31	-	188	450	78	24			
15.000-	545	98	68	213	68	29	69	-	68	211	207	31	-	145	139	89	124			
16.000-	251	122	-	29	100	-	-	-	-	190	61	-	-	58	35	64	64			
20.000-	58	19	-	-	39	-	-	-	-	58	-	-	-	19	-	39	-			
21.000-	137	137	-	-	-	-	-	-	-	94	43	-	-	19	82	-	36			
25.000-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-			
26.000-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-			
30.000-	92	92	-	-	-	-	-	-	77	14	-	-	-	53	39	-	-			
31.000-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-			
40.000-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-			
41.000-	24	24	-	-	-	-	-	-	24	-	-	-	-	24	-	-	-			
50.000-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-			
51.000-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-			
60.000-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-			
61.000-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-			
70.000	2.641	781	68	628	309	283	512	60	208	968	1.190	106	-	639	1.198	362	287			
71.000-																				
80.000																				
81.000-w																				

forts.

TAB. 55. Gävle.

Hushåll i flerfamiljshus byggda före 1921, fördelade efter disponibel hushållsinkomst och boendekvalitet.

PROCENT

Disp. Samtliga hushåll

hushålls- hushålls- inkomst

Utrustningskvalitet enligt F.o.B.

Bostadskvalitet

Miljöskvalitet

	1	2	3	4	5	6	7	A	B	C	D	E	A	B	C	D
-10.000	100	-	30	7	22	26	3	-	23	71	6	-	18	63	13	6
11.000-	100	-	20	6	11	32	5	6	35	54	5	-	25	61	11	3
15.000-	100	18	39	12	5	13	-	13	41	40	6	-	29	28	18	25
16.000-	100	49	-	11	40	-	-	-	76	24	-	-	26	16	29	29
21.000-	100	33	-	-	67	-	-	-	100	-	-	-	33	-	67	-
25.000-	100	100	-	-	-	-	-	-	69	31	-	-	14	60	-	26
31.000-	100	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
40.000-	100	100	-	-	-	-	-	85	15	-	-	-	58	42	-	-
41.000-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
50.000	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
51.000-	100	100	-	-	-	-	-	100	-	-	-	-	100	-	-	-
60.000	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
61.000-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
70.000	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
71.000-	100	100	-	-	-	-	-	100	-	-	-	-	100	-	-	-
80.000	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
81.000-w	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Summa	100	29	3	24	12	11	19	2	9	39	48	4	26	48	15	11

TAB. 56. Sundsvall. Hushåll i flerfamiljshus byggda före 1921, fördelade efter disponibel hushållsinkomst och boendekvalitet.

ABSOLUTA TAL

Disp. hus- hålls- inkomst	Samtliga hushåll	Förtröstningskvalitet enligt F.o.B.										Bostadskvalitet					Miljöskvalitet				
		1	2	3	4	5	6	7	A	B	C	D	E	A	B	C	D				
-10.000	677	168	-	220	160	82	14	33	-	153	287	59	-	238	205	127	-				
11.000-	461	161	-	41	161	41	23	34	-	93	238	27	-	210	109	97	18				
16.000-	499	112	-	198	121	23	45	-	-	254	165	18	-	167	127	88	18				
20.000	202	150	-	24	14	-	14	-	36	138	14	14	-	27	55	42	-				
21.000-	154	106	-	18	30	-	-	-	-	89	24	-	-	65	23	36	-				
25.000	123	96	-	-	27	-	-	-	-	123	-	-	-	96	14	-	-				
26.000-	58	58	-	-	-	-	-	-	-	27	-	-	-	30	27	-	-				
30.000	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-				
31.000-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-				
40.000	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-				
41.000-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-				
50.000	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-				
51.000-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-				
60.000	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-				
61.000-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-				
70.000	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-				
71.000-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-				
80.000	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-				
81.000-w	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-				
Summa	2.174	851	-	501	513	146	96	67	36	877	728	118	-	833	560	390	36				

forts.
 Tab. 56. Sundsvall. Hushåll i flerfamiljshus byggda före 1921, fördelade efter disponibel hushållsinkomst och boendekvalitet

PROCENT

Disp. hushållsinkomst	Samtliga hushåll	Utrustningskvalitet enligt F.o.B.										Bostadskvalitet				Miljöskvalitet			
		1	2	3	4	5	6	7	A	B	C	D	E	A	B	C	D		
-10.000	100	25	-	32	24	12	2	5	-	31	57	12	-	42	36	22	-		
11.000-	100	35	-	9	35	9	5	7	-	26	66	8	-	49	25	22	4		
15.000	100	22	-	40	24	5	9	-	-	58	38	4	-	42	32	22	4		
16.000-	100	74	-	12	7	-	7	-	18	68	7	7	-	22	44	34	-		
20.000	100	69	-	12	19	-	-	-	-	79	21	-	-	52	19	29	-		
21.000-	100	78	-	-	22	-	-	-	-	100	-	-	-	87	13	-	-		
25.000	100	100	-	-	-	-	-	-	-	100	-	-	-	53	47	-	-		
26.000-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
30.000	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
31.000-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
40.000	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
41.000-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
50.000	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
51.000-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
60.000	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
61.000-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
70.000	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
71.000-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
80.000	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
81.000-w	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
Summa	100	39	-	23	24	7	4	3	2	50	41	7	-	46	31	21	2		

TAB. 61. Helsingborg. Jämförelse ifråga om boendekvalitet mellan hushåll som önskar resp. ej önskar flytta.

ABSOLUTA TAL

Boendekvalitet	Samtliga hushåll	omedelbart	Hushåll som önskar flytta				totalt	Hushåll som ej önskar flytta
			inom närmaste halvåret	inom närmaste året	inom 2 år	inom 5-10 år		
<u>Utrustningskvalitet enligt F.O.B.</u>								
1	719	74	-	56	-	-	130	589
2	37	-	-	-	-	-	-	37
3	838	52	186	-	-	-	238	572
4	490	306	-	37	54	-	397	25
5	911	373	29	107	-	-	509	352
6	817	502	43	33	-	-	578	163
7	31	31	-	-	-	-	31	-
Summa	3.843	1.338	258	233	54	-	1.883	1.738
<u>Bostadskvalitet</u>								
A	-	-	-	-	-	-	-	-
B	1.335	244	70	122	-	-	436	899
C	1.970	865	126	111	54	-	1.156	659
D	391	198	31	-	-	-	229	161
E	-	-	-	-	-	-	-	-
Summa	3.696	1.307	227	233	54	-	1.821	1.719
<u>Miljöskvalitet</u>								
A	2.772	913	198	167	54	-	1.332	1.324
B	849	388	60	66	-	-	514	260
C	74	37	-	-	-	-	37	37
D	99	-	-	-	-	-	-	99
E	-	-	-	-	-	-	-	-
Summa	3.794	1.338	258	233	54	-	1.883	1.720
PROCENT								
<u>Utrustningskvalitet enligt F.o.B.</u>								
1	19	6	-	24	-	-	7	34
2	1	-	-	-	-	-	-	2
3	22	4	72	-	-	-	13	33
4	13	23	-	16	100	-	21	2
5	23	28	11	46	-	-	27	20
6	21	37	17	14	-	-	30	9
7	1	2	-	-	-	-	2	-
Summa	100	100	100	100	100	-	100	100
<u>Bostadskvalitet</u>								
A	-	-	-	-	-	-	-	-
B	36	19	31	52	-	-	24	52
C	53	66	55	48	100	-	63	38
D	11	15	14	-	-	-	13	10
E	-	-	-	-	-	-	-	-
Summa	100	100	100	100	100	-	100	100
<u>Miljöskvalitet</u>								
A	73	68	77	72	100	-	71	77
B	22	29	23	28	-	-	27	15
C	2	3	-	-	-	-	2	2
D	3	-	-	-	-	-	-	6
E	-	-	-	-	-	-	-	-
Summa	100	100	100	100	100	-	100	100

TAB. 62. Borås.

Jämförelse ifråga om boendekvalitet mellan hushåll som önskar resp. ej önskar flytta.

ABSOLUTA TAL

Boendekvalitet	Samtliga hushåll	omedelbart	Hushåll som önskar flytta				totalt	Hushåll som ej önskar flytta
			inom närmaste halvåret	inom närmaste året	inom 2 år	inom 5-10 år		
<u>Utrustningskvalitet enligt F.o.B.</u>								
1	379	54	38	18	-	18	128	251
2	43	9	-	-	-	18	27	15
3	516	93	80	24	-	18	215	282
4	-	-	-	-	-	-	-	-
5	844	336	22	56	-	12	426	381
6	155	31	-	-	-	-	31	124
7	42	15	-	9	-	-	24	18
Summa	1.979	538	140	107	-	66	851	1.071
<u>Bostadskvalitet</u>								
A	-	-	-	-	-	-	-	-
B	550	67	18	38	-	48	171	358
C	1.130	311	121	60	-	18	510	619
D	194	99	-	9	-	-	108	86
E	-	-	-	-	-	-	-	-
Summa	1.874	477	139	107	-	66	789	1.063
<u>Miljöskvalitet</u>								
A	944	144	57	57	-	66	324	602
B	685	298	83	30	-	-	411	274
C	245	61	-	20	-	-	81	162
D	-	-	-	-	-	-	-	-
E	-	-	-	-	-	-	-	-
Summa	1.874	503	140	107	-	66	816	1.038
PROCENT								
<u>Utrustningskvalitet enligt F.o.B.</u>								
1	19	10	27	17	-	27	15	23
2	2	2	-	-	-	28	3	1
3	26	17	57	23	-	27	25	26
4	-	-	-	-	-	-	-	-
5	43	62	16	52	-	18	50	36
6	8	6	-	-	-	-	4	12
7	2	3	-	8	-	-	3	2
Summa	100	100	100	100	-	100	100	100
<u>Bostadskvalitet</u>								
A	-	-	-	-	-	-	-	-
B	29	14	13	36	-	73	22	34
C	60	65	87	56	-	27	64	58
D	11	21	-	8	-	-	14	8
E	-	-	-	-	-	-	-	-
Summa	100	100	100	100	-	100	100	100
<u>Miljöskvalitet</u>								
A	50	29	41	53	-	100	40	58
B	37	59	59	28	-	-	50	26
C	13	12	-	19	-	-	10	16
D	-	-	-	-	-	-	-	-
E	-	-	-	-	-	-	-	-
Summa	100	100	100	100	-	100	100	100

R13: 1975

**Denna rapport hänför sig till forskningsanslag E 623 från
Statens råd för byggnadsforskning till Linnéa Gillwik.**

**Distribution: Svensk Byggtjänst, Box 1403, 111 84 Stockholm
Grupp: samhällsplanering**

Pris: 28 kronor + moms